

TORI VALLA HARIDUSVÕRGU KORRASTAMISE JA ARENDAMISE ANALÜÜS

Oktoober 2019

Sisukord

1. METOODIKA.....	4
2. RAHVASTIKUARENGUD TORI VALLAS.....	6
3. TORI VALLA HARIDUSVÕRK.....	11
3.1. ALUSHARIDUS.....	11
3.2. ÜLDHARIDUS.....	14
3.3. HUVIHARIDUS.....	18
4. TEENUSEVAJADUSE PROGNOOS	19
4.1. HARIDUSTEENUSE VAJADUSE PROGNOOS	19
4.2. HARIDUSTÖÖTAJATE VAJADUSE PROGNOOS	23
5. SAUGA PÕHIKOOLI UUE HOONE EHTUS.....	24
5.1. DEMOGRAAFILINE LÄHTEOLUKORD JA PROGNOOS.....	24
5.2. ÜLEVAADE SAUGA PÕHIKOOLIST	25
5.3. UUE KOOLI EHTAMISE ALTERNATIIVID JA MÕJUD	28
6. TAMMISTE KÜLA ALGKOOLI RAJAMINE	33
6.1. DEMOGRAAFILINE LÄHTEOLUKORD	33
6.2. LAPSEVANEMATE KÜSITLUSE KOKKUVÕTE.....	35
6.3. KOOLIMODELI ALTERNATIIVID JA KOOLI RAJAMISE ARVESTUS.....	38
7. SINDI LINNA HARIDUSVÕRGU KORRASTAMINE.....	42
7.1. DEMOGRAAFILINE LÄHTEOLUKORD JA PROGNOOS.....	42
7.2. ÜLEVAADE SINDI GÜMNAASIUMIST.....	44
7.3. ÜMBERKORRALDUSED SINDI GÜMNAASIUMIS.....	47
7.4. SINDI LASTEAED JA SINDI MUUSIKAKOOL.....	49
8. KOKKUVÕTE JA ÜMBERKORRALDUSTE MÕJUD	50
LISA 1 DEMOGRAAFIA JA TEENUSEVAJADUSE PROGNOOS	52
TORI VALD.....	52
ARE PIIRKOND	53
SAUGA PIIRKOND	55
SINDI PIIRKOND	57
TAMMISTE PIIRKOND.....	59
TORI PIIRKOND	61
LISA 2 KÜSITLUSANKEET	63

SISSEJUHATUS

Tori vald seisab haridusvõrgu kujundamisel kolme olulise küsimuse ees, mille langetamiseks on vajalik probleemkohtade analüüs ja tulevikuarengute prognoosimine. Nendeks on Sauga piirkonna kooli tulevik, Tammiste piirkonda koolikohtade loomine ja Sindi Gümnaasiumi edasine areng.

Sauga aleviku piirkonna lastest käivad pooled põhikoolis Pärnu linnas. Viimase seitsme aasta jooksul on õpilaste arv Sauga Põhikoolis kahekordistunud, mis on oluliselt suurendanud survet koolihoonele. Sauga kooli hoone ei vasta ammu enam kaasaegse koolikeskkonna nõuetele, puudub võimla, koolisöökla, piisav arv klassiruumi, vajalikud olmeruumid jms. Algselt 120 õpilase jaoks ehitatud hoones õpib täna 192 õpilast. Sauga Põhikooli asukoht jääb kaugele Sauga aleviku keskusest, kogukonna südamest, samuti ei asu koolihoone elanike tavapärasel liikumistrajektoril. Vajalik on otsustada, kas õpilaskohti luuakse juurde praegusesse Sauga koolimaja hoonesse ja see kaasajastatakse või ehitatakse uus koolihoone strateegiliselt paremasse asukohta.

Tammiste küla paikneb vahetult Pärnu linna sissesõidul ja selle elanikkond on viimaste aastate jooksul märkimisväärselt kasvanud. Praktiliselt kõik Tammiste küla lapsed omandavad üldharidust Pärnu linnas, mitte Tori valla üldhariduskoolides. Vajalik on otsustada, kas Tammiste külla on otstarbekas luua algkool, mis tagaks lastele võimaluse õppida kodulähedases koolis.

Suur osa Sindi linna ja lähiümbruse lastest eelistab õppida Paikuse Põhikoolis või Pärnu linna koolides. Sindi Gümnaasiumis gümnaasiumi osas on õpilaste arv väike, gümnaasiumiharidust omandatakse peamiselt vallast väljas. Lisaks on Sindi gümnaasiumiõpilastest suur osa pärit väljastpoolt Tori valda. Tuleb otsustada, kas gümnaasiumiosa on otstarbekas säilitada või sulgeda.

Töö on koostatud kaheksas osas. Esimeses osas on välja toodud analüüsi metoodika. Teises osas käsitletakse toimunud rahvastikuarenguid. Kolmas osa sisaldab ülevaadet valla haridusvõrgust ja õpilasrändest. Neljandas osas on välja toodud rahvastikuproгноos ning sellest tulenev valla teenusevajaduse prognoos nii alushariduse kui ka üldhariduse kohta. Viiendas osas on analüüsitud Sauga põhikooli uue hoone ehitamise, kuuendas osas Tammiste küla algkooli rajamise ja seitsmendas osas Sindi linna haridusvõrgu korrastamise erinevaid aspekte ja mõjusid. Viimases osas on esitatud kokkuvõtvad järeldused. Analüüsi lisades on välja toodud rahvastiku ja -prognoosi info piirkondade kaupa.

Käesoleva analüüsi tulemustele tuginedes on võimalik kujundada lähtesuunad otsuste vastuvõtmiseks ja edasiste tegevuste planeerimiseks.

Töö on koostatud OÜ Cumulus Consulting konsultantide poolt. Analüüsi koostajad tänavad Tori Vallavalitsust ja haridusasutusi meeldiva koostöö eest.

1. Metoodika

Töös on andmed esitatud 2017. aasta haldusreformi järgse administratiivjaotusega. Haldusreformi raames toimus Are valla, Sauga valla, Sindi linna ja Tori valla ühinemine ning moodustus uus omavalitsusüksus Tori vald.

Analüüsis on Tori vallas eristatud viis piirkonda:

- **Are piirkond** – asustusüksused haldusreformi eelse Are valla piirides;
- **Sauga piirkond** – Sauga alevik, Eametsa, Kilksama, Nurme ja Räägu küla;
- **Sindi piirkond** – Sindi linn;
- **Tammiste piirkond** – Kiisa, Pulli, Rütavere, Tammiste, Urge ja Vainu küla;
- **Tori piirkond** – asustusüksused haldusreformi eelse Tori valla piirides.

Analüüsis on andmete esitamise perioodiks valitud peamiselt möödunud viis aastat (õppeaastad 14/15 kuni 18/19). Kuna analüüs valmis vahetult 19/20 õppeaasta alguses, on nende olemasolul esitatud ka uue õppeaasta andmeid.

Valla rahvastikuülevaates on kasutatud järgnevaid rahvastikuregistri andmeid:

- rahvastiku soo-vanusjaotus 1. jaanuari seisuga aastatel 2014-2019;
- elussünnid ja surmad aastatel 2014-2018;
- sisse-, välja- ja siseränne aastatel 2014-2018.

Piirkondade rahvaarvus ei sisaldu Tori valla täpsusega registreeritud elanike andmed. Rahvastikuregistri andmed piirkondade kohta on aluseks demograafilise prognoosi koostamisele.

Haridusülevaates on kasutatud Eesti Hariduse Infosüsteemi (EHIS) andmeid Tori valda registreeritud elanikest õppijate ja valla haridusasutustes õppivate isikute kohta alus-, üld- ja huvihariduse tasemel. Üldhariduskoolides on arvestatud ainult statsionaarses õppevormis õppijatega.

Peatükkides 5 kuni 7 on kasutatud valla- ja asutuste arengudokumentides, vallaeelarves ning teistes vallavalitsuse poolt edastatud ja avalikult kättesaadavates dokumentides sisalduvat infot. Samuti erinevate riiklike andmekogude andmeid.

Tori valla lasteaia laste ja õpilaste arvu prognoos annab ühe lähtekoha, mil moel valla haridusvõrku otstarbekamalt arendada. Laste arvu prognoosi aluseks on Tori valla viie piirkonna rahvastikuprognoosid, mis on koostatud enimkasutataval kohortkomponendi ehk vanusnihke meetodil.

Vanusnihke meetodil koostatud prognoos näitab rahvastikku moodustavate aastakäikude suuruse sammsammulist teisenemist ühest kalendriaastast järgmisse. Igal aastal lisab sündimus prognoositavasse rahvastikku ühe uue sündinud lapse, vanemate aastakäikude suurus aga väheneb surnute arvu võrra. Avatud rahvastiku puhul muudab aastakäikude suurus ka ränne. Vanusnihke põhimõttel tehtud prognoosi väljund on eri aastakäikude suurus tulevikus.

Tulevast rahvaarvu ja rahvastiku koosseisu mõjutavad kaks olulist tegurit – prognoosi hetkeks kujunenud rahvastiku vanuskoosseis ja see, mis juhtub sündimuse, suremuse ja rändega prognoosisperioodil. Prognoosi lähteaasta rahvastiku vanuskoosseis on prognoosi hetkeks juba kujunenud ehk see mõjutab ühtemoodi kõiki prognoosi stsenaariume. Seega tekib stsenaariumide vaheline erinevus sündimus-, suremus- ja rändekäitumisest.

Prognoos on koostatud aastateks 2019-2040, mis demograafilisel ajaskaalal vastab enam kui ühe põlvkonna pikkusele vaatele. Kuni 16 aastasel perioodil on rahvastikuarengute peamiseks mõjutajaks rändeprotsessid, seejärel aga eelkõige soo-vanuskoosseis ning sündimus- ja

suremuskäitumine. Milliseks reaalsuses kujuneb rahvastiku dünaamika esimesel prognoosipoleel, sõltub seega peamiselt siiski lähituleviku tegelikust rändekäitumisest.

Prognoos lähtub stabiilse arengu eeldusest ehk ei näe ette suuri ja ootamatuid muutusi, mida on võimatu ennustada. Samas peab arvestama, et majandus on tsükliline ja kriisid omavad olulist mõju elanikkonna rände- ja ka sündimuskäitumisele.

Prognoosi peamiseks väljundiks on Tori valla igale piirkonnale koostatud baas-stsenaarium. Baasstsenaariumis eeldatakse tavapäraselt, et tegemist on suletud rahvastikuga, mis tähendab, et selle koostamisel rännet ei arvestata ning analüüsitakse tänase sündimus- ja suremuskäitumise mõju tuleviku rahvastiku arengule. Seega iseloomustab baasstsenaarium tänaseks kujunenud rahvastiku sisemist taastevõimet piirkondades. Tori vallale tervikuna ning Tammiste ja Sindi piirkonnale on koostatud ka taaste-stsenaarium, kus tuleviku sündimus on võrreldes senise sündimusega oluliselt kõrgem. Prognoosistsenaariumite koostamiseks on kasutatud tarkvara Spectrum.

Vanusnihke meetodil rahvaarvu prognoosimise aluseks on andmed uuritava rahvastiku soo-vanuskooresseisu kohta ning prognoosimisel on keskseteks näitajateks summaarne sündimuskordaja (eeldatav elussündide arv sünnituseas naise kohta) ja oodatav eluiga sünnihetkel¹ (eraldi mehed ja naised). Valla prognoosi koostamisel on lisaks eelpool kirjeldatud Rahvastikuregistri andmetele kasutatud järgnevaid andmeid:

- 1) Statistikaameti andmed:
 - oodatav eluiga sünnihetkel Pärnu maakonnas 2016/2017 (mehed ja naised);
 - sündimuse vanuskordajad Pärnu maakonnas 2013-2018.
- 2) Analüüsi koostajad on arvestanud piirkondade summaarsed sündimuskordajad 2013-2018.

Täpsema teenusevajaduse määramiseks on kaasnevalt rahvastikuprognoosiga koostatud haridusanalüüs, mis põhineb Eesti Hariduse Infosüsteemi andmetel õppeaastate 2014/2015 kuni 2018/2019 kohta. Põhikoolides ja gümnaasiumides on käsitletud ainult statsionaarset õpet. Lähtuvalt analüüsist on püstitatud järgnevad eeldused, mis jäävad kehtima kogu prognoosiperioodi jooksul:

- alushariduses (sõime- ja lasteaiakohad) osalevad 1,5 kuni 6 (k.a.) aastased lapsed, põhihariduses osalevad 7-15 aastased lapsed ja gümnaasiumihariduses 16-18 aastased lapsed;
- põhikooli ja gümnaasiumi teenusevajadus tekib jooksva aasta 1. septembri seisuga. Arvestatud on proportsiooniga, mille kohaselt läheb 1 klassi 74% siseneva aasta ja 26% sellest vanema aasta lastest;
- lasteaiaste ning põhikooli- ja gümnaasiumiõpilaste osakaal vastavas eas lastest on arvestatud õppeaasta 15/16 kuni 18/19 aastakeskmisena. Lasteaias käib 89% vanuserühma lastest, statsionaarses õppes omandab põhiharidust 99% vanuserühma lastest ja statsionaarses õppes gümnaasiumiharidust 47% vanuserühma lastest².

Prognoosi väljundiks on hinnanguline teenusevajadus alus-, põhikooli- ja gümnaasiumihariduse kohta. Prognoosi tulemused ja täpsemad eeldused on esitatud peatükis 4, piirkondade lõikes peatükkides 5-7 ja töö lisades.

¹ Oodatava eluea kasv ei oma olulist mõju lasteaiaste ja kooliõpilaste arvukusele

² Rahvastikuregistri ja EHIS andmete võrdlus

2. Rahvastikuarengud Tori vallas

Tori vallas elas rahvastikuregistri andmetel seisuga 1.01.2019 11 875 inimest, arvestamata omavalitsuse täpsusega registreeritud elanikkonda 11 649 inimest. Analüüsis on vald jaotatud viieks piirkonnaks. Suurim neist on ligi 3800 elanikuga Sindi, Sauga, Tori ja Tammiste piirkonnas elab enam kui 2000 inimest ning kõige väiksemas Are piirkonnas ligi 1300 elanikku. Elanike arv vallas on perioodil 2014-2019 kokkuvõttes jäänud samale tasemele, arvestamata omavalitsuse täpsusega registreeritud elanikkonda, siis vähenenud 118 elaniku võrra. Samas on muutused piirkondades olnud erisuunalised. Elanike arv on kasvanud kõige kiiremini Tammiste ja Sauga piirkonnas, vastavalt 238 ja 115 elaniku võrra. Are piirkond on püsinud stabiilne. Tori ja Sindi piirkonnas on toimunud rahvaarvu vähenemine, vastavalt 121 ja 378 inimese võrra (tabel 1).

Tabel 1. Elanike arv Tori valla piirkondades 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Muutus
Sauga	2271	2265	2255	2310	2297	2386	115
Tammiste	1773	1784	1844	1869	1904	2011	238
Sindi	4138	4015	3946	3906	3790	3760	-378
Are	1263	1279	1281	1264	1284	1291	28
Tori	2322	2325	2284	2247	2197	2201	-121
Kokku	11767	11668	11610	11596	11472	11649	-118
<i>KOV täpsusega</i>	<i>93</i>	<i>95</i>	<i>106</i>	<i>120</i>	<i>221</i>	<i>226</i>	<i>133</i>
Kokku sh KOV täpsusega	11860	11763	11716	11716	11693	11875	15

Loomulik iive on Tori vallas olnud napilt negatiivne. Perioodil 2014-2018 on aastakeskmiselt sündinud 125 last ja surnud 138 inimest ehk loomuliku iibe tulemusena on elanike arv vähenenud 13 võrra aastas. Loomuliku iibe tulemusel on elanike arv 5- aastasel perioodil kahanenud 69 elaniku võrra ja rände iibe tulemusel 49 võrra ehk u 10 inimese võrra aastas. Seejuures tuleb siiski arvestada, et aasta 2018 on erandlik. Sisserändenumbrite oluliseks põhjuseks on osalt valla täpsusega elanikkonna registreerumine konkreetseesse elukohta. Ilma oluliste väliste mõjuteguriteta on aastate 2014-2017 rändesaldo vallas ikkagi negatiivne (joonis 1).

Joonis 1. Loomulik- ja rände iive Tori vallas 2014-2018

Sündid ja surmad ei jaotu valla territooriumil ühtlaselt. Sindi ja Sauga piirkonnas on perioodil 2014-2018 sündinud aastakeskmiselt u 35 last, Tori ja Tammiste piirkonnas u 20 last ning Are piirkonnas u 14 last. Kui Sindi piirkonnas on aastakeskmiselt surnud u 60 inimest ja Tori piirkonnas u 30 inimest, siis Sauga, Tammiste ja Are piirkonnas vähem kui 20 inimest. Kokkuvõtvalt on loomulik

iive positiivne Sauga piirkonnas (aastakeskmiselt +17 inimest), üldjoontes tasakaalus Tammiste (+2) ja Are (0) piirkonnas ning negatiivne Tori (-8) ja Sindi (-24) piirkonnas (tabel 2).

Tabel 2. Loomulik iive piirkondades 2014-2018

	2014	2015	2016	2017	2018	Aastakeskmine
Sauga	18	19	5	17	24	17
Tammiste	-1	3	5	-8	9	2
Sindi	-40	-14	-14	-21	-31	-24
Are	-3	8	-4	2	-4	0
Tori	4	-7	-16	-8	-12	-8
Kokku	-22	9	-24	-18	-14	-14

Summaarne sündimuskordaja on Tori vallas aastatel 2014-2018 kõikunud vahemikus 1,62-1,87 last viljakas eas naise kohta, mis on allpool rahvastiku taastetaset (keskmiselt 2,1 last). Samas on näitaja võrreldes Eesti keskmisega, mis oli 2018. aastal 1,67 last viljakas eas naise kohta, mõnevõrra kõrgem. Sündimuskordaja on olnud valla keskmisest kõrgem Are, Sauga ja ka Tori piirkonnas. Nendes on toimunud kasv ka perioodide 2013-2015 ja 2016-2018 võrdluses, seejuures on Are ja Sauga piirkonnas sündimuskordaja jõudnud sisuliselt taastetasemeni. Tammiste ja Sindi piirkonnas on summaarne sündimuskordaja valla keskmisest madalam (vastavalt 1,63 ja 1,65 last), perioodide võrdluses seal kasvu toimunud ei ole (joonis 2).

Joonis 2. Summaarne sündimuskordaja piirkondades 2013-2018³

Sisse- ja väljaränne ei jaotu valla territooriumil ühtlaselt. Rändeiive on tugevalt positiivne Tammiste piirkonnas, kus aastakeskmiselt on lisandunud 46 inimest. Kergelt positiivne on rändeiive Sauga ja Are piirkonnas (aastakeskmiselt +6 inimest), negatiivne Tori (-16) ja tugevalt negatiivne Sindi (-52) piirkonnas (tabel 3).

Tabel 3. Rändeiive piirkondades 2014-2018

	2014	2015	2016	2017	2018	Aastakeskmine
Sauga	-24	-29	50	-30	65	6
Tammiste	12	57	20	43	98	46
Sindi	-83	-55	-26	-95	1	-52
Are	19	-6	-13	18	11	6
Tori	-1	-34	-21	-42	16	-16
Kokku	-77	-67	10	-106	191	-10

³ Konsultandi arvestused

Võrreldes peamises rändeeas (0-49) rahvastiku vanusstruktuuri (2019 a. andmed) viie aasta taguse ajaga (sh arvestades sündide), joonistub piirkondade lõikes välja erinev dünaamika. Sauga piirkonda on rännanud sisse eelkõige kuni 4 aastased ja 25-34 aastased elanikud ehk väikeste lastega pered, samas kui suurem väljaränne on toimunud 5-9 aastaste ning 35 aastaste ja vanemate elanike ehk kooliminejate ja nende vanemate hulgas. Tammiste on olnud kõikides vanuserühmades v.a. 5-9 ja 25-29 sisseerännupiirkond, kõige enam on saabunud väikelapsi ja 35-aastaseid ja vanemaid elanikke. Sindi piirkonnas on toimunud väljaränne kõikides vanuserühmades (v.a. 10-14 aastased), kõige enam on lahkunud 25-29 aastaseid. Are piirkonda on enam saabunud kuni 19-aastaseid elanikke ja lahkunud 25-39 aastaseid. Ka Tori piirkonda on lisandunud eelkõige nooremaid elanikke vanuses 5-19 eluaastat, kuid alates 20 eluaastast on toimunud oluliselt suurem väljaränne, seda eriti vanuserühmas 25-29 eluaastat (tabel 4).

Tabel 4. Rände kogumõju perioodil 2014 kuni 2019 vastava aasta vanuserühmade võrdluses piirkondade lõikes

	Sauga	Tammiste	Sindi	Are	Tori
0 – 4	28	27	-7	5	-5
5 – 9	-33	-19	-22	6	10
10 – 14	-4	21	16	9	9
15 – 19	2	16	-9	10	6
20 – 24	4	15	-31	1	-16
25 – 29	56	-9	-58	-11	-59
30 – 34	16	10	-36	-5	-16
35 – 39	-27	30	-22	-14	-14
40 – 44	-14	23	-17	-1	-4
45 – 49	-12	34	-28	7	-1

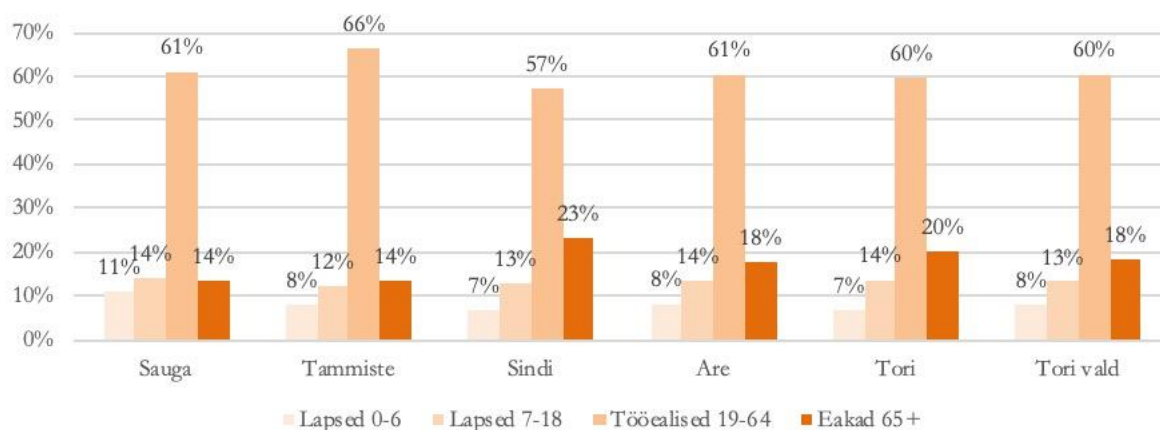
Vaadeldes täpsemalt haridusasutuste seisukohalt olulist vanuserühma 0-18 ja võrreldes 2019. a. laste arvu viie aasta taguse ajaga (sh arvestades sündide), joonistub Pärnu linnale lähemal asuvates Sauga, Tammiste ja Sindi piirkondades välja selge muster, kus lapsed vanuses 6 kuni 9 eluaastat on olnud väljarändajad. See on eeldatavalt seotud sooviga saada koolikohta Pärnu linna koolides. Teisalt, arvestades, et esitletud on perioodi 2014-2019 kogumuutus, ei ole aastakeskmiselt lahkujate-saabujate saldo nimetatud vanuserühmas võrreldes sündide arvuga piirkondades siiski suur. Sauga piirkonnas u 8 last aastast, Tammiste piirkonnas u 5 last ja Sindi piirkonnas u 4 last aastast (tabel 5).

Tabel 5. Rände kogumõju perioodil 2014 kuni 2019 vanuses 0-18 eluaastat piirkondade lõikes

	Sauga	Tammiste	Sindi	Are	Tori
0	4	10	-8	4	-12
1	11	-2	-4	3	6
2	4	7	-4	-1	4
3	6	13	10	1	-10
4	3	-1	-1	-2	7
5	6	5	-1	0	0
6	-9	-11	-7	2	-2
7	-7	-4	-5	0	2
8	-13	-4	-8	4	6
9	-10	-5	-1	0	4
10	-3	2	-1	3	-3
11	3	4	5	2	2
12	-5	6	2	1	5
13	-4	5	8	0	6
14	5	4	2	3	-1
15	1	9	-4	1	1
16	4	4	-5	2	0
17	-2	4	6	2	3
18	-2	0	-3	2	1

Tori valla elanikest 21% on nooremad kui 18 eluaastat, tööealisi on 60% ning 65-aastaseid ja vanemaid elanikke 18% kogurahvastikust. Piirkondade lõikes on olulised erinevused.

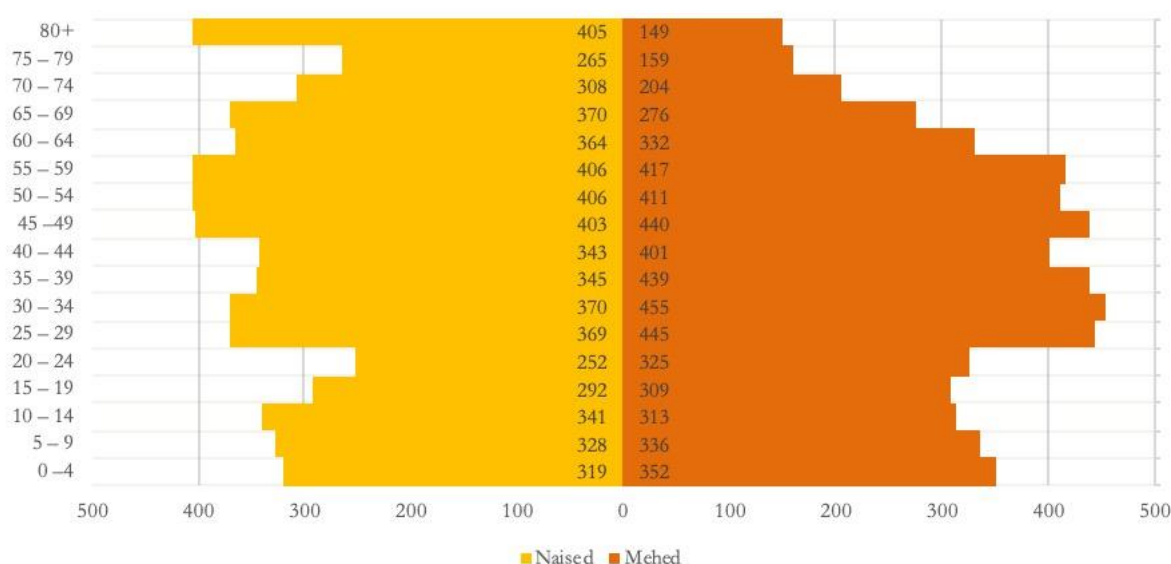
Konkurentsituult noorima koosseisuga rahvastik on Sauga piirkonnas, kus 18-aastaseid ja nooremaid on 25% elanikkonnast ja eakaid vaid 14%. Ka Tammiste piirkonnas on nooremate vanuserühmade osakaal kõrge (22%), samas on seal kõige suurem tööealise elanikkonna osakaal (66%). Sindi piirkonnas moodustavad nooremad vanuserühmad 21% kogurahvastikust, teisalt on tööealiste arvukus valla keskmisest madalam tulenevalt suuremast eakate osakaalust (23%). Are ja Tori piirkonnas on noori vastavalt 22% ja 21% kogurahvastikust, Tori piirkonnas on eakate osakaal valla keskmisest mõnevõrra kõrgem (joonis 3).

Joonis 3. Rahvastiku vanusstruktuur piirkondades 1.01.2019

Elanike keskmine vanus Tori vallas on 42 eluaastat, sh Sauga piirkonnas 36 eluaastat, Are ja Tammiste piirkonnas 41, Tori piirkonnas 44 ja Sindi piirkonnas 45 eluaastat.

Elanikkonna vanusstruktuur on raskuskeskmega vanuserühmades 25-59 eluaastat, kus kõikides viieaastastes kohortides on umbkaudu 800 elanikku. Nooremad vanuserühmad kuni 19. eluaastani on 15-25% võrra väiksemad. Lähikümnendil sisenevad peamisse viljakasse ikka seega oluliselt väiksemad põlvkonnad (joonis 4).

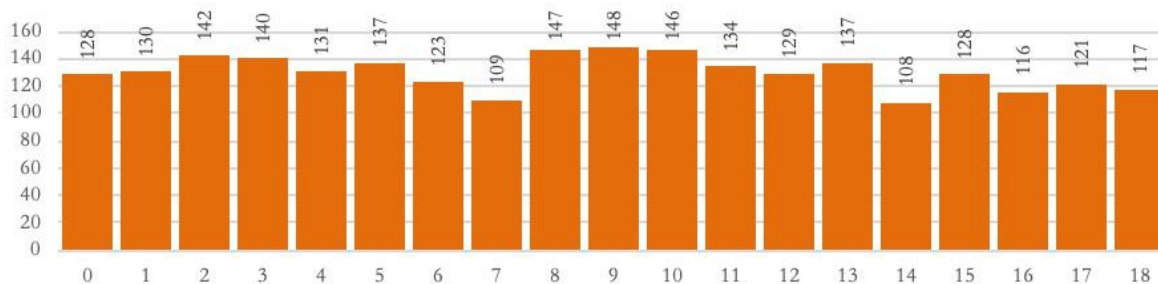

Joonis 4. Rahvastiku soovannusjaotus Tori vallas seisuga 1.01.2019

Piirkondade lõikes on rahvastiku soo-vanusjaotuses olulised erinevused (vt ka lisad):

- Sauga piirkonna vanusstruktuuris tuleb esile kõrge kuni 14 aastaste laste ja 25-39 aastaste osatähtsus, samas kuni viie ning 15-24 aastaseid on oluliselt vähem.
- Tammiste piirkonnas on nooremad vanuserühma jaotunud suhteliselt ühtlaselt, kuid need on väiksemad kui vanemate põlvkonnad, mis on omakorda vähem arvukad 45-59 aastastest, keda on kõige enam.
- Sindi vanusstruktuuris domineerivad selgelt 40-69 aastased, laste põlvkondades on nooremate arv järjest väiksem.
- Are piirkonnas jaotuvad kuni 44-aastaste vanuserühmad suhteliselt võrdselt (v.a. 25-29 aastased, keda on oluliselt enam), samas on kõige enam inimesi vanuserühmades 45-64.
- Tori piirkonnas on laste põlvkonnad väiksemad kui vanemate põlvkonnad, enim on 45-59 aastaseid elanike.

2019. aastaks on Tori valla suuremad laste aastakäigud (vanuses 8-13 eluaastat) juba sisenenud põhikooliikka. Teisalt ei ole laste arv vanuses 0-5 eluaastat oluliselt madalam ehk arvestades juba sündinud laste arvuga, püsib põhikoolieas laste arv järgneval seitsmel aastal pigem stabiilne. Kolme aasta pärast hakkab kasv jõudma ka gümnaasiumiastmesse. Lasteaiaaas laste arvukus sõltub eelkõige tuleviku sündimusest (joonis 5).

Joonis 5. Laste vanuses 0-18 arv Tori vallas seisuga 1.01.2019

Piirkondade lõikes on laste vanusjaotuses samuti olulised erinevused (vt ka lisad):

- Sauga piirkonnas siseneb järgnevatel aastatel põhikooliikka igal aastal enam lapsi kui sealt väljub. Hetkel on enim lapsi vanustes 0-4 eluaastat.
- Tammiste piirkonnas on aastased kõikumised sündide arvus suured ja arvukamaid aastakäike on just nooremates vanustes, kuid neid tasandades on laste arv kogu vahemikus pigem ühtlane.
- Sindi piirkonnas on enim lapsi vanuses 8-13 eluaastat, nooremaid on vähem ja trend on kahanev.
- Are piirkonnas on põhikoolieas laste arv kasvuteel.
- Tori piirkonnas on suuremad aastakäigud juba sisenenud põhikooli, nooremad aastakäigud (0-5) on aasta-aastalt kahanevad.

3. Tori valla haridusvõrk

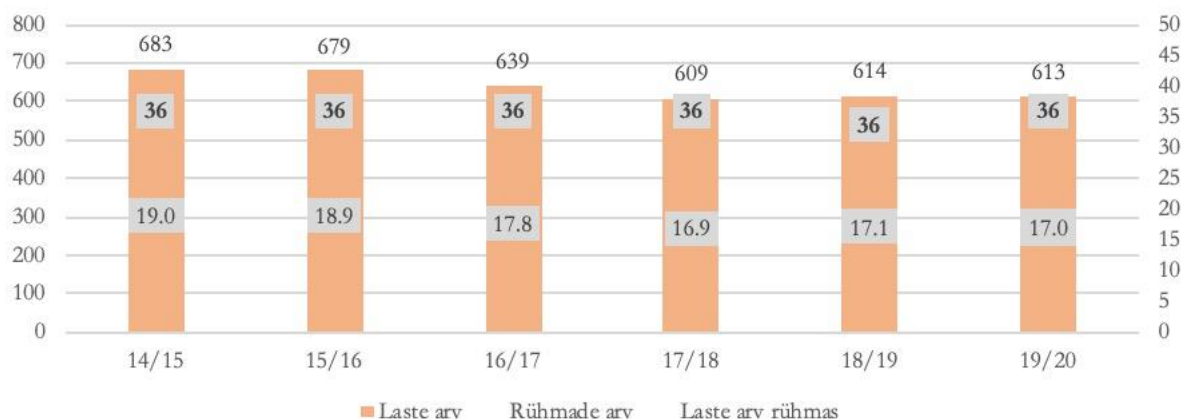
Tori vallas on kokku 9 munitsipaalomandis haridusasutust – neli lasteaeda, kaks põhikooli, üks lasteaed-põhikool, gümnaasium ja muusikakool. Asutustes käib kokku enam kui 1500 last. Piirkondade vaates on asutused jaotunud järgnevalt:

- Are piirkonnas tegutseb Are Kool, mille koosseisus on kool Are alevikus ja lasteaed Suigu külas;
- Sauga piirkonnas on Sauga Põhikool Nurme külas ja Jänesselja Lasteaed Sauga alevikus;
- Sindi linnas on Sindi Gümnaasium, Sindi Lasteaed ja Karl Rammi nimeline Sindi Muusikakool;
- Tammiste piirkonnas on Tammiste lasteaed Tammiste külas;
- Tori piirkonnas Tori Põhikool ja Tori Lasteaed Tori alevikus.

Alus- ja üldharidusasutuste nimekirjades on kokku enam kui 2000 Tori valda registreeritud last, neist kolmandik omandab haridust väljaspool valda.

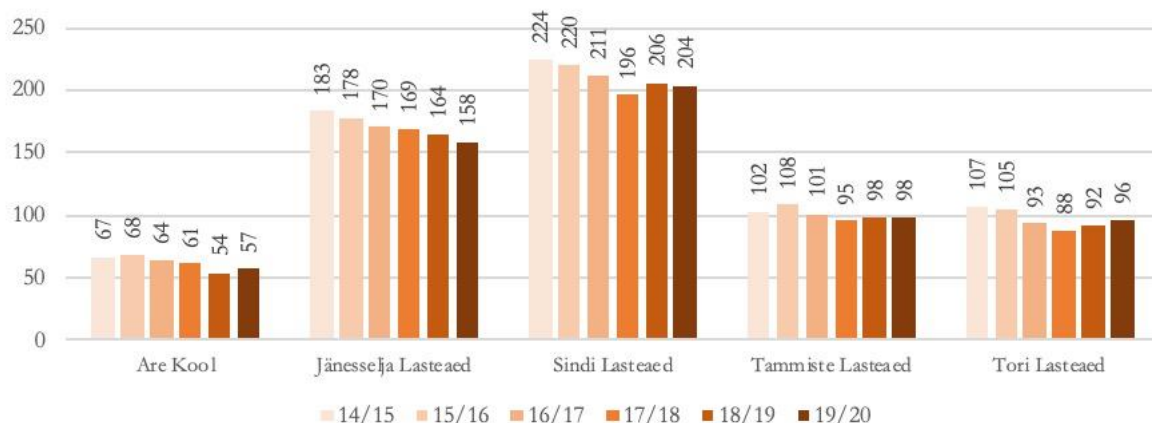
3.1. Alusharidus

Tori valla lasteaedades käib enam kui 600 last, viimasel kuuel aastal on aset leidnud laste arvu vähenemine u 10% ehk 70 lapse võrra. Rühmade arv on jäänud samale tasemele, keskmine laste arv rühmas on kahanenud 17 lapseni (joonis 6).

Joonis 6. Laste ja rühmade arv lasteaedades õppeaastatel 14/15 kuni 19/20

Laste arvu mõningane langus on toimunud kõikides alusharidusasutustes (joonis 7).

Joonis 7. Laste arv lasteaedades õppeaastatel 14/15 kuni 19/20

Õppeaastal 2019/2020 on:

- Are Koolis 4 rühma 57 lapsega, sh sõimerühm, keskmiselt 14,3 last rühmas;
- Jänesselja Lasteaias 9 rühma 158 lapsega, sh 3 sõimerühma ja sobitusrühm, keskmiselt 17,9 last rühmas;
- Sindi Lasteaias 13 rühma 204 lapsega, sh 4 sõimerühma ja erirühm, keskmiselt 15,7 last rühmas;
- Tammiste Lasteaias 5 rühma 98 lapsega, sh sõimerühm, keskmiselt 19,6 last rühmas;
- Tori Lasteaias 5 rühma 96 lapsega, sh sõimerühm, keskmiselt 19,2 last rühmas.

Rühmade keskmine suurus on vähenenud kõikides lasteaedades (tabel 6). Samas ei saa väita, et selgelt on vähenenud alushariduse nõudlus, kuna suurenenud on erivajadustega laste arv, mis toob endaga kaasa väiksemad rühmad.

Tabel 6. Keskmine laste arv lasteaedade rühmades õppeaastatel 14/15 kuni 19/20

Laste arv rühmas	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20
Are Kool	16,8	17	16	15,3	13,5	14,3
Jänesselja Lasteaed	20,3	19,8	18,9	18,8	18,2	17,6
Sindi Lasteaed	17,2	16,9	16,2	15,1	15,8	15,7
Tammiste Lasteaed	20,4	21,6	20,2	19	19,6	19,6
Tori Lasteaed	21,4	21	18,6	17,6	18,4	19,2

Kõik Tori valla lasteaiad on tänases seisus kestlikud. Laste arv on küll veidi vähenenud, kuid viimasel kolmel aastal püsinud stabiilsena, mis mh võimaldab luua kohti ka erivajadustega lastele.

Enam kui 90% valla lastest käib lasteaias Tori vallas, teiste omavalitsuste lapsi on vaid 33 ehk 6% lasteaialaste koguarvust. Lasteaia teenuse kasutamine vallast välja on pigem väikesemahuline. Teiste omavalitsuste lasteaedades käib 66 last, peamiselt Pärnu linna munitsipaallasteaedades (tabel 7).

Tabel 7. Lasteaia teenuse kasutamine õppeaastatel 14/15 kuni 18/19

	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19
Are Kool	67	68	64	61	54
Jänesselja Lasteaed	183	178	170	169	164
Sindi Lasteaed	224	220	211	196	206
Tammiste Lasteaed	102	108	101	95	98
Tori Lasteaed	107	105	93	88	92
Valla lasteaedades kokku	683	679	639	609	614
sh Tori valla lapsed	633	634	602	577	586
sh teise KOVide lapsed	50	45	37	32	34
Valla laste osakaal valla lasteaedade lastest	93%	93%	94%	95%	95%
Tori valla lapsed kokku	667	671	660	635	652
Tori lapsed mujal	34	37	58	58	66
Valla laste osakaal valla lasteaedades valla lastest	95%	94%	91%	91%	90%

Vallasiseselt on lasteaialaste ränne piirkondade lõikes kõige madalam Sauga ja Sindi piirkonnas, kus vastavalt 95% ja 91% lastest käib kodukoha lasteaias. Are, Tammiste ja Tori piirkondades käib kodukoha lasteaias 83-84% lastest. Piirkondade vaheline ränne on tagasihoidlik, enim liigutakse Saugast ja Torist Sindile. Teistest omavalitsustest tuleb lapsi rohkem Sauga ja Sindi lasteaeda.

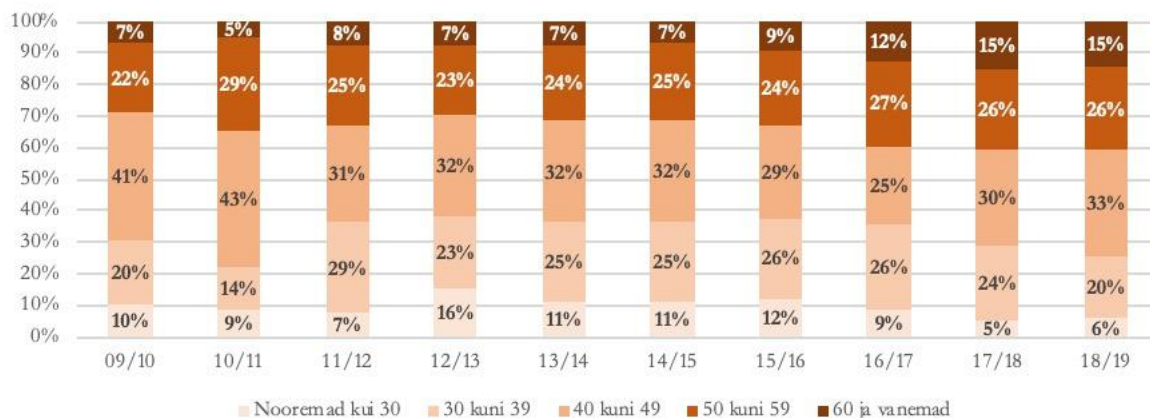
Väljaspool valda käib kõige vähem lapsi Are ja Sindi piirkonnast, 11% lapsi Sauga ja Tori piirkonnast ning enim (15%) lapsi Tammiste piirkonnas (tabel 8).

Tabel 8. Lasteaia teenuse kasutamine piirkondades ja mujal õppeaastal 18/19

	Asutuse asukoht						
	Are	Sauga	Sindi	Tammiste	Tori	Mujal	Kokku
Lapse elukoht	Are	53	3	2	0	1	4
	Sauga	0	137	7	5	0	19
	Sindi	0	0	177	0	0	18
	Tammiste	0	0	2	85	0	15
	Tori	0	0	5	0	90	12
	Valla täpsusega	0	1	3	0	0	3
	Teiste KOVide lapsed	1	13	10	8	1	33
Lapsed kokku		54	154	206	98	92	71
	Asutuse asukoht						
	Are	Sauga	Sindi	Tammiste	Tori	Mujal /kokku	Kokku
Lapse elukoht	Are	84%	5%	3%	0%	2%	6%
	Sauga	0%	82%	4%	3%	0%	11%
	Sindi	0%	0%	91%	0%	0%	9%
	Tammiste	0%	0%	2%	83%	0%	15%
	Tori	0%	0%	5%	0%	84%	11%
	Valla täpsusega	0%	14%	43%	0%	0%	43%
	Teiste KOVide lapsed	2%	8%	5%	8%	1%	5%

Kokkuvõtvalt teenindavad Tori valla lasteaiad oma valla lapsi ning vaid vähesed valla lapsed käivad lasteaiades mujal (peamiselt Pärnus). Selgelt tuleb esile ka valla nn mitmekeskuselisus – Sauga piirkonna lapsed käivad lasteaias Saugal, Tammiste lapsed Tammistes, Are lapsed Arel jne.

Õppeaastal 2018/2019 oli lasteaiades 72 ametikohta ja 74 õpetajat ehk peaaegu kõik töötavad täiskoormusega. Mõningane muutus on aset leidnud õpetajate vanusstruktuuris. Kui 10 aastat tagasi moodustasid enam kui 50 aasta vanused õpetajad 29% õpetajaskonnast, siis õppeaastast 2018/2019 juba 41% (joonis 8).

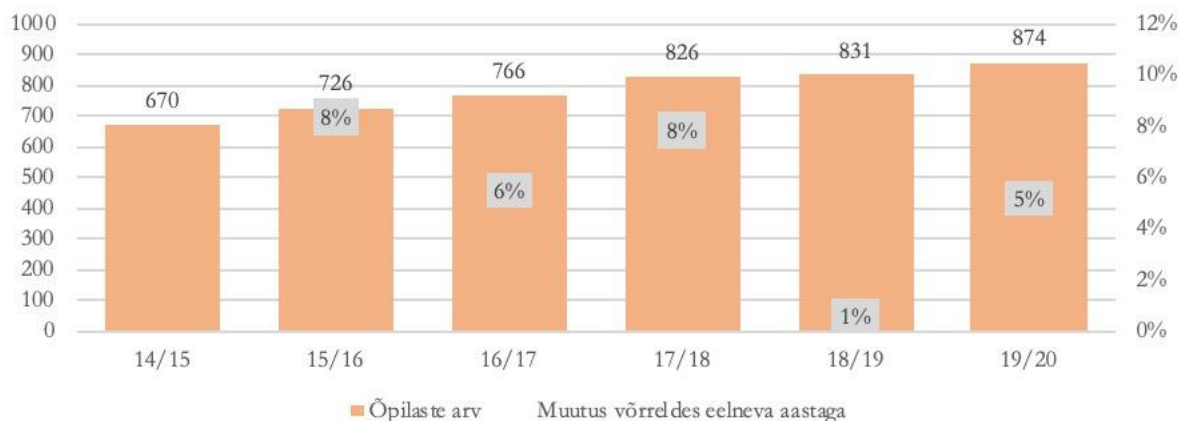

Joonis 8. Lasteaiaõpetajate vanusjaotus õppeaastatel 09/10 kuni 18/19

Keskharidust või vastavat kvalifikatsiooni omab 8 õpetajat, kesk- ja kõrghariduse vahelist kvalifikatsiooni 10 õpetajat, rakenduskõrgharidust, bakalaureusekraadi või vastavat kvalifikatsiooni 45 õpetajat, magistrikraadi või sellele vastavat kvalifikatsiooni 9 õpetajat ning magistri- ja doktorikraadi vahelist kvalifikatsiooni 2 õpetajat.

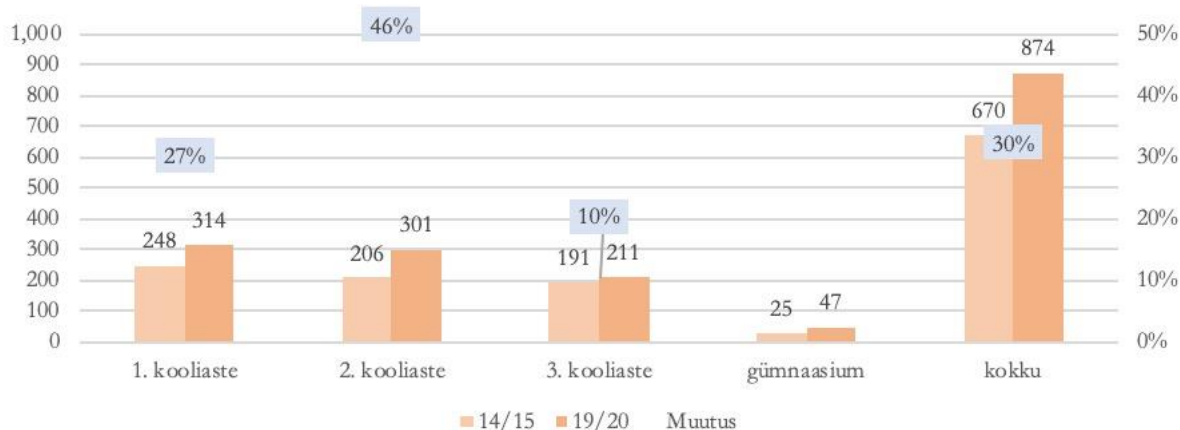
3.2. Üldharidus

Tori valla neljas koolis omandab põhiharidust kokku 727 last ja Sindi Gümnaasiumis gümnaasiumiharidust 47 last ehk koolides õpib 19/20 õppeaastal kokku 874 õpilast. Viimasel kuuel aastal on õpilaste arv kiirelt kasvanud, kokku 30% ehk enam kui 200 lapse võrra (joonis 9).

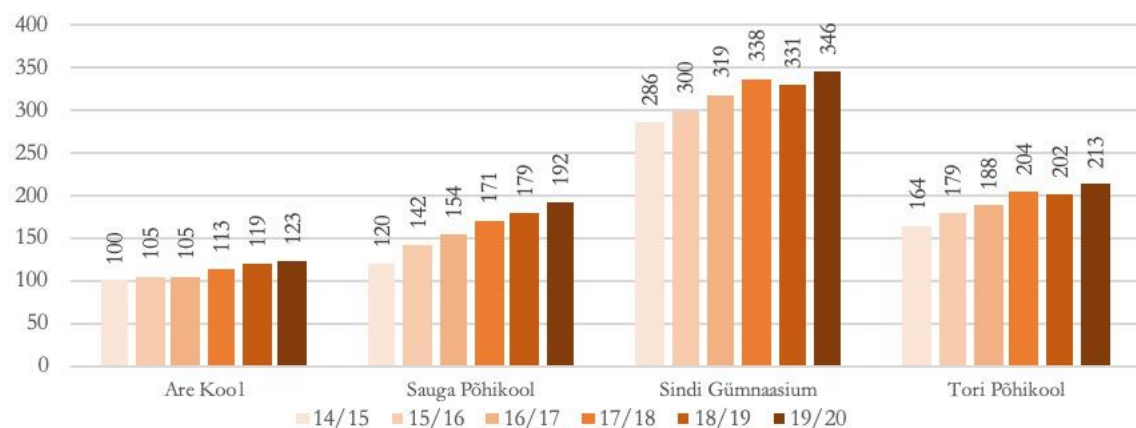
Joonis 9. Õpilaste arv Tori valla koolides

Õpilaste arv on olulisel määral kasvanud esimeses kooliastmes (1-3 klass), eriti suur on kasv aga olnud teises kooliastmes (4-6 klass). Esimeses kooliastmes on õpilaste arv kuue aastaga suurenenud 66 lapse võrra (27%), teises kooliastmes 95 lapse võrra (46%) ja kolmandas kooliastmes 20 lapse võrra (10%). Seega on õpilaste arvu suur kasv lähiaastatel jõudmas kolmandasse kooliastmesse. Sindi Gümnaasiumi gümnaasiste on 14/15 õppeaastaga võrreldes paarkümmend enam (joonis 10).

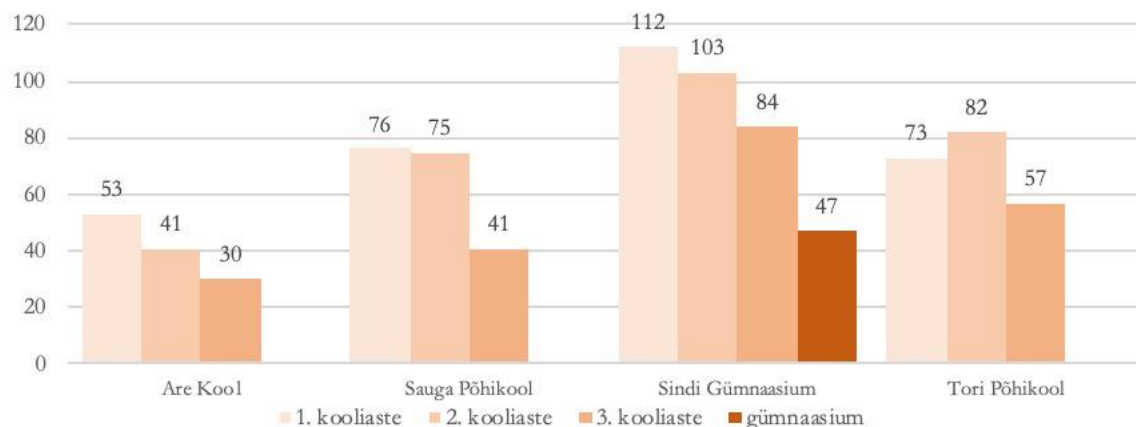
Joonis 10. Õpilaste arv ja selle muutus koolides kooliastmete lõikes õppeaastatel 14/15 ja 18/19

Õpilaste arv on suurenenud kõikides valla koolides, enim Sauga Põhikoolis (+62 õpilast). Sindi Gümnaasiumis õpib 60 last, Tori Põhikoolis 49 last ja Are Koolis 23 last enam kui kuus aastat tagasi. Valla põhikoolid on vähemalt lähimate aastate vaates püsavalt suure ja jätkuvalt kasvava õpilaste arvuga ning seega kestlikud (joonis 11).

Joonis 11. Õpilaste arv koolides õppeaastatel 14/15 kuni 19/20

Positiivset tulevikuvaadet näitab ka asjaolu, et üldjuhul on esimene kooliaste kõigis valla koolides suurim, ainult Tori Põhikoolis on I astmes kümnekond last vähem kui II astmes. Sauga Põhikooli ruumitingimused ei võimaldagi rohkem lapsi vastu võtta (joonis 12).

Joonis 12. Õpilaste arv kooliastmetes koolide lõikes õppeaastal 18/19

Valla ligi 1200 põhikooliõpilasest ligi 800 ehk u 60% õpib Tori valla koolides. Teiste omavalitsuste lapsi on vaid 71 ehk 9% valla koolide õpilaste koguarvust. Väljaspool valda käib koolis aga ligi 460 last, ligi 80% neist Pärnu linna munitsipaalikoolides ja u 10% linnas asuvates erakoolides. Teiste Eesti ja Pärnu maakonna koolide osakaal on marginaalne. Väljaspool valda õppivate Tori valla laste ja vallas õppivate teiste omavalitsuste laste arvus ei ole viimastel aastatel olulist muutust toimunud (tabel 9).

Tabel 9. Õpilasaranne põhikoolis õppeaastatel 15/16 kuni 18/19

	15/16	16/17	17/18	18/19	
Are Kool		105	105	113	119
Sauga Põhikool		142	154	171	179
Sindi Gümnaasium		269	273	285	292
Tori Põhikool		179	188	204	202
Valla põhikoolides kokku		695	720	773	792
sh Tori valla lapsed		617	651	696	721
sh teise KOVide lapsed		78	69	77	71
Valla laste osakaal valla põhikoolide lastest		89%	90%	90%	91%

Tori valla lapsed kokku	1067	1098	1133	1179
Tori lapsed mujal	450	447	437	458
Valla lastest valla põhikoolides	58%	59%	61%	61%

Piirkondade vaates on õpilased kõige paiksemad Are ja Tori piirkonnas, kus piirkonna koolis käib 84% lastest. Sindis on vastav osakaal ligi kaks kolmandikku, Sauga piirkonnas õpib u pool sealsetest lastest mujal. Pärnu linna siseselt jaotuvad Tori valla piirkondade õpilaste rändesuunad eelkõige geograafilise läheduse järgi. Peaaegu kõik Tammiste küla lapsed omandavad haridust Pärnu linnas Mai, Raeküla või Rääma koolides, kuna kohapeal kooli ei olegi. Valla piirkondade vaheline õpilasränne peaaegu puudub, väljaspool oma piirkonda käiakse kooli peamiselt Pärnu linnas (tabel 10).

Tabel 10. Põhikooliõpilaste õpilasränne piirkondade lõikes õppeaastal 18/19

	Asutuse asukoht						
	Are	Sauga	Sindi	Tammiste	Tori	Mujal	Kokku
Lapse elukoht							
Are	103	0	0	0	1	18	122
Sauga	1	132	7	0	0	112	252
Sindi	0	0	236	0	0	143	379
Tammiste	0	6	18	0	0	150	174
Tori	0	0	8	0	196	28	232
Valla täpsusega	1	3	6	0	3	7	20
Teiste KOV lapsed	14	38	17	0	2		71
Lapsed kokku	119	179	292	0	202	458	1 250

	Asutuse asukoht						
	Are	Sauga	Sindi	Tammiste	Tori	Mujal /kokku	Kokku
Lapse elukoht							
Are	84%	0%	0%	0%	1%	15%	100%
Sauga	0%	52%	3%	0%	0%	44%	100%
Sindi	0%	0%	62%	0%	0%	38%	100%
Tammiste	0%	3%	10%	0%	0%	86%	100%
Tori	0%	0%	3%	0%	84%	12%	100%
Valla täpsusega	5%	15%	30%	0%	15%	35%	100%
Teiste KOV lapsed	12%	21%	6%		1%	9%	

Gümnaasiumiharidust omandatakse peamiselt Pärnu linnas asuvates koolides. Valla lapsi õpib gümnaasiumides kokku 162, neist vaid 22 Sindi Gümnaasiumis (tabel 11).

Tabel 11. Õpilasränne gümnaasiumis õppeaastatel 15/16 kuni 18/19

	15/16	16/17	17/18	18/19
Sindi Gümnaasium	31	46	53	39
sh Tori valla lapsed	24	29	32	22
sh teise omavalitsuse lapsed	7	17	21	17
Valla laste osakaal Sindi Gümnaasiumi õpilastest	77%	63%	60%	56%
Tori valla lapsed kokku	175	167	173	162
Tori valla lapsed mujal	151	138	141	140
Sindi Gümnaasiumis valla gümnaasiumiõpilastest	14%	17%	18%	14%

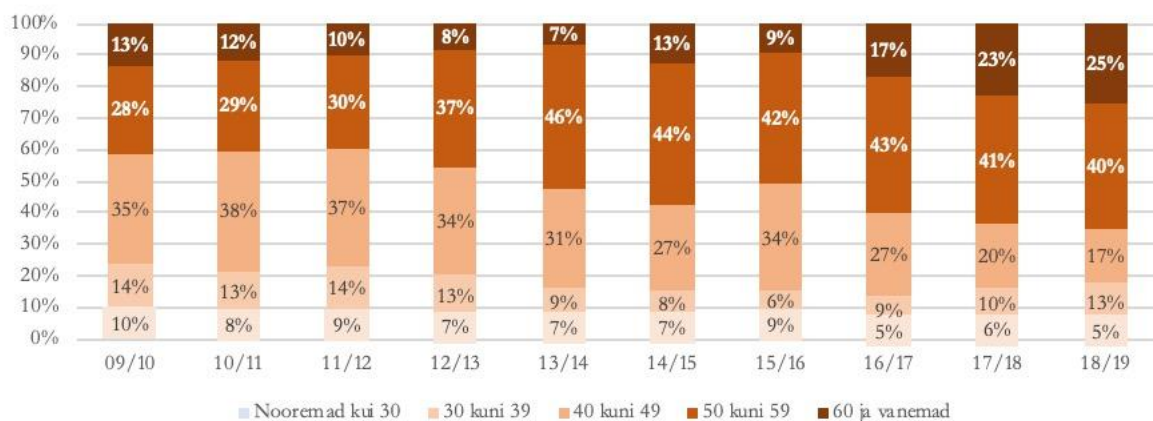
Kesklinna Ühisgümnaasiumis ja Sütevaka Humanitaargümnaasiumis õpib 65 Tori valla last ning Mai-Raeküla linnaosas asuvas riigigümnaasiumis 64 Tori valla last. Sindi gümnaasiumiastme õpilastest 17 on Sindi linna lapsed, vaid 5 õpilast tuleb mujalt valla piirkondadest. Ligi poole gümnaasiumiastme õpilastest moodustavad teiste omavalitsuste, peamiselt Pärnu linna päritolu õpilased (tabel 12).

Tabel 12. Gümnaasiumiõpilaste õpilasarvude püüdnud lõikes õppeaastal 18/19

	Asutuse asukoht						
	Are	Sauga	Sindi	Tammiste	Tori	Mujal	Kokku
Lapse elukoht	Are	0	0	0	0	0	24
	Sauga	0	0	1	0	0	28
	Sindi	0	0	17	0	0	28
	Tammiste	0	0	1	0	0	33
	Tori	0	0	2	0	0	27
	Valla täpsusega	0	0	1	0	0	0
	Teiste KOV lapsed	0	0	17	0	0	17
	Lapsed kokku	0	0	39	0	0	140
	Asutuse asukoht						
	Are	Sauga	Sindi	Tammiste	Tori	Mujal	Kokku
Lapse elukoht	Are	0%	0%	0%	0%	0%	100%
	Sauga	0%	0%	3%	0%	0%	97%
	Sindi	0%	0%	38%	0%	0%	62%
	Tammiste	0%	0%	3%	0%	0%	97%
	Tori	0%	0%	7%	0%	0%	93%
	Valla täpsusega	0%	0%	100%	0%	0%	0%
	Teiste KOV lapsed			44%			44%

Seega on Tori valla laste jaoks gümnaasiumihariduse omandamise peamiseks kohaks nii täna kui tõenäoliselt ka tulevikus Pärnu linn. Gümnaasiumiastme säilitamine Sindis vajab eraldi diskussiooni.

Valla koolides on kokku 92 õpetajat, õpetaja ametikohtade arv on 72. Tuleviku seisukohalt olulised muutused on toimunud eelkõige õpetajate vanusjaotuses, kus enam kui 60 aastaste ja vanemate õpetajate osakaal kogu õpetajaskonnast on järjepidevalt kasvanud. Kui õppeaastal 09/10 oli 50-59 aastaste õpetajatega täidetud ametikohti 28% ja vanemate kui 60 eluaastat õpetajatega täidetud ametikohti 13%, siis õppeaastal 2018/2019 vastavalt 40% ja 25%. Seega moodustavad 50 aastased ja vanemad õpetajad kaks kolmandikku valla koolide õpetajaskonnast. Järelikasvu osas positiivseid muutusi toimunud ei ole. Nooremate kui 30 eluaastat õpetajate osakaal on vähenenud 5%-ni ja 30-39 aastaste osakaal on vaid 13% (joonis 13).

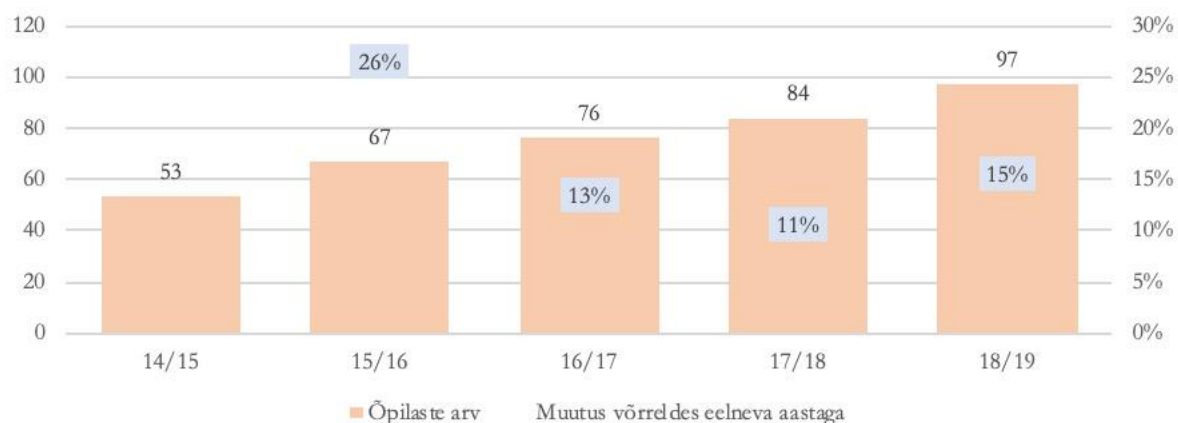

Joonis 13. Üldhariduskoolide õpetajate vanusjaotus õppeaastatel 09/10 kuni 18/19

Põhiharidust või vastavat kvalifikatsiooni omab 1 õpetaja, keskkooli või vastavat kvalifikatsiooni 9 õpetajat, kesk- ja kõrghariduse vahelist kvalifikatsiooni 3 õpetajat, rakenduskõrgharidust või bakalaureusekraadi või vastavat kvalifikatsiooni 19 õpetajat, magistrikraadi või vastavat kvalifikatsiooni 59 õpetajat ning magistri- ja doktorikraadi vahelist kvalifikatsiooni 1 õpetaja.

3.3. Huviharidus

Tori valla ainus huvikool on Karl Rammi nimeline Sindi Muusikakool, kus 18/19 õppeaastal õppis 31 õppekaval kokku 97 õpilast. Õpilaste arv on viimasel viiel aastal pidevalt kasvanud ja võrreldes 13/14 õppeaastaga ligi kahekordistunud (joonis 14).

Joonis 14. Õpilaste arv Sindi Muusikakoolis õppeaastatel 14/15 kuni 18/19

Õppurite hulgas on valdav osa Sindi linna lapsed, kuid on ka Pärnu linna lapsi. Koolis on 15 õpetajat. Erialadest on võimalik õppida klaverit, viiulit, rahvamuusika viiulit, akordionit, kannelt, flööti, plokkflööti, tšellot, kitarri (nii klassikalist, kui ka elektri- ja basskitarri). Lisaks saab osaleda erinevates ansamblites ja laulustuudios. Õppetöö toimub kolme erineva õppekava kaudu: süvaõpe, tavaõpe, vabaõpe. Samuti töötab muusikakoolis eelkool.

2018. aasta kevadel õppis väljaspool valda huvihariduskoolides valdavalt pärnu linnas 643 last, neist kahel või enamal õppekaval 20%.

Kõikides Tori valla üldhariduskoolides on korraldatud peale koolipäeva lõppu huviringid.

4. Teenusevajaduse prognoos

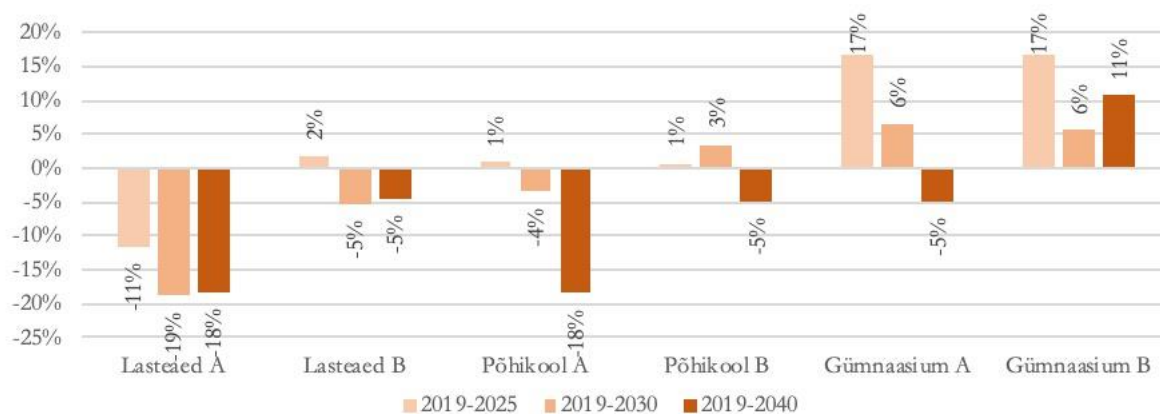
4.1. Haridusteenuse vajaduse prognoos

Teenusevajaduse prognoosi aluseks on Tori valla rahvastikuprognoos. Valla viiele piirkonnale on koostatud baas-stsenaarium (joonistel A). Baas-stsenaariumi piirkondade prognooside liitmisel moodustub valla tervikvaade. Vallale tervikuna ning Sindi ja Tammiste piirkonna kohta on koostatud taaste-stsenaarium (joonistel B). Kuna Sauga piirkonnas on sündimuseeldus niigi taastetaseme lähedane, ei ole piirkonna kohta eraldi taaste-stsenaariumit koostatud.

Baas-stsenaariumile on püstitatud eeldused, kus rände protsessidega ei ole arvestatud, stsenaarium iseloomustab rahvastiku sisemist taastevõimet. Sündimuse aluseks on piirkondade põhiselt diferentseeritud summaarsed sündimuskordajad - Are ja Sauga piirkonnas 2,0 last, Sindi ja Tammiste piirkonnas 1,65 last ja Tori piirkonnas 1,85 last viljakas eas naise kohta - mis jäävad samale tasemele terveks prognoosiperioodiks. Suremuse puhul on aluseks Pärnu maakonna meeste ja naiste oodatav eluiga sünnimomendil aastal 2016/2017 (meestel 74,5 ja naistel 82,5 eluaastat), mis jääb muutumatuks prognoosiperioodi lõpuni. Taaste-stsenaariumis on Tori valla ning Sindi ja Tammiste piirkondades arvestatud taastetasemel summaarse sündimuskordajaga 2,1 last viljakas eas naise kohta. Prognoosi väljundiks on rahvaarv analüüsi sisukohalt olulistes vanuserühmades, millest on tuletatud hinnanguline teenuste vajadus alushariduse, põhikooli ja gümnaasiumi kohta.

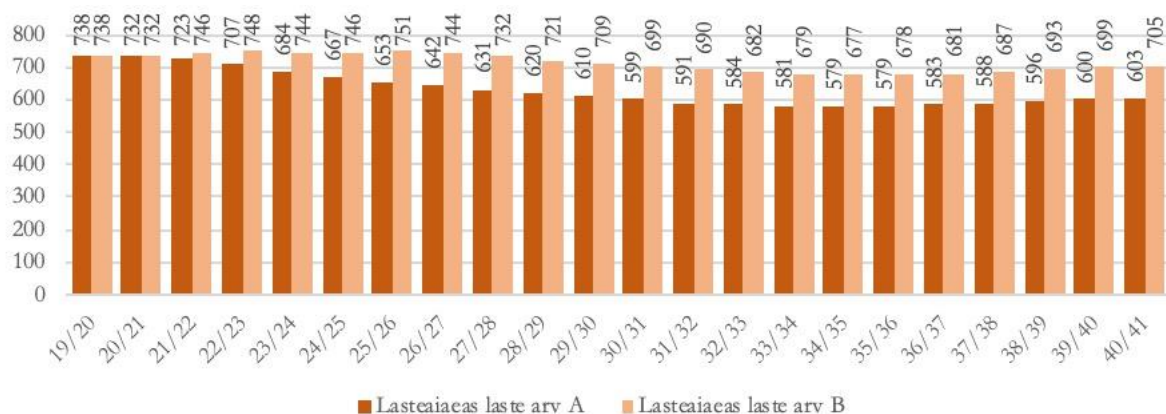
Tänase sündimuskäitumise jätkudes on tuleviku sünnipõlvkonnad vallas väiksemad. Kui viimastel aastatel on sündinud keskmiselt 125 last aastas, siis lähiaastatel algab sündide arvu langus ning aastaks 2030 on sündide arv u 110 last aastas. See on põhjustatud arvuka 1980ndate põlvkonna väljumisest sünnituseast. Paratamatut demograafilist protsessi on viimastel aastatel küll pidurdanud sünnitajate keskmise vanuse kiire kasv, kuid bioloogiliselt ei saa see väga pikalt kesta. Kahanemise suurus ja kiirus võib mõnevõrra edasi lükata ja tasandada viljakas eas naiste ja/või laste sissetänne ning sündimuse kasv. Seejuures tuleb siiski arvestada, et Eesti rahvastiku vanusjaotuse eripärast tulenevalt on ka potentsiaalseid nimetatud soo- ja vanuserühma rändajaid tulevikus vähem.

Võttes arvesse, et taastetsenaarium on pigem ebareaalne, hakkab järgnevatel aastatel alates lasteaia- kui ka põhikooli eas lapsi ligi paarikümne protsendi võrra vähem. Teisalt püsib põhikooli vanuses laste arv enne languse algust olemasoleval tasemel veel ligi kümnekond aastat. Gümnaasiumi eas laste arvu on valdava osa prognoosiperioodist lähteaastaga võrreldes kõrgemal tasemel ja ei lange ka prognoosiperioodi lõpuks oluliselt allapoole. Taaste-stsenaariumi realiseerumisel (mis on küll pigem ebatõenäoline) olulisi kõikumisi võrrelduna lähteaastaga lasteaia- ja põhikoolieas laste arvus prognoosiperioodil ei toimu (joonis 15).

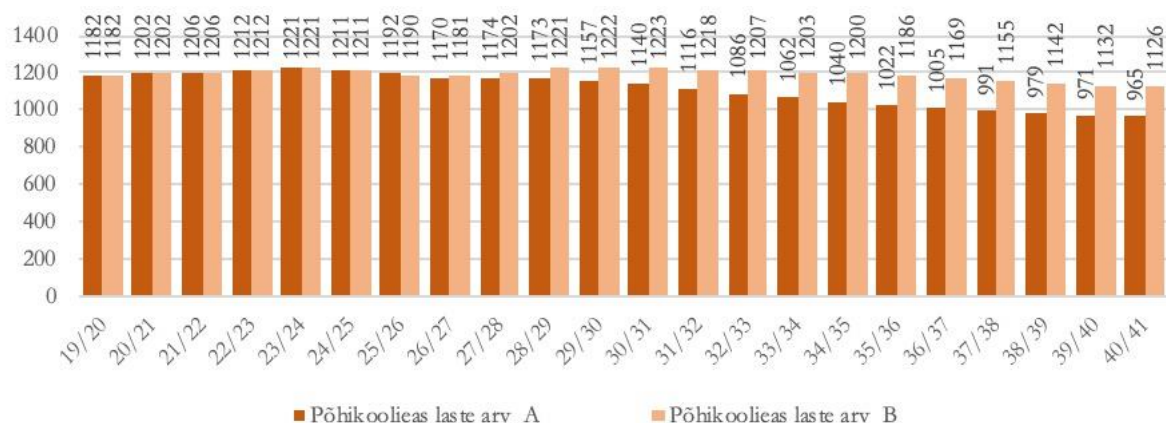
Joonis 15. Lasteaia-, põhikooli- ja gümnaasiumieas laste arvu muutuse prognoos Tori vallas aastani 2040

Võttes eelduseks konservatiivse lähtekoha, on juba aastaks 2030 lasteaia eas lapsi ligi 20% võrra vähem ja nii jääb stabiilselt prognoosiperioodi lõpuni - hetke u 740 lapse asemel saab vanuserühmas olema 600 last. Taaste-stsenaariumi järgi on lasteaiaaas laste arvu kahanemine oluliselt tagasihoidlikum ja algab alles 7 aasta pärast (joonis 16).

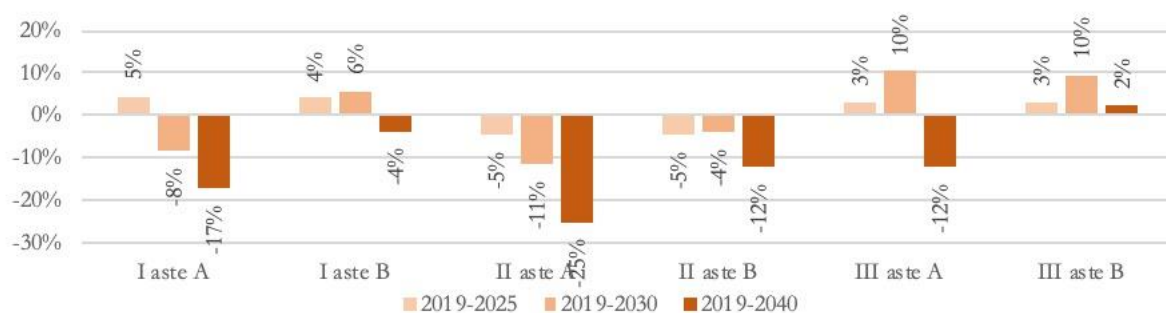
Joonis 16. Lasteaiaaas laste arvu prognoos Tori vallas aastani 2040

Põhikooliaas laste arv püsib stabiilsena aastani 2028, misjärel algab kahanemine. Baas-stsenaariumi järgi kestab kahanemine prognoosiperioodi lõpuni, mil on võrreldes kõrghetkega lapsi vähem ligi 250 võrra. Taaste-stsenaariumi järgi püsib põhikooliaas laste arv lähteastaga sarnasel tasemel aastani 2035 (joonis 17).

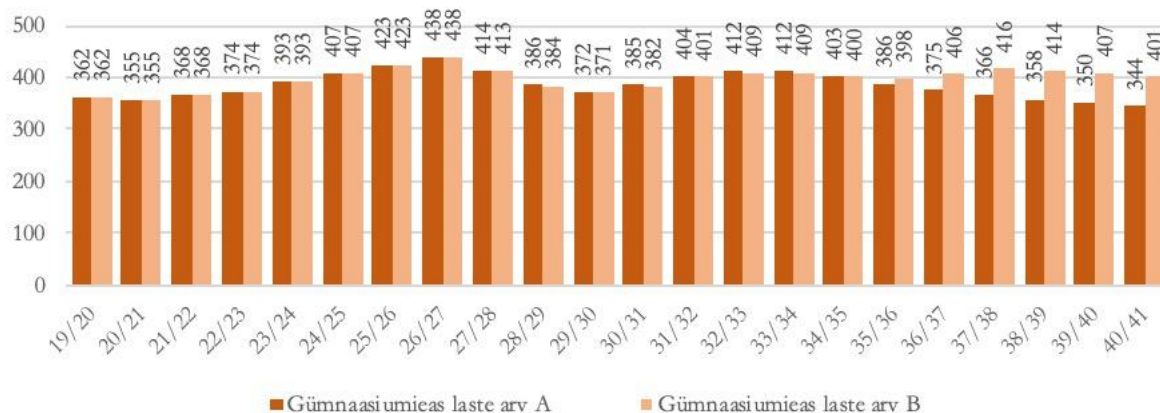
Joonis 17. Põhikooliaas laste arvu prognoos Tori vallas aastani 2040

Mõlema prognoosisstsenaariumi järgi toimub lõppkokkuvõttes kahanemine nii I kui ka II kooliastmes. Samas suureneb kolmas kooliaste lähikümnenendil igal juhul (joonis 18).

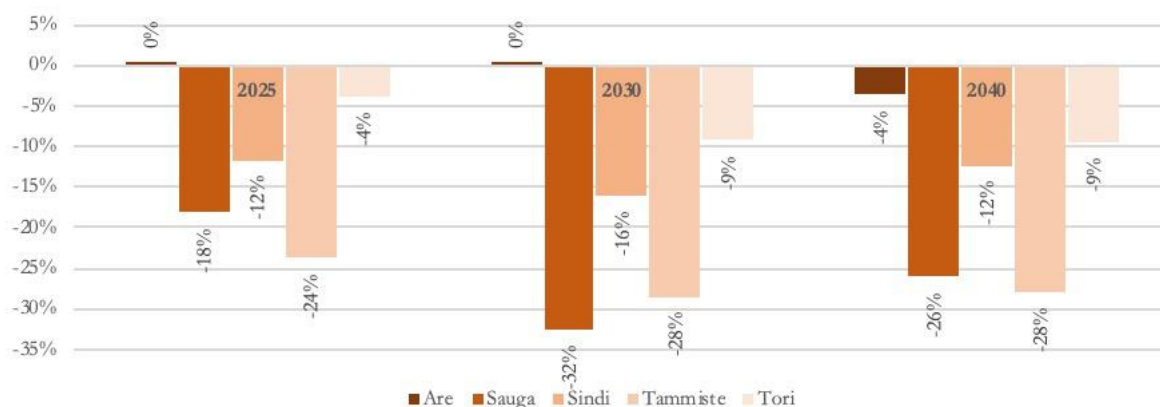
Joonis 18. Põhikooliaas laste arvu prognoos Tori vallas kooliastmete lõikes aastani 2040

Gümnaasiumieas laste arv suureneb - mõlema prognoosistsenaariumi alusel toimub kiire kasv aastani 2026, mil vastavas vanuses lapsi on võrreldes olemasolevaga ligi kaheksakümne võrra enam. Seejärel toimub baas-stsenaariumi korral kahanemine prognoosiperioodi lõpuks lähteaasta tasemeni, taaste-stsenaariumi korral jääb laste arv püsima neljasaja piirimaile (joonis 19).

Joonis 19. Gümnaasiumieas laste arvu prognoos Tori vallas aastani 2040

Lasteaialaste arv hakkab senise sündimuskäitumise jätkudes vähenema kõikides piirkondades v.a. Are, kus see püsib stabiilsena prognoosiperioodi lõpuni. Suurim kahanemine leiab aset Sauga (põhjastatuna olemasolevast vanusstruktuurist) ja Tammiste (põhjastatuna madalast sündimuskordajast) piirkonnas (joonis 20).

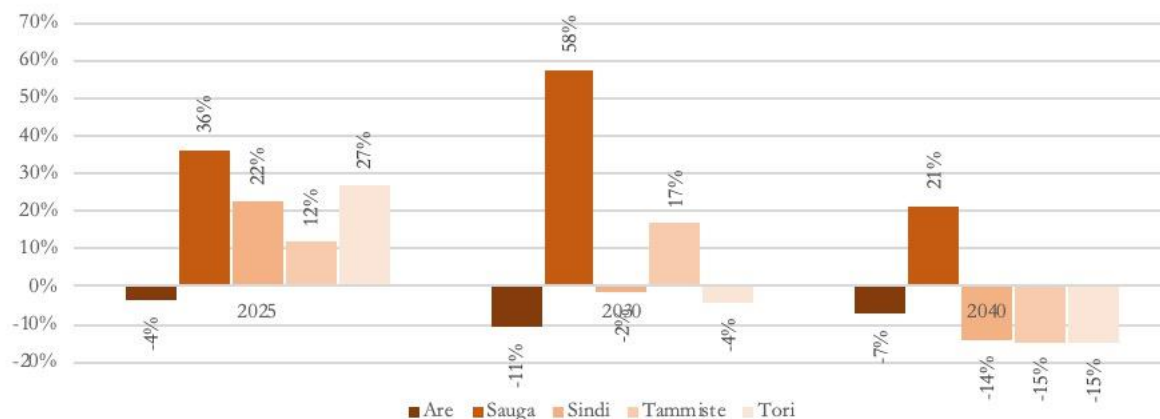
Joonis 20. Lasteaialaste laste arvu muutuse prognoos piirkondades aastani 2040 (baas-stsenaarium)

Põhikoolieas laste arvu muutused piirkondades on lähimal kümnel aastal erisuunalised. Are piirkonnas on laste arv olemasolevast kõrgem prognoosiperioodi lõpuni. Kui aastani 2030 on Sauga piirkonnas lapsi paarikümne protsendi võrra enam ja Tammiste piirkonnas vähemalt sama arvukalt, siis Sindi ja Tori piirkonnas leiab aset olulisem kukkumine juba aastaks 2025 (joonis 21).

Joonis 21. Põhikoolieas laste arvu muutuse prognoos piirkondades aastani 2040 (baas-stsenaarium)

Aastal 2025 on gümnaasiumieas lapsi enam kõikides piirkondades v.a. Are. Prognoosiperioodi lõpus on kuni 15% suurune kahanemine toimunud Sindi, Tammiste ja Tori piirkonnas. Are piirkonnas on kahanemine väiksem (-7%). Sauga piirkonnas on gümnaasiumieas laste arv oluliselt kõrgem kui täna kogu prognoosiperioodi jooksul (joonis 22).

Joonis 22 Gümnaasiumieas laste arvu muutuse prognoos piirkondades aastani 2040 (baas-stsenaarium)

Kokkuvõttes on sündimuskäitumise jätkudes ja sisse-rände puudumisel Tori vallas kahekümne aasta pärast 140 lasteaiaaegast last (-18%) ja ligi 250 põhikoolieast last (-18%) vähem. Gümnaasiumieas lapsi aga peaaegu sama palju (-5%) kui praegusel hetkel.

Piirkondade lõikes kujunevad keskmised sünnipõlvkonnad baas-stsenaariumi prognoosieelduste püsides tulevikus järgnevalt:

- Sauga piirkonnas 2030. aastaks 25 ja 2040. aastaks 30 last;
- Tammiste piirkonnas 2030. ja 2040. aastaks 16 last;
- Sindi piirkonnas 2030. aastaks 30 ja 2040. aastaks 32 last;
- Are piirkonnas 2030. ja 2040. aastaks 15 last;
- Tori piirkonnas 2030. ja 2040. aastaks 20 last.

Samas, kui eeldada viimaste aastate rändekäitumise jätkumist, saavad Sauga ja Tammiste piirkondades laste aastakäigud olema pigem arvukamad ning Sindi piirkonnas pigem väiksemad kui prognoos välja toob. Prognoositud muutused piirkondades on täpsemalt esitatud töö [lisades](#), Sauga, Tammiste ja Sindi piirkonna kohta ka järgnevas kolmes peatükis.

4.2. Haridustöötajate vajaduse prognoos

Õppeaastal 18/19 õpetas Tori valla koolides kokku 183 pedagoogi. Alusharidusasutustes 74 õpetajat 72 arvestuslikul ametikohal, üldhariduses 94 õpetajat 72 arvestuslikul ametikohal ja huvihariduses 15 õpetajat.

Muutused arvestuslike ametikohtade arvus on olnud otseses seoses pakutava teenusemahuga. Tuleviku seisukohalt olulised muutused on toimunud eelkõige õpetajate vanusjaotuses, kus enam kui 50 aastaste ja vanemate õpetajate osakaal kogu õpetajaskonnast on järjepidevalt kasvanud.

Lasteaegades moodustavad enam kui 50 aastased õpetajad 41% ja üldhariduskoolides 65% õpetajaskonnast. Noorema järelkasvu osakaal õpetajaskonnas on viimasel 10 aastal seejuures olnud pigem langustrendis. Lasteaegades on kuni 30 aastaste õpetajate arv olnud keskmiselt 7 õpetajat ja üldhariduskoolides 5 õpetajat.

Arvestades viimase kümnendi muutusi õpetajate vanuskoosseisus ning eeldusel, et:

- rühmade ja klassikomplektide keskmine suurus ei muutu;
- riikliku õppekava ette nähtud ainetundide maht ei muutu;
- õpetajad siirduvad väljateenitud pensionile keskmiselt 65ndal eluaastal;
- teenuse nõudluse muster ja osalus erinevatel haridustasemetel jääb samaks;
- teenusemahu muutus põhineb ainult demograafilistel muutustel;

on tabelis 13 prognoositud tuleviku õpetajate ametikohtade nn lisavajadus võrreldes olemasoleva järelkasvu suurusega.

Tabel 13. Õpetaja ametikohtade vajaduse prognoos võrreldes seni aset leidnud järelkasvuga

	Õpetajate arv õppeaastal 18/19	Teenusevajaduse muutus 2030	Teenusevajaduse muutus 2040	Õpetajate vajadus 2030	Õpetajate vajadus 2040
Baas-stsenaarium					
Alusharidus	72	-19%	-18%	2	10
Üldharidus	72	-4%	-18%	27	28
Taaste-stsenaarium					
Alusharidus	72	-5%	-5%	12	19
Üldharidus	72	3%	-5%	32	37

Alushariduses seoses nõudluse vähenemisega oluline täiendava tööjõu vajadus tulevikus puudub. Olemasolev järelkasv on aastani 2030 vajaduse rahuldamiseks piisav, seejärel on aastakeskmiselt vaja lisaks juurde ühte uut õpetajat. Taaste-stsenaariumi korral on selline vajadus kogu prognoosisperioodil.

Üldhariduses on saabuval kümnendil senise järelkasvu tempoga võrreldes lisaks juurde vaja ligi 30 uut õpetajat ehk aastakeskmiselt 3-4 inimest.

5. Sauga Põhikooli uue hoone ehitus

Tori valla arengukava 2018-2030 tegevuskavas on välja toodud vajadus selgitada välja Sauga Põhikooli uue hoone ehitamise vajadus ja võimalik asukoht ning vastavalt sobivale alternatiivile kavandatud kas kooli juurdeehitus koos spordisaali ja sööklaga olemasolevas asukohas või uue koolihoone rajamine Sauga alevikku (eeldatava maksumusega 4 miljonit eurot).

5.1. Demograafiline lähteolukord ja prognoos

Sauga piirkonnas elas 2019. a alguse seisuga kokku 2386 elanikku, neist pool Sauga alevikus (1159), ligi neljandik Eametsa külas (552) Eametsa külas 552, viiendik Kilksama külas (455) ja alla kümnendiku väiksemates Nurme (174) ja Räägu (46) külates. Perioodil 2014 kuni 2019 on elanike arv piirkonnas kasvanud kokku 115 inimese võrra, seejuures on Eametsa külasse lisandunud 172 elanikku, kuid Sauga alevikust on lahkunud 92 elanikku. Muutused teistes asustusüksustes ei ole olnud suured (tabel 14).

Tabel 14. Elanike arv Sauga piirkonna asustusüksustes 2014 kuni 2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Muutus	Osakaal
Eametsa küla	380	397	409	437	473	552	172	23%
Kilksama küla	421	407	424	428	436	455	34	19%
Nurme küla	174	178	171	178	165	174	0	7%
Räägu küla	45	46	46	44	45	46	1	2%
Sauga alevik	1251	1237	1205	1223	1178	1159	-92	49%
Sauga piirkond	2271	2265	2255	2310	2297	2386	115	100%

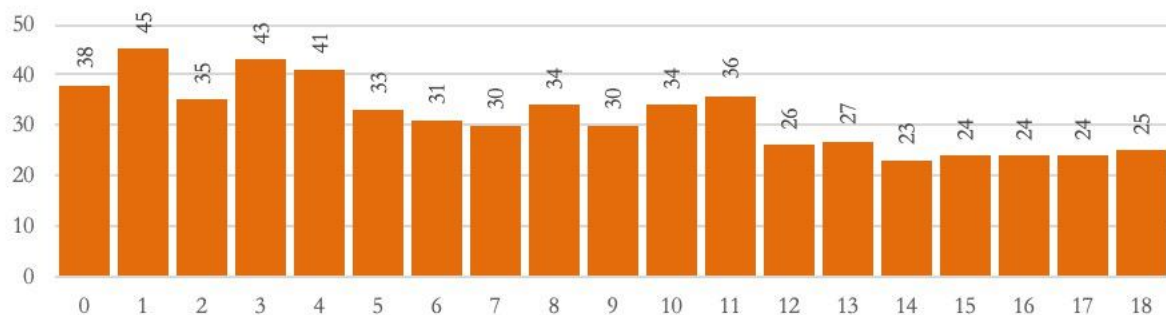
Eametsa küla elanike arvu kasv on toimunud igal aastal, kõige enam aastal 2018. Sauga aleviku kahanemine on samuti olnud üldjoontes järjepidev. Aastakeskmiselt on rahvaarv piirkonnas suurenenud 1% võrra (tabel 15).

Tabel 15. Elanike arvu muutus Sauga piirkonna asustusüksustes 2014 kuni 2019

	2014	2015	2016	2017	2018	Muutus kokku
Eametsa küla	4%	3%	7%	8%	17%	45%
Kilksama küla	-3%	4%	1%	2%	4%	8%
Nurme küla	2%	-4%	4%	-7%	5%	0%
Räägu küla	2%	0%	-4%	2%	2%	2%
Sauga alevik	-1%	-3%	1%	-4%	-2%	-7%
Sauga piirkond	0%	0%	2%	-1%	4%	5%

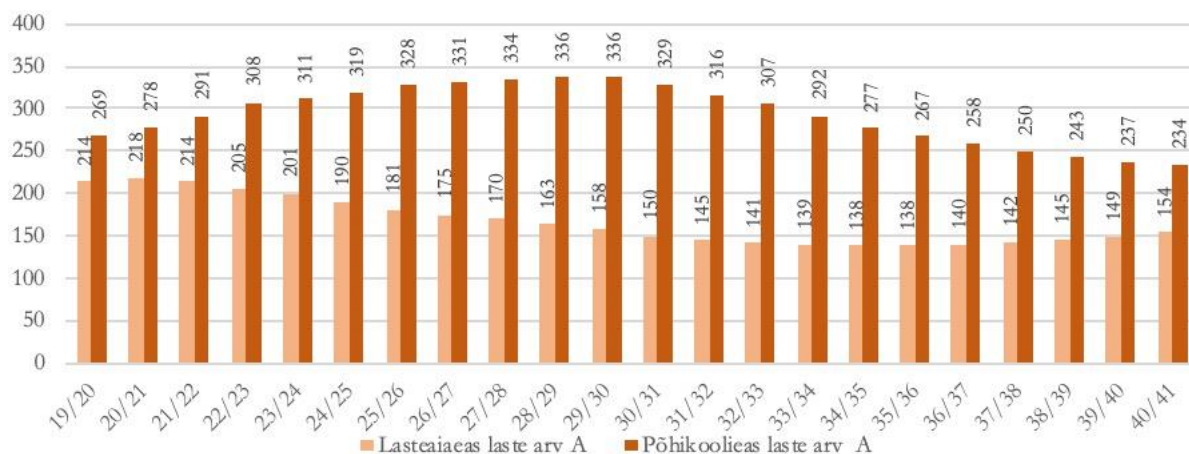
Rahvaarvu kasv on toimunud nii positiivse loomuliku- kui ka rändeibi tulemusena. Sauga piirkonda on rännanud sisse eelkõige kuni 4 aastased ja 25-34 aastased elanikud ehk väikeste lastega pered, samas on suurem väljaränne toimunud 5-9 aastaste ning 35 aastaste ja vanemate elanike, st eeldatavalt kooliminejate ja nende vanemate hulgas.

Järgnevatel aastatel siseneb põhikooliikka igal aastal enam lapsi kui sealt väljub. Hetkel on enim lapsi vanustes 0-4 eluaastat ehk kõige suuremad aastakäigud lähevad kooli õppeaastast 21/22 (joonis 23).

Joonis 23. Laste vanuses 0-18 eluaastat arv Sauga piirkonnas seisuga 1.01.2019

Prognoosi järgi kasvab põhikoolieas laste arv õppeaastani 28/29, mil lapsi on võrreldes hetkeseisuga u 70 võrra (+25%) enam. Seejärl leiab aset langus olemasoleva tasemeni õppeaastaks 35/36. Seega on lähimal viieteistkümnel aastal nõudlus põhikoolikohtade järele piirkonnas suurem, kui praegusel hetkel (joonis 24).

Joonis 24. Lasteaia- ja põhikoolieas laste arvu prognoos Sauga piirkonnas (baas-stsenaarium)

Aastakeskmise sünnipölvkonna suurused prognoosiperioodil jäävad 25 ja 35 lapse vahele. Kui eeldada viimaste aastate rändekäitumise jätkumist, saavad Sauga piirkonnas laste aastakäigud sisse-rände mõjul olema pigem mõnevõrra arvukamad. 25-29 aastaste vanuserühma sisse-rände jätkudes võib ka sündide arv osutuda mõnevõrra kõrgemaks. **Seega ületab põhikoolieas laste arv Sauga piirkonnas lähimal kahel aastakümnel igal aastal ühe klassikomplekti suuruse.**

5.2. Ülevaade Sauga Põhikoolist

Hetkel tegutseb Sauga Põhikool Nurme külas asuval Sauga kooli kinnistul (katastrinumbr 73001:001:1291). Kinnistu pindala on 19 634 m², tegemist on munitsipaalomandiga, mis on sihtotstarbalt 100% ühiskondlike ehitiste maa.

Olemasolev koolihoone on rajatud 1938. aastal. Kolmekorruselise (sh keldrikorrus) hoone ehitusalune pind on 746 m², suletud netopind 1 017,5 m², maht 5 700 m³. Hoone kütmine toimub maasoojusega, reservis on vedelkütte katel. Energiamärgis on C ja energiatõhususarv (ETA) 131. Koolihoone tehniline seisukord on pigem hea, kuid hoone suurus ei ole olemasoleva laste arvu jaoks piisav ning ruumilahendus ei toeta tänapäevast õppekorraldust.

Kinnistul on rajatistest veel staadion (kasutuselevõtu aasta 1978, ehitusalune pind 4 950 m²) ning võrkpalli ja tenniseväljak (kasutuselevõtu aasta 1978, ehitusalune pind 1 200 m²). Samuti kooli maakütte kontuur.

Kooli kinnistu piirneb läänes riigimaanteega nr 19123 Nurme-Papsaare, põhjas eraomandis kinnistuga, idas Sauga jõe ning lõunas samuti munitsipaalomandis Magasiida kinnistuga (katastritunnus 73001:001:1329, pindala 6 523 m², sihtotstarve 100% ärimaa). Viimane on antud kasutada ettevõttele, mis opereerib 1680. a. rajatud magasiidas kohvik-baar-koolisööklat (joonis 25).

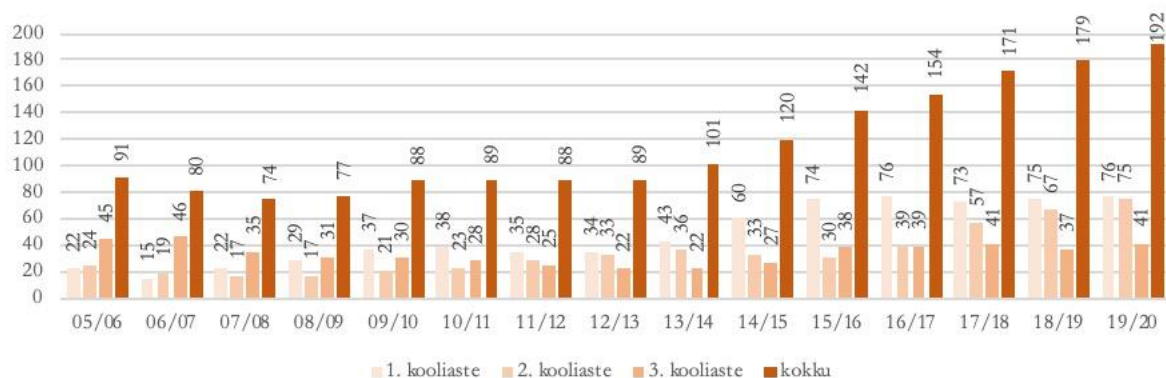
Nii Sauga kooli kui ka Magasiida kinnistute edasisel arendamisel tuleb arvestada Sauga jõe ehituskeelu, veekaitse ja piiranguvööndiga ja riigimaantee piiranguvööndiga ning lähtuvalt valla üldplaneeringust detailplaneeringu koostamise vajadusega.

Joonis 25. Sauga Põhikooli kinnistu

Sauga piirkonna 252 põhikooliõpilasest õppis 18/19 õppeaastal 132 (52%) Sauga Põhikoolis, 111 Pärnu linnas, 7 Sindi Gümnaasiumis ja 2 mujal. Väljaspool kodukooli õppijate arv ei ole viimastel aastatel oluliselt muutunud. Pärnu linna koolidest olid eelistatumad Ülejõe Põhikool (49 last), Vanalinna Põhikool (19) ja Rääma Põhikool (16 last). Küll on viimasel paaril õppeaastal linna 1. klassi minevate laste arv jäänud väiksemaks (4-5 last aastast).

Õpilaste arv Sauga Põhikoolis hakkas kiirelt tõusma õppeaastast 13/14. Igal aastal on kool kasvanud 10-20 õpilase, seitsme aastaga kokku enam kui 100 õpilase võrra (joonis 26).

Joonis 26. Õpilaste arv Sauga põhikoolis õppeaastatel 05/06 kuni 19/20

Kooli õpilastest on kolm neljandikku Sauga piirkonna lapsed, kohalike laste osakaal koolis on viimastel aastatel järjepidevalt kasvanud. Asustusüksuste lõikes jaotusid õpilased õppeaastal 18/19 järgnevalt – Sauga alevikust 50, Kilksama ja Eametsa küladest mõlemast 34, Nurme külast 10 ja Räägu külast 4 õpilast. Pärnu linna registreeritud elukohaga lapsi on enam kui 30 ja nende arv ei ole aastate jooksul oluliselt muutunud. Kuus last käib kooli Tammiste piirkonnast, teistest valla piirkondadest lapsi Sauga Põhikooli ei õpi (tabel 16).

Tabel 16. Sauga Põhikooli õpilased elukoha järgi õppeaastatel 15/16 kuni 18/19

	15/16	16/17	17/18	18/19
Sauga	96	102	125	132
Pärnu linn	35	36	34	33
Tammiste	2	6	6	6
Valla muud piirkonnad	2	1		
Pärnu maakond	2	5	3	3
KOV täpsusega	3	3	1	3
Muu maakond	2	1	2	2
Kokku	142	154	171	179
Piirkonna laste osakaal koolis	68%	66%	73%	74%

Õpilaste arvu kiire kasv koolis on loonud olukorra, kus õppepinda on vaid 5,2 m² õpilase kohta, mis on üks madalaimaid näitajaid Eestis, seejuures on väiksemad väärtused iseloomulikud eelkõige linnade suuremate õpilaste arvuga koolidele.

Sauga Põhikooli kaugus Sauga piirkonna keskusest Sauga alevikust (kus elab valdav osa piirkonna elanike) on ligi 7 kilomeetrit, sõiduaeg u 6 minutit. **Kool ei asu põhilise asustuse lähedal ja jääb elanike peamisele liikumisteele vastassuunas.** Bussipeatus (Sauga kool) asub vahetult kooli juures. MTÜ Pärnu Ühistranspordikeskuse opereeritav liin nr 40 läbib peatust 13 korral päevas (Sauga alevikust kooli ja tagasi). Tori vald on korraldanud kaks õpilasingi marsruutidel Pärnu linn-Sauga alevik-Kilksama küla-Eametsa küla-Sauga kool ning Tammiste-Urge-Pärnu linn-Sauga kool, mis toovad hommikul lapsed kooli ja viivad õhtul koju. **Kuna kool asub eemal valdava osa õpilaste elukohast, kasutab enamus õpilastest kooli jõudmiseks ühis- ja õpilastransporti või toovad vanemad lapse kooli autoga,** mis viimasel juhul on igapäevasele töörandele pigem vastassuunaline liikumine.

Koolis oli 18/19 õppeaastal 17 õpetajat, direktor, õppealajuhataja, sekretär, huvijuht, eripedagoog ja 4 pedagoogilise tööga otseselt mitte seotud töötajat - majahoidja, majandustöötaja ja 2 koristajat. Õpetajate vanusjaotuses domineerivad enam kui 50-aastased pedagoogid (joonis 27).

1) Selja tee 1a, Sauga alevik (73001:001:1526), pindala 28 198 m², ühiskondlike ehitiste maa 100%. Olulised piirangud puuduvad (sidevõrgud kinnistu põhja ja kirdeosas, maakaabelliin kinnistu loodeosas, geodeetiline maamärk), riigimaantee kaitsevöönd. Kinnistul asub 1981. aastal rajatud Sauga vallamaja, kus hetkel tegutsevad valla teeninduskeskus ja spordisaal. Hoone suletud netopind 1 567,7m² ja maht 7 410 m³. Olemasoleva hoone on amortiseerunud, see on vaja koolihoone rajamisel lammutada. Samas on kõik vajalikud kommunikatsioonid krundil olemas.

2) Jänesselja tn 5, Sauga alevik (80901:001:0148), pindala 24 323 m², üldkasutatav maa 100%. Olulised piirangud puuduvad (maakaabel ja sideliinid kinnistu äärtel). Kommunikatsioonid krundi piiiril.

3) Pargimetsa, Eametsa küla (73001:003:0054), 263 334 m², maatulundusmaa 100%. Olulised piirangud puuduvad (õhuliin kinnistu idaserval). Sõltuvalt valitavast asukohast kinnistul on vajalik juurdepääsutee jt kommunikatsioonide rajamine. Kooli asukoht võiks olla kinnistu põhjaosas Jänesselja Lasteaiast läänes.

4) Puhkepargi, Sauga alevik (73001:001:0285), 150884 m², üldkasutatav maa 100%, munitsipaalomand. Olulised piirangud puuduvad (õhuliinid ja 2 puurkaevu kinnistul). Sõltuvalt valitavast asukohast kinnistul on vajalik juurdepääsutee jt kommunikatsioonide rajamine. Kooli asukoht võiks olla kinnistu linnapoolses osas spordiväljakute läheduses.

Kõik kinnistud vajavad kas tervikliku või osalist detailplaneerimist. Maanteemüra seisukohalt on Selja tee 1a ja Jänesselja tee 5 vahetult riigimaantee ääres, samuti tuleb arvestada riigimaantee kaitsevööndi piirangutega⁴. Pargimetsa ja Puhkepargi on rahulikumas asukohas, kuid jäävad teisalt oluliselt lähemale Pärnu Lennujaamale ning Pargimetsa kinnistul võib olla vajadus arvestada lennuvälja lähiümbruse piirangutega⁵.

Võttes arvesse vajalike administratiivseid ja tehnilisi toiminguid – kooli rajamise otsustamine ja rahastuse eraldamine, detailplaneerimine, projekteerimine ja ehitustööd – on **uue hoone varaseim võimalik valmimise aeg õppeaasta 22/23**, pigem aasta või kaks hiljem. Üldjoontes sarnane ajaraam kehtib ka juurdeehituse korral olemasolevale kinnistule, mis eeldab samuti detailplaneeringu koostamist.

Uue hoone suuruse seisukohalt on selge, et põhikoolieas laste arv piirkonnas jääb järgneva 15 aasta vältel vähemalt 270 ja 340 vahele ehk enam kui 200 õpilasega põhikooli pidamine on reaalne ka keskpikas vaates. Samas ei ole täismahus kahe paralleelklassiga kooli rajamine valla laste tarbeks hetketeadmise valguses põhjendatud, kuna vähemalt osa piirkonna lastest käib tõenäoliselt ka tulevikus koolis Pärnu linnas. Siiski tuleb arvestada, et ruumide rajamine ainult üheksa klassikomplekti jaoks (9 klassi ja 24 last klassis ehk 216 õpilast koolis) ei pruugi olla piisav. Arvesse on vaja võtta järgnevad tegurid:

- Vähemalt järgneval viiel aastal püsib põhikoolieas laste arv Pärnu linnas veel praegusel kõrgel tasemel ja linna koolides vaba ruum puudub. Seetõttu ei ole juba viimasel paaril aastal Pärnu linnal olnud võimalik põhikoolidesse õppima võtta kõiki soovi avaldanud naaberomavalitsuste lapsi. Seejärel toimub Pärnu linnas laste arvu suhteliselt kiire langus ehk vabasid õppekohti hakkab linnas juurde tekkima⁶.
- Sauga Põhikoolis õpib ka olemasolevas asukohas juba praegu u 40 õpilast väljastpoolt piirkonda, sh peamiselt Pärnu linnast ja nende arv ei ole viimastel aastatel vähenenud. Ligi pooled nendest lastest (16) on pärit asukoha mõttes koolile lähemal asuvast Audru osavallast, samas jääb Sauga keskuses uue kooli avamisel selle lähiümbrusesse ka osa Pärnu

⁴ Teeseadus¹ § 13, 36, 37

⁵ Lennundusseadus¹ § 34, 34¹, 34², 35, 35², 46 (5)

⁶ Pärnu haridusteenuse vajaduse prognoos aastani 2040, Cumulus Consulting OÜ 2019

linna Ülejõe linnaosast. Seetõttu võib eeldada, et mujalt pärit Sauga koolis õppida soovivate laste arv jääb vähemalt samale tasemele ka tulevikus.

- Viimase viie aasta rändekäitumise jätkumisel suureneb laste arv nooremates aastakäikudes enne põhikooliiga ka tulevikus. Kooli asukoha muutus võib olla oluline tegur hetkel toimuva koolieelse Pärnu linna registreerimise nähtuse vähemalt osalisel vähenemisel. Samas on teiste Eesti suuremate linnade (Tallinn ja Tartu) näitel selge, et täies mahus selline käitumismuster ei pöördunud. Siiski võib nende kahe teguri koosmõjul eeldada tulevikus piirkonda registreeritud põhikoolieas laste arvu suuremat hulka võrreldes demograafilises prognoosis esitatuga. Kooli avamise hetkel on neid eeldatavalt vähemalt paarikümne võrra enam ning kuna tegemist on kumulatiivse mõjuga, siis prognoosiperioodi lõpuks võib eeldada u 70 vastavas eas lapse lisandumist. Kaasnevalt on mõjuteguriks ka asjaolu, et lapse linna registreerimata jätmisel jääb piirkonna elanikuks ka vähemalt üks lapsevanematest ja nende võimalikud tulevikus sündivad lapsed.
- Hetkel õpivad Sauga Põhikoolis vaid pooled piirkonna põhikooliõpilased. Seoses asukoha muutusega uue hoone rajamisel enamiku laste kodu lähedusse, võib eeldada selle osakaalu olulist tõusu. Teisalt võib samuti eeldada, et erinevatel sisulistel ja logistilistel põhjustel jääb osa peresid ka tulevikus eelistama linnas asuvaid koole.

Võttes arvesse eelnevaid tegureid, on uue hoone maksimaalne koolikohtade vajadus ainult Sauga piirkonna laste teenindamiseks juhul kui vaid 50% õpilastest valib piirkonna kooli u 230 õpilast ning juhul kui 75% õpilastest valib piirkonna kooli u 310 õpilast (tabel 17). Lisades juurde võimalikud õpilased väljastpoolt piirkonda **kujuneb uue koolihoone vajalikuks suuruseks vähemalt 270 ja maksimaalselt kuni 350 õpilaskohta**. Seega on Tori vallavõimudel vajalik otsustada, kui palju oma valla lapsi soovitakse piirkonnas teenindada ja kui palju õpilaskohti osta Pärnu linnast.

Tabel 17. Sauga Põhikooli uue hoone õpilaste arvu prognoos

	Põhikoolieas laste arv	Õpilaste arv 50% osaluse korral	Õpilaste keskmine arv klassis	Klassi- komplekte	Õpilaste arv 75% osaluse korral	Õpilaste keskmine arv klassis	Klassi- komplekte
22/23	308	214	24	1,0	291	32	1,3
23/24	311	216	24	1,0	293	33	1,4
24/25	319	220	24	1,0	299	33	1,4
25/26	328	224	25	1,0	306	34	1,4
26/27	331	225	25	1,0	308	34	1,4
27/28	334	227	25	1,1	310	34	1,4
28/29	336	228	25	1,1	312	35	1,4
29/30	336	228	25	1,1	312	35	1,4
30/31	329	224	25	1,0	306	34	1,4
31/32	316	218	24	1,0	297	33	1,4
32/33	307	213	24	1,0	290	32	1,3
33/34	292	206	23	1,0	279	31	1,3
34/35	277	199	22	0,9	268	30	1,2
35/36	267	194	22	0,9	261	29	1,2
36/37	258	189	21	0,9	254	28	1,2
37/38	250	185	21	0,9	248	28	1,1
38/39	243	181	20	0,8	242	27	1,1
39/40	237	179	20	0,8	238	26	1,1
40/41	234	177	20	0,8	235	26	1,1

Viimasel kahel aastal on Eesti toimunud riigihange viie uue koolihoone rajamiseks (tabel 18). Nende alusel tuleb arvestada vähemalt 1500 euro suuruse investeeringuga uue koolihoone ühe ruutmeetri rajamisel. Arvestades juurde veel u 20% kõrvalkulusid – planeerimine, projekteerimine, projektijuhtimine, järelevalveteenused ja sisustamine, **kujuneb Sauga kooli uue hoone rajamise maksumuseks u 1800 eurot m² kohta**.

Tabel 18. Uute koolihoonete rajamise maksumus (Riigihangete register)

Uued koolid 2018-2019	Hanke aasta	Suletud netopind (m ²)	Ehitusmaksumus (km-ga)	Maksumus m ² kohta	Õpilaste arv
Taebla kool	2019	1 740	2 539 037	1 460	144
Võhma kool	2019	1 941	3 030 785	1 561	135
Koru Põhikool-Lasteaed	2019	5 915	6 944 400	1 174	432
Haapsalu Põhikool	2019	5 519	8 622 972	1 562	600
Kohtla-Järve Gümnaasium	2018	2 794	5 216 400	1 867	300

Lähtuvalt Haridus- ja Teadusministeeriumi soovituslikust koolimudelist, on pinnavajadus ühe õpilase kohta u 10 m².

Kokkuvõtvalt saab eristada neli võimaliku alternatiivi:

- 1) 216 õpilasele (9x24) mõeldud uue koolihoone - u 2200 m² maksumusega u 3,9 miljonit eurot;
- 2) 270 õpilasele (9x24 + lisakohad) mõeldud uus koolihoone - u 2700 m² maksumusega u 4,8 miljonit eurot;
- 3) 350 õpilasele (9x24 + lisakohad) mõeldud uus koolihoone – u 3500 m² maksumusega u 6,3 miljonit eurot;
- 4) olemasoleva õppehoone juurdeehitus - u 1000 m² maksumusega 1,8 miljonit eurot.

Uus hoone arhitektuurselt igal juhul soovitav lahendada paindliku ruumiplaneeringuga. Seda nii tehniliste võimaluste kui ka muutunud õpikäsitusega arvestava ruumi loomise näol. Ehk eesmärgiks ei peaks olema mitte vajaliku arvu klassiruumide rajamine, vaid ümberkohaldatavate klassiruumide ja avatud õppimise ruumi sümbioos.

Uue koolihoone ehitamise kasuks räägivad järgnevad argumendid:

- Sauga Põhikool on selgelt kestlik kool. Uue koolihoone rajamine Sauga keskuses võimaldaks luua võrreldes olemasolevaga kaasaegse õpikeskkonna, parandaks oluliselt õpilaste ja töötajaskonna logistikat ning tagaks valdavale osale õpilastest kodulähedase kooli, millega kaasneb ka õpilaste arvu suurem kasvupotentsiaal;
- väheneb õpilasaranne Pärnu koolidesse ja valla kulu õpilaskohtade eest tasumiseks (sh endise Sauga valla territooriumi laste eest tasutav investeeringukomponent);
- väheneb vajadus ja valla kulu koolitranspordi korraldamiseks;
- kooli juurde on võimalus luua toitlustamise ja sportimise tingimused, mille avaliku kasutuse potentsiaal on oluliselt suurem;
- pääs Pärnu linna huvikoolidesse on hõlpsam, lühem ajaline vahemaa ja oluliselt tihedam bussiliiklus (Sauga alevikust u 50 korda päevas).

Olemasolevas asukohas juurdeehituse tegemise kasuks räägivad järgnevad argumendid:

- väiksem investeeringuvajadus;
- pikaajaline ajalugu asukohas tegutsemisel ja sellega seotud emotsionaalsed tegurid;
- puudub uue koolistaadioni rajamise vajadus;
- väljaarendatud kooli õueala ja kaunis kooliümbruse looduskeskkond.

Arvestades erinevaid tegureid soovivad analüüsi koostajad kooli rajamist 270-le õpilasele, kuna sellisel kujul on tulevikuvajadused, võimalikud riskid ja arengupotentsiaal ka pikas perspektiivis kõige enam tasakaalus. Valikus olevate kinnistute vaates on koolitee turvalisuse seisukohalt eelistatud Via-Balticast lääne poole jäävad võimalused.

Uue koolihoone rajamisega kaasnevate muude mõjude hinnang:

- uue koolihoone rajamisel olulisel määral püsikulusid vallale ei lisandu. Haridustoetus katab õpetajate palgakulu ning lisanduvaid personali ja majandamiskulusid tasandab koolikohtade eest tasumise vajaduse vähenemine;
- Sauga alevikus on vajalik luua kooli õppekava läbiviimist toetavad sportimistingimused spordisaali ja/või välirajatiste (staadion, suusarajad jms) näol, mis eeldab veel vähemalt 1,5 miljoni euro suurust investeeringut;
- Sauga kooli kinnistu Nurme külas on soovitav realiseerida. Olemasoleva koolihoone funktsionaalsus ei toeta muu avaliku teenuse osutamist nimetatud asukohas ning puudub ka teadaolev vajadus;
- õpilasränne Are piirkonnast Sauga Põhikooli hetkel puudub täielikult ja õpilasränne Pärnu linna on tagasihoidlik (15% põhikooliõpilastest). Seega saab väita, et piirkonna pered on kohaliku kooliga rahul ja olulist mustri muutust ei tohiks kaasa tuua ka linnasõidul paar kilomeetrit lähemal asuv kool;
- arvestades koolipersonali elukohtade paiknemist ning asjaolu, et muudatus töökoha asukohas teeb tööle liikumise lühemaks (ja mugavamaks) saab eeldada, et valmisolek jätkata töötamist kaasaegsete tingimustega uues koolihoones on olemas;
- kuigi tänases koolis on ruumikitsikus, on hoolimata kooli asukohast õpilaste arv suurenenud kiiremini kui on toimunud demograafiline muutus piirkonna laste aastakäikudes. See viitab eelkõige koolimeeskonna heale tööle sisuvaldkondades, sh koolikultuuri kujundamisel. Oluline on juba väljakujunenud head praktikad ja loodud õhkkond „kaasa võtta“ ka uude asukohta.

6. Tammiste küla algkooli rajamine

Tori valla arengukava 2018-2030 tegevuskava näeb ette Tammiste Lasteaia lasteaed-alkkooliks ümberkujundamise vajaduse ja põhjendatuse väljaselgitamise. **Tammiste endise suvilapiirkondade üldine kasutuselevõtt aastaringseks elamiseks on viinud olukorrani, kus algselt suvitamiseks ja aianduseks kavandatud ja vastavalt läbi planeeritud keskkond ei vasta enam piirkonna tegelikule kasutusele, muuhulgas puuduvad kohapeal avalikud teenused.** Tori valla arengukavaga on tehtud ettepanek käsitleda Tammiste küla maakonnaplaneeringu hierarhias kui uut lähikeskust, mis paikneb Pärnu linna vahetus läheduses väljasõidul Paide suunas. Asustus külas on koondunud peamiselt maantee ja Pärnu jõe vahelisele alale.

6.1. Demograafiline lähteolukord

Tammiste piirkonnas elas 2019. a alguse seisuga kokku 2011 elanikku, neist kolm neljandikku Tammiste külas (1505) ja ülejäänud väiksemates asustusüksustes. Perioodil 2014 kuni 2019 on elanike arv piirkonnas kasvanud kokku 238 inimese võrra, seejuures Tammiste külas 229 elanike võrra. Ainsana on elanike arv vähenenud Urge külas (tabel 19).

Tabel 19. Elanike arv Tammiste piirkonna asustusüksustes 2014 kuni 2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Muutus	Osakaal
Kiisa küla	75	69	70	70	75	87	12	4%
Pulli küla	128	119	133	132	134	138	10	7%
Rütavere küla	51	51	51	53	55	54	3	3%
Tammiste küla	1276	1312	1365	1395	1409	1505	229	75%
Urge küla	164	160	153	144	144	146	-18	7%
Vainu küla	79	73	72	75	87	81	2	4%
Tammiste piirkond	1773	1784	1844	1869	1904	2011	238	100%

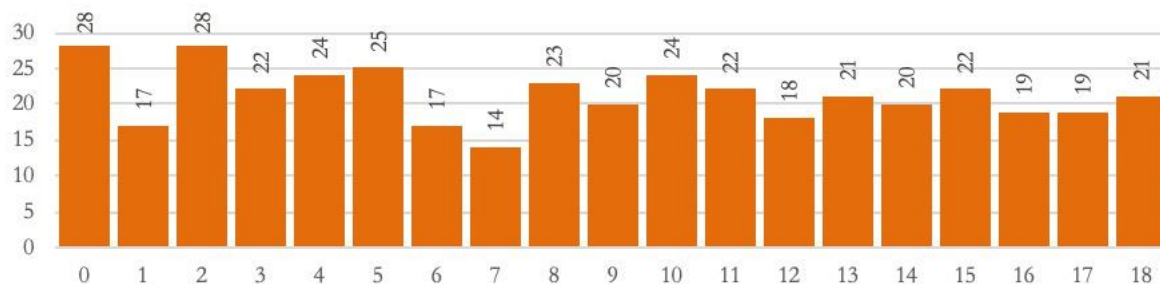
Tammiste küla elanike arvu kasv on toimunud igal aastal, kõige enam aastal 2018. Teistes asustusüksustes on muutused aastati olnud erisuunalised (tabel 20).

Tabel 20. Elanike arvu muutus Tammiste piirkonna asustusüksustes 2014 kuni 2019

	2014	2015	2016	2017	2018	Muutus kokku
Kiisa küla	-8%	1%	0%	7%	16%	16%
Pulli küla	-7%	12%	-1%	2%	3%	8%
Rütavere küla	0%	0%	4%	4%	-2%	6%
Tammiste küla	3%	4%	2%	1%	7%	18%
Urge küla	-2%	-4%	-6%	0%	1%	-11%
Vainu küla	-8%	-1%	4%	16%	-7%	3%
Tammiste piirkond	1%	3%	1%	2%	6%	13%

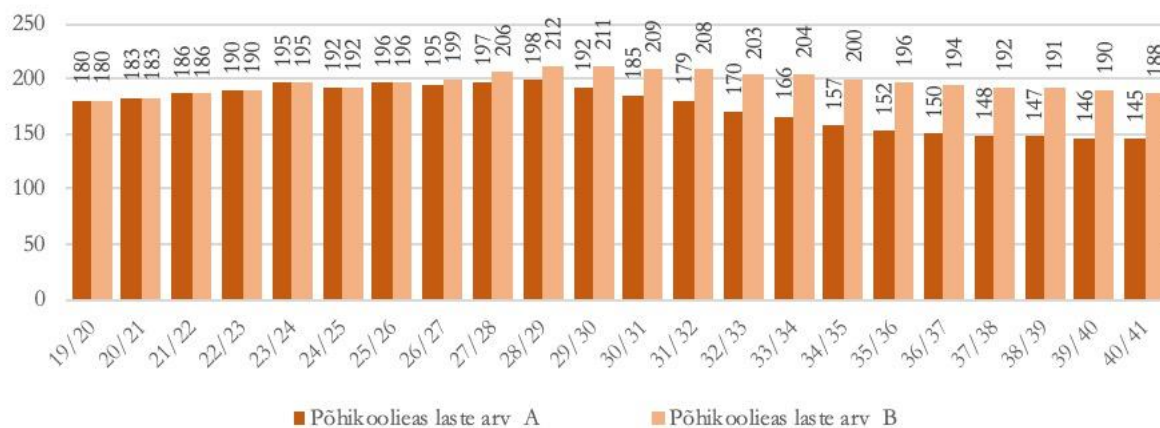
Tammiste piirkonnas on nooremad vanuserühma jaotunud suhteliselt ühtlaselt, kuid need on väiksemad kui vanemate põlvkonnad, mis on omakorda vähem arvukad 45-59 aastastest, keda on kõige enam. Rahvaarvu kasv piirkonnas on toimunud eelkõige positiivse rändeibi tulemusena. Tammiste on olnud kõikides vanuserühmades (v.a. 5-9 ja 25-29) sisserännupiirkond, kõige enam on saabunud väikelapsi ning 35-aastaseid ja vanemaid elanike. Sarnaselt Sauga piirkonnaga joonestub välja selge muster, kus lapsed vanuses 6 kuni 9 eluaastat ja nende vanemad on eeldatavalt seoses sooviga saada koolikohta Pärnu linna koolides olnud väljarändajad. Lahkujate arv negatiivse rändesaldoga vanuserühmades on siiski oluliselt tagasihoidlikum sisserännanute arvukusest.

Kuigi aastakäikude suurused on kõikuvad, siseneb järgnevatel aastatel põhikooliikka igal aastal keskmiselt sama palju lapsi kui sealt väljub. Hetkel on enim lapsi vanustes 2-5 eluaastat ehk kõige suuremad aastakäigud lähevad kooli õppeaastast 21/22 (joonis 29).

Joonis 29. Laste vanuses 0-18 eluaastat arv Tammiste piirkonnas seisuga 1.01.2019

Prognoosi baas-stsenaariumi järgi kasvab põhikoolieas laste arv õppeaastani 28/29, mil lapsi on võrreldes hetkeseisuga paarikümne võrra (+10%) enam. Seejärel leiab õppeaastaks 35/36 aset langus tasemeni u 150 last. Lähimal paariteistkümnel aastal on aga nõudlus põhikoolikohtade järele piirkonnas suurem kui praegusel hetkel. Taaste-stsenaariumi järgi ületab laste arv olemasolevat taset kogu prognoosiperioodi jooksul, kuid ei kerki oluliselt kõrgemaks baas-stsenaariumi tippphetkest (joonis 24).

Joonis 30. Põhikoolieas laste arvu prognoos Tammiste piirkonnas

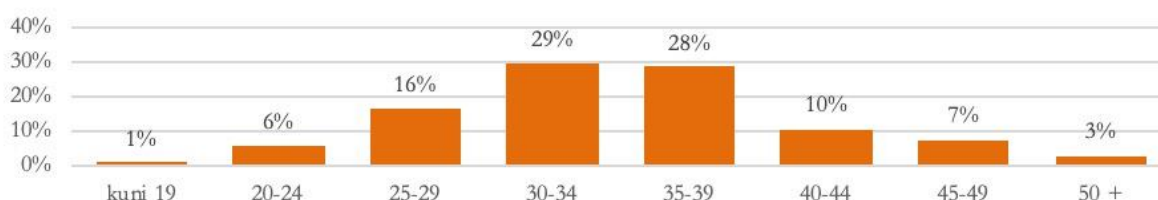
Aastakeskmise sünnipõlvkonna suurus jääb prognoosiperioodil vastavalt stsenaariumile kas 16 või 21 lapse tasemele. Kui eeldada viimaste aastate rändekäitumise jätkumist, saavad Tammiste piirkonnas laste aastakäigud sisse-rände mõjul olema pigem mõnevõrra arvukamad. 30-39 aastaste vanuserühma sisse-rände jätkudes võib ka sündide arv osutuda mõnevõrra kõrgemaks. **Seega jääb põhikoolieas laste arv Tammiste piirkonnas lähimal kahel aastakümnel küll igal aastal allapoole ühe täisklassikomplekti (24 last) suurust, kuid on siiski piisav paraja suurusega kooli loomiseks.**

6.2. Lapsevanemate küsitluse kokkuvõte

Tori Vallavalitsus viis koostöös konsultandiga piirkonna elanike ja Tammiste Lasteaia lapsevanemate seas läbi küsitluse selgitamaks välja suhtumist Tammiste külla uue kooli rajamisse.

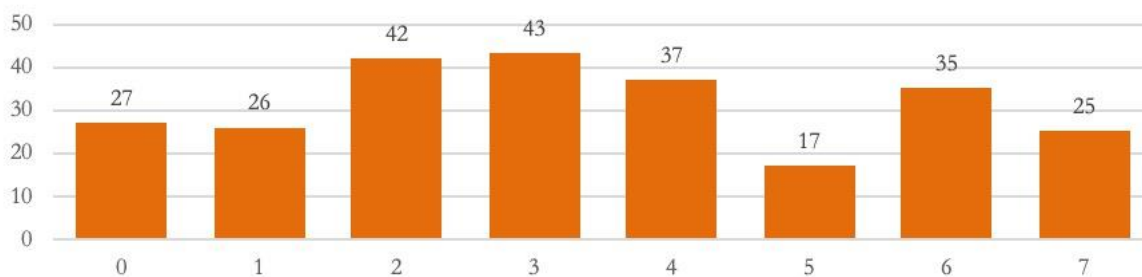
Küsitlus oli e-keskkonnas SurveyMonkey vastamiseks avatud perioodil 26.08 kuni 8.09.2019. Infot küsitluse toimumisest levitati Tammiste Lasteaia lapsevanemate seas ja sotsiaalmeediakanalites. Vastajaid oli kokku 188, nendest unikaalselt IP-aadressilt 162⁷. Vastanutest 95% ehk 172 isikut märkisid elukohaks Tammiste piirkonna asustusüksused, sh Tammiste küla 152 inimest, Pulli ja Urge küla 5, Vainu küla 4 ning Rütavere ja Kiisa küla 3 inimest. Vastanutest 71% olid naissoost.

Küsitletutest 49% vastas, et nende peres käib lasteaias üks laps, 21% kaks last, 4% kolm või enam last ning 26%, et mitte ükski laps. Seejuures Tammiste lasteaias käiva lapse vanemaks märkis ennast 56% ehk 103 vastanut (mis arvestades laste arvu lasteaias eeldab, et mõnes peres vastasidki mõlemad vanemad). Ühe koolilapse vanemaid oli 30%, kahe koolilapse vanemaid 19%, kolme või enama koolilapse vanemaid 4% ning 47% vastanutest ei käinud ükski laps koolis. Nagu ka eelnevast järeldada võib, domineerisid küsitluses osalenute vanusjaotuses 25-39 aastased (joonis 31).

Joonis 31. Küsitlusele vastanute vanusjaotus

Küsitlusele vastajatel oli kokku 252 last⁸, neist esimesi 147, teisi 82 ja kolmandaid 23. Kõige suurem osa neist läheb kooli kahe kuni nelja aasta pärast (joonis 32).

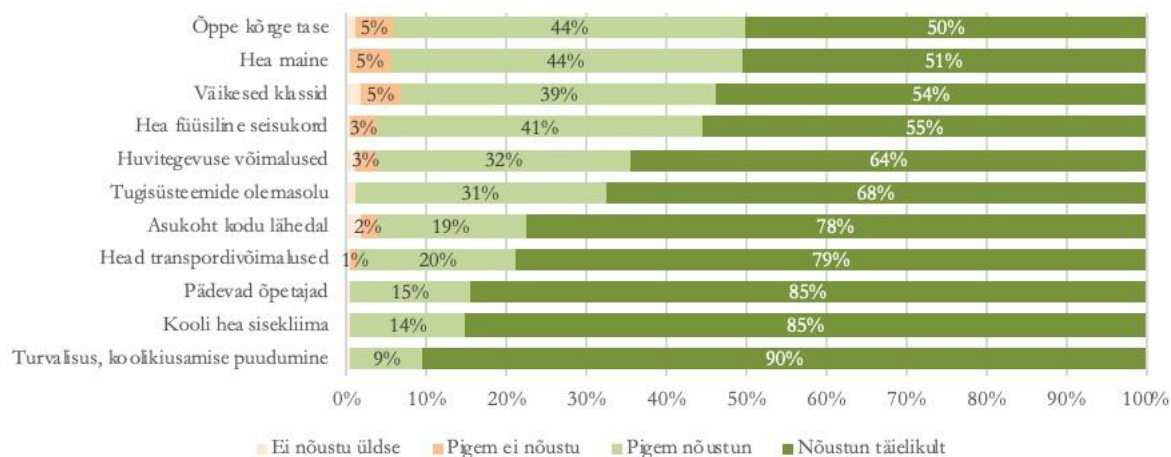

Joonis 32. Vastused küsimusele: Mitme aasta pärast Teie laps(ed) kooli lähevad?

Oma lapsele kooli valimisel hinnati tähtsaks eelkõige turvalisust ja koolikiusamise puudumist, pädevate õpetajate olemasolu ja kooli head sisekliimat (joonis 33).

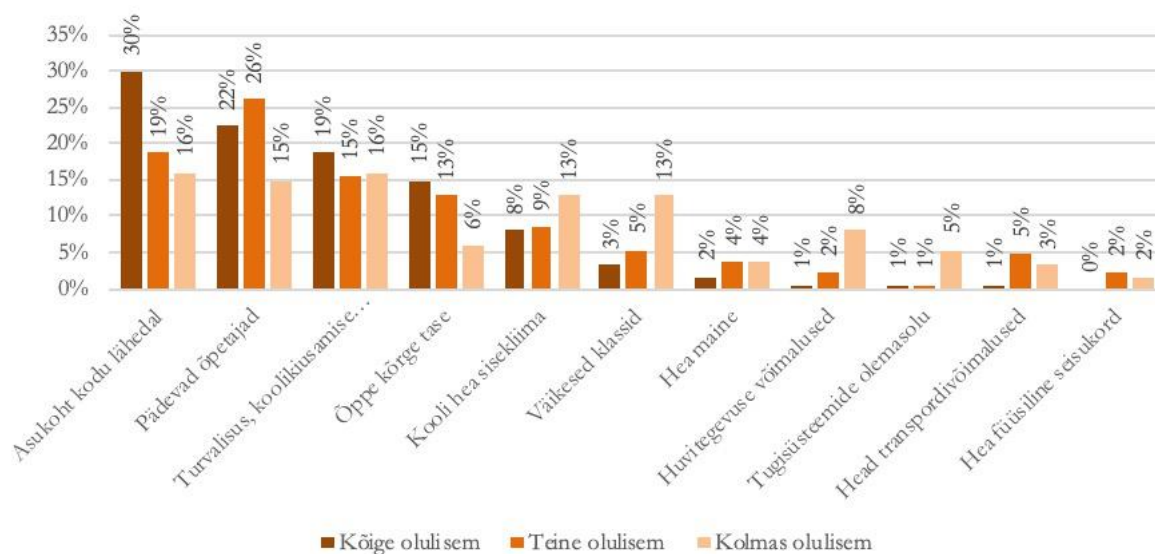
⁷ IP-aadresside väikesemahuline kordumine võis olla muuhulgas tingitud asjaolust, et küsitlusele vastasid mõlemad lapsevanemad.

⁸ Andmetes võib sisalduda väikesemahuline kordumine

Joonis 33. Vastused küsimusele: Palun hinnake, kui tähtsaks Te peate järgnevaid tegureid oma lapsele kooli valimisel?

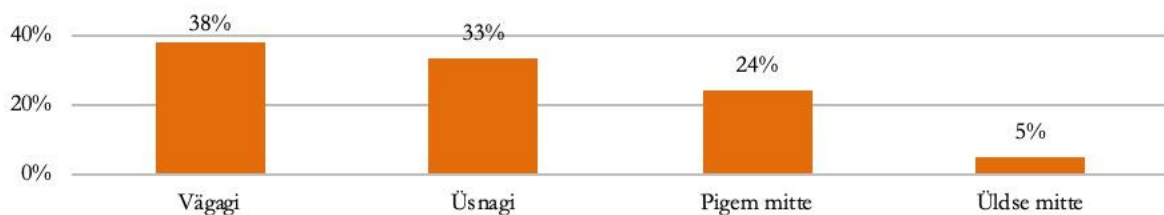
Küsimusele, kus paluti nende samade tegurite hulgast valida tähtsuse järjekorras 3 peamist, oli esmase valikuna kõige olulisemaks kooli asukoht kodu lähedal ning alles seejärel pädevate õpetajate olemasolu ning turvalisus ja koolikiusamise puudumine. Võrreldes eelneva küsimusega (kus see oli keskmise hinde osas kõige madalama väärtusega), osutus esimese ja teise valikuna siiski neljandana oluliseks õppe kõrge tase koolis. Kolmanda valikuna toodi rohkem esile veel väikeste klasside ja huvitegevuse võimaluste olemasolu. Esmaselt oluliste valikute hulka ei kuulunud tugisüsteemide olemasolu koolis, head transpordivõimalused ning kooli füüsilise seisukord (joonis 34).

Joonis 34. Vastused küsimusele: Mida peate oma lapsele kooli valimisel kõige olulisemaks? Valige tähtsuse järjekorras 3 peamist tegurit

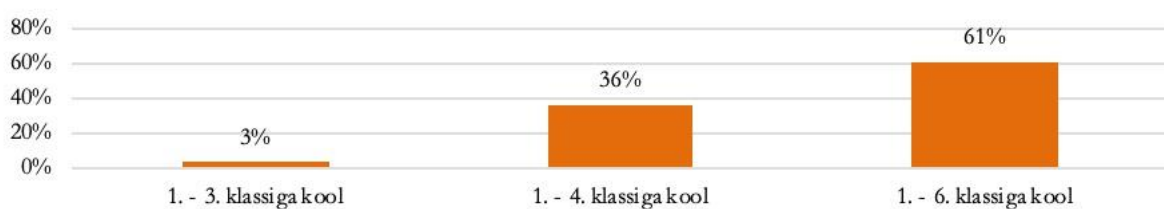
Küsimusele, kas olete valmis oma lapse panema Tammiste Kooli juhul kui see rajatakse või oleks juba rajatud, vastas jaatavalt 93%. Vaba vastusevormiga kommentaarina toodi selle põhjusena eelkõige välja asukohta kodu lähedal. Eitavalt vastanud põhjendasid oma seisukohta valdavalt praktiliste aspektidega – lapsed käivad juba koolis mujal, juba valitud kooliga ollakse rahul – kuid samuti märgiti, et enne otsustamist oleks vaja rohkem informatsiooni.

Tammiste kooli oleks oma lapsele vägagi motiveeritud valima 38% ja üsnagi motiveeritud valima 33% vastanutest ehk enam kui 2/3 on ka minimaalse klasside arvuga kooli rajamise korral sellest huvitatud (joonis 35).

Joonis 35. Vastus küsimusele: Kuivõrd oleksite motiveeritud valima Tammiste Kooli, kui see on 1.-3. klassiga kool?

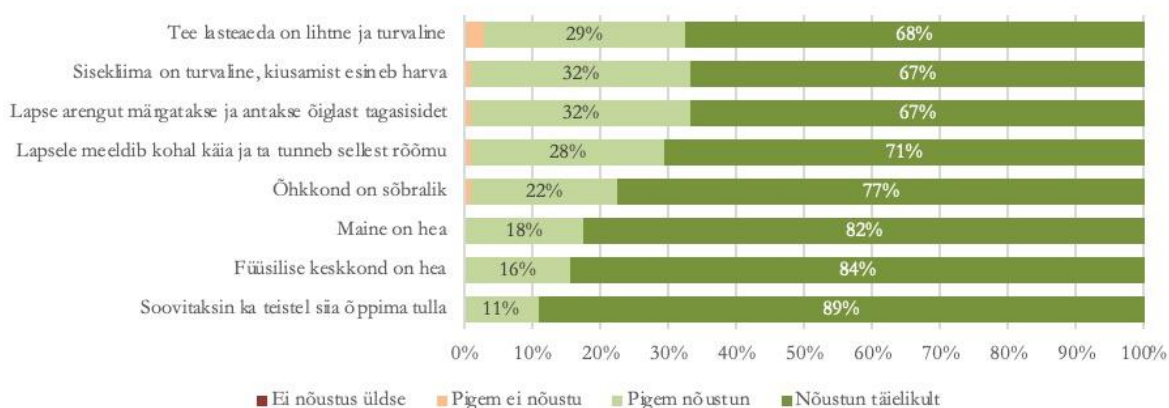
Enam kui 60% eelistaks kohapeal kuni kuueklassilist kooli ja enam kui kolmandik kuni neljaklassilist kooli (joonis 36).

Joonis 36. Vastus küsimusele: Millise klasside arvuga kooli Tammistes Te eelistate?

Probleemi vajaduses vahetada lapse kooli põhikooli jooksul näeb vägagi 10% ja üsnagi 20% vastanutest. Sellist olukorda ei käsitle pigem problemaatilisena 61% ja üldsegi mitte murettekitavana 10% küsitletutest. Vaba vastusevormiga kommentaarides toodi peamise murekohana välja kooli vahetamisega kaasnev lapse kohanemisvajadus uue keskkonna, õpetajate ja klassikaaslastega.

Ainult Tammiste Lasteaia lapsevanematele esitatud lisaküsimuse, milles paluti hinnata kaheksat tegurit lasteaias, vastused olid läbivalt positiivsed. Kõik vastanutest on valmis soovutama ka teistel Tammiste Lasteaeda õppima tulla (joonis 37).

Joonis 37. Vastus küsimusele: Palun hinnake järgnevaid väiteid Tammiste Lasteaia kohta

Arvestades vastanute arvu (sh sisuliselt kõik Tammiste Lasteaia laste pered), saab küsitluse lugeda õnnestunuks. **Kokkuvõtvalt on kooli rajamine piirkonda väga oodatud ja enamus**

lapsevanemaid on valmis oma lapsi sinna kooli õppima ka saatma, sõltumata rajatavate klasside arvust. Uue kooli käivitamisel on lapsevanemate ootus, et eelkõige keskendutakse turvalise ja meeldiva õhkkonna loomisele ning leitakse head õpetajad. Tammiste Lasteaed on aastatega kogukonnas omaks võetud ja lapsevanemate poolt kõrgelt hinnatud.

6.3. Koolimudeli alternatiivid ja kooli rajamise arvestus

Tammiste piirkonna 174 põhikooliõpilasest õppis 18/19 õppeaastal 149 (86%) Pärnu linnas, 18 Sindi Gümnaasiumis, 6 Sauga Põhikoolis ja 1 mujal. Õpilaste arv põhikoolides on 18/19 õppeaastal võrreldes eelnevatega paarikümne võrra suurenenud, seda just Pärnu linnas. Pärnu linna koolidest olid eelistatumad Mai Kool (38 last), Rääma Põhikool (33), Raeküla kool (32) ja Vanalinna Põhikool, kus käib 10 last (tabel 21).

Tabel 21. Tammiste piirkonna lapsed põhikoolides õppeaastatel 15/16 kuni 18/19

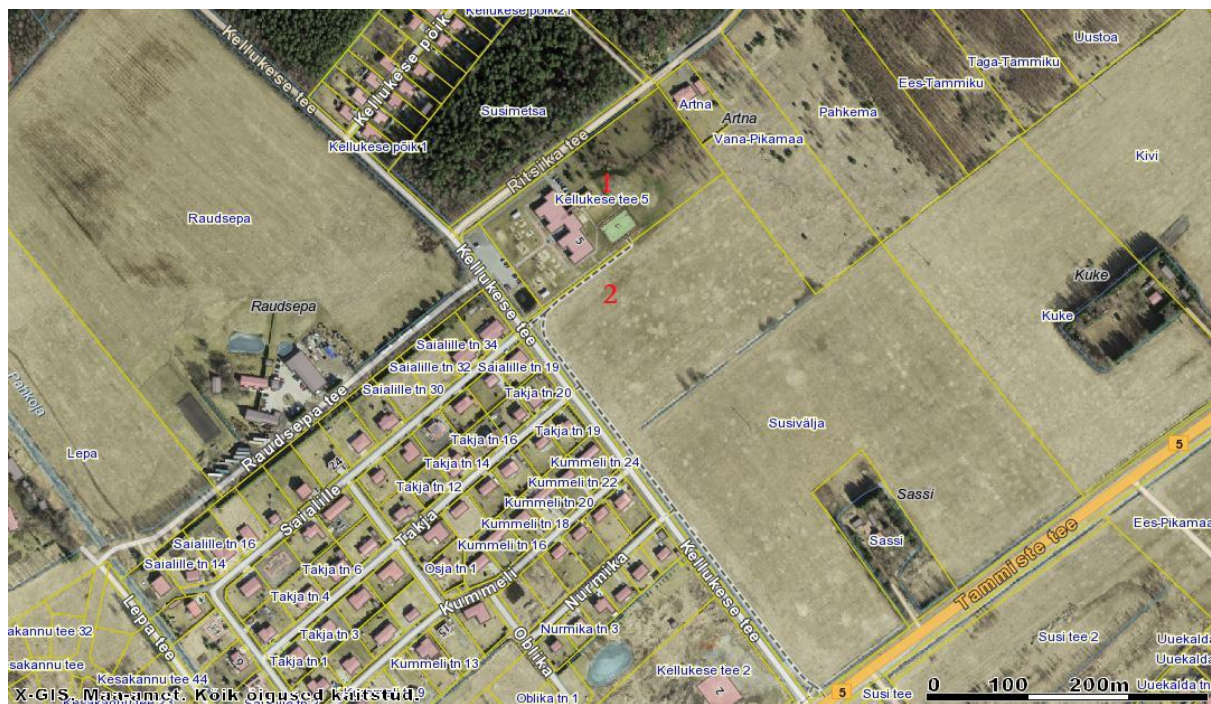
	15/16	16/17	17/18	18/19
Pärnu linn	133	128	127	149
Sindi	13	13	15	18
Sauga	2	6	6	6
Muu maakond	2	3	3	1
Kokku	150	150	151	174

Koolihoone on mõistlik rajada olemasoleva Tammiste Lasteaia juurde, soovitatavalt juurdeehitusena, et moodustuks tervik, kuna olemasolevas lasteaiahoones on olemas nii saal kui ka köök. Toimemudeli valikul on sellisel juhul ainumõeldav lasteaed ümber nimetada lasteaed-kooliks.

Asukoha kinnistut vaates on uue hoone rajamiseks eelkõige kaks võimaliku lahendust (joonis 23).

- Juurdeehitus lasteaia kinnistul Kellukese tee 5 (katastritunnus 73001:008:1842), pindala 24 020 m², kasutusotstarve 100% ühiskondlike ehitiste maa. 2011. aastal rajatud ühekorruselise lasteaiahoone suletud netopind on 1 351 m² ja maht 5 556 m³. Kütteks kasutatakse maasoojust. Seoses viienda rühma avamisega lisandus 2014.a. hoonele galeriiga ühendatud moodul-lasteaed (175,1 m² pinda). Kinnistul on veel korvpalliväljak ja maakütte kontuur
- Juurdeehitus kõrvalasuval munitsipaalomandis Susivälja kinnistu loodenurgas (73001:008:1755), pindala 13.51 ha, kasutusotstarve hetkel 100% maatulundusmaa.

Mõlemal juhul on vajalik on detailplaneeringu koostamine.

Joonis 38. Tammiste kooli rajamise asukobaalternatiivid

Võttes arvesse vajalike administratiivseid ja tehnilisi toiminguid – kooli rajamise otsustamine ja rahastuse eraldamine, detailplaneerimine, projekteerimine ja ehitustööd – on **koolihoone varaseim võimalik valmimise aeg õppeaasta 22/23** algus või aasta hiljem. Sarnaselt Sauga kooli uue hoone rajamisega saab rajamise eeldatavaks kogumaksumuseks hinnata u 1800 eurot m² kohta.

Tori valla poolt on töö lähteülesande järgi vajalik kaaluda kas 1.-3. klassilise, 1.-4. klassilise või 1.-6. klassilise kooli rajamist piirkonda. Järgnevalt on selgitatud nende alternatiivide erisusi kooli ruumiplaani, ehitusmaksumuse, töötajate koosseisu ja tegevuskulude lõikes.

Arvestades prognoositud tulevikuarenguid piirkonna laste arvu kohta võib eeldada, et klasside suurus tulevikus ei ületa täisklassikomplekti suurust (24 last klassis). Baas-stsenaariumi järgi on tuleviku sünnipõlvkonnas minimaalselt 16 last, taaste-stsenaariumi korra 21 last. Teisalt ei vali kõik kooliks Tammistet, samas võib aga sündide arv mõnevõrra kasvada vanemate põlvkondade sisserändamise toel.

Uue kodulähedase kooli rajamine võib olla oluline tegur hetkel toimuva koolieelse Pärnu linna registreerimise nähtuse osaliseks vähenemiseks, millega kaasnevalt on mõjuteguriks ka asjaolu, et lapse linna registreerimata jätmisel jääb piirkonna elanikuks ka vähemalt üks lapsevanematest ja nende võimalikud tulevikus sündivad lapsed. Teisalt võib samuti eeldada, et erinevatel sisulistel ja logistilistel põhjustel jääb osa peresid ka tulevikus eelistama linnas asuvaid koole. Samas on Pärnu linna koolid hetkel täitunud ning õpilaste arvu vähenemist enne viie aasta möödumist ette näha ei ole. Lähtuvalt eelnevast kaalutakse uue hoone rajamist 18 ja 24 lapsele klassikomplektis.

Põhikooli riikliku õppekavaga on määratud õpetatavate ainete loetelu ja nende kohustuslik tundide arv nädalas kooliastmete lõikes. Lisaks kohustuslikele ainetele on põhikooli I kooliastmes kaheksa ja II kooliastmes kümne nädalatunni kasutamine määratav kooli õppekavaga. Nädalatundide arv I kooliastmes on 68 ja II kooliastmes 83, millest arvestuslikult 4. klassis 24,5 nädalatundi. Alates neljandast klassis lisandub kohuslike ainete hulka kirjandus. Kuueklassilise kooli õppekava eeldab juba tööõpetusklasside olemasolu, ainetes lisanduvad veel B-võõrkeel, ajalugu ja ühiskonnaõpetus (tabel 22).

Personalikulude arvestamise aluseks on riiklik õpetajate töötasumäär ja valla keskmine tööjõukulu sarnase profiiliga ametikohtadel, millele on lisatud reserv 15% (kuna üldjuhul ei ole tulenevalt pedagoogide profiilist miinimumkoosseisu kombineerimine võimalik). Kooli majandamiskulude hinnang põhineb haridusasutuste keskmisel eelarvekulude jaotuse, kus majandamiskulud moodustavad üldjuhul u 20% tegevuskulude mahust (tabel 24).

Tabel 24. Kooli tegevuskulude prognoos alternatiivide korral

Kulud	1.-3. klassiline kool	1.-4. klassiline kool	1.-6. klassiline kool
õpetajad	4 048	5 506	8 988
juhataja	900	1 080	1 440
õppejuht	390	650	650
sekretär	0	0	450
kokk /koka abiline	350	350	700
koristaja	300	480	900
Personalikulu tööjõumaksudega	110 558	148 933	242 402
Majandamiskulu	22 112	29 787	48 480
Kulud kokku	132 669	178 720	290 883

1.-3. klassiline kooli rajamise kuluks 72-le lapsele kujuneb u 800 tuhat eurot ja tegevuskulude mahuks u 130 tuhat eurot aastas. Sellise kooli rajamise valiku kasuks räägib eelkõige kõige madalam maksumus ehk teenus on võimalik Tammiste piirkonda luua võimalikult vähese investeeingu ja tuleviku tegevuskuluga.

1.-4. klassiline kooli rajamise kuluks 96-le lapsele kujuneb u 1,1 miljonit eurot ja tegevuskulude mahuks u 180 tuhat eurot aastas. Sellise kooli rajamise valiku eelis peitub kindlasti asjaolus, et alates viiendast klassist toimub sisuline muutus õppekorralduses, kus klassiõpetaja asemel hakkavad õpetama aineõpetajad - toimub loogiline üleminek laseaiatüüpi õppelt. Samuti on peale neljanda klassi lõppu Pärnu linnas koolikohti rohkem, kuna Sütevaka Humanitaargümnaasium võtab lapsi vastu alates viiendast klassist.

1.-6. klassiline kooli rajamise kuluks 144-le lapsele kujuneb u 1,7 miljonit eurot ja tegevuskulude mahuks u 300 tuhat eurot aastas. Sellise kooli rajamise eeliseks on võimalus koolitada võimalikult palju piirkonna lapsi piirkonna koolis.

Ehitusmaksumustele lisanduvad soovitud kogukonnakeskuse funktsionaalsuse rajamiseks vajalikud kulud (kui neid on lisaks kooli tegevuseks vajalikule ruumiprogrammile).

Arvestades erinevaid tegureid soovitavad analüüsi koostajad 1.-4. klassilise kooli rajamist 96-le õpilasele. Sellisel kujul on hoones piisavalt võimalusi tuleviku sisseerände kui ka vallasiseses koolivalikumustri muutusele reageerimiseks.

Ruumiprogrammi kujundamisel peab arvestama valla soovi rajada koolihoone funktsionaalsuses, mis võimaldaks seda koolivälisel ajal kasutada ka piirkondliku kogukonnakeskusena. Võrreldes esitatud ruumiprogrammiga, eeldab see u 200 m² suuruse saali rajamist ja seega kujuneb hoone ehitusmaksumuseks u 1,5 miljonit eurot.

Võrreldes olemasoleva olukorraga, kooli rajamisel olulist muutust transpordivajaduses ei teki. Enam kui ¾ kooli potentsiaalsetest õpilastest elab Tammiste külas ja valdav osa Tammiste küla tiheasustusest jääb vähem kui 2 kilomeetri - ehk jalgsiteekonna kaugusele koolist. Tähtis on Tammiste tee turvalise ületamise võimaluse olemasolu.

7. Sindi linna haridusvõrgu korrastamine

Tori valla arengukava 2018-2030 tegevuskavas on välja toodud vajadus analüüsida Sindi linna haridusvõrgu olukorda ja rakendada sellest lähtuvalt tegevusi. Planeeritud on Sindi Gümnaasiumi hoonete, võimla ja staadioni projekteerimine ja renoveerimine (eeldatava maksumusega 7 miljonit eurot).

7.1. Demograafiline lähteolukord ja prognoos

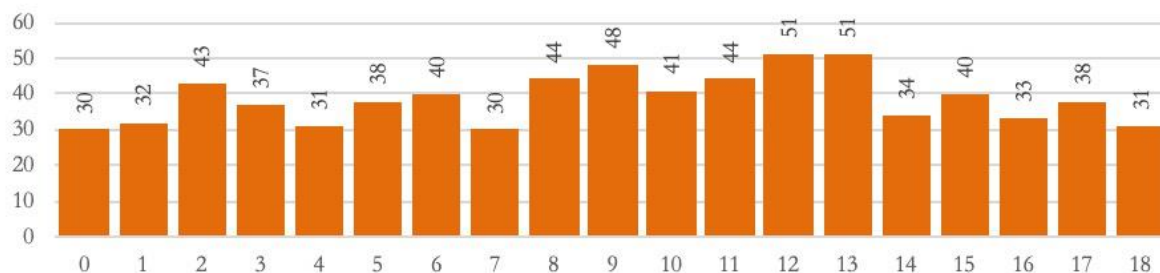
Sindi linnas elas 2019. a alguse seisuga kokku 3760 elanikku. Perioodil 2014 kuni 2019 on elanike arv piirkonnas vähenenud kokku 115 inimese võrra ehk 9%. Suurimad kahanemise aastad on olnud 2014 ja 2017 (tabel 25).

Tabel 25. Elanike arv Sindi linnas aastatel 2014 kuni 2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Muutus
Sindi linn	4 138	4 015	3 946	3 906	3 790	3 760	-378
Muutus	-3%	-2%	-1%	-3%	-1%		-9%

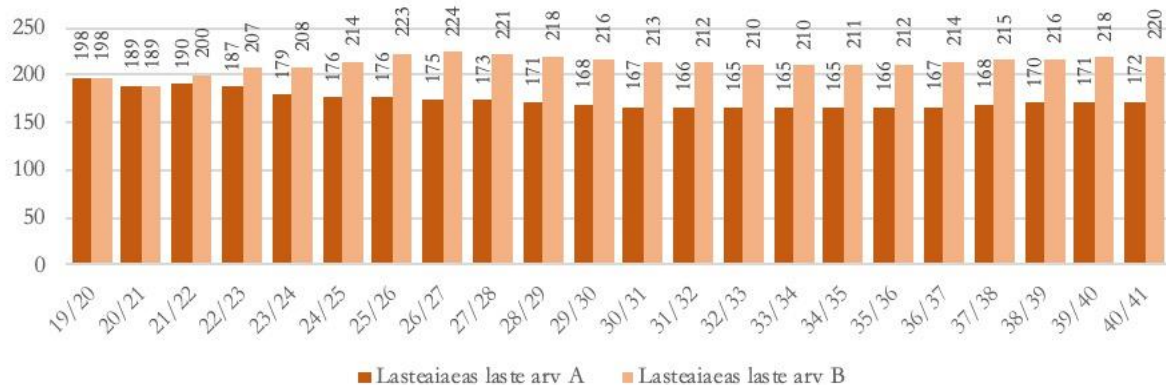
Rahvaarvu vähenemine on toimunud nii negatiivse loomuliku- kui ka rändeübe tulemusena. Aastakeskmiselt on sündinud 24 võrra vähem kui surmasid. Rändesaldo on negatiivne kõikides vanuserühmades (v.a. 10-14 aastased), kõige enam on lahkunud 20-34 aastased elanikud (sh eriti 25-29 aastased).

Sindi vanusstruktuuris domineerivad selgelt 40-69 aastaste ehk juba fertiilsest east sisuliselt väljunud põlvkonnad, laste põlvkondades on arv järjest väiksem. Enim lapsi on vanuses 8-13 eluaastat, nooremaid on vähem. Lähiaastatel hakkab põhikooliikka igal aastal sisenema vähem lapsi kui sealt väljub (joonis 39).

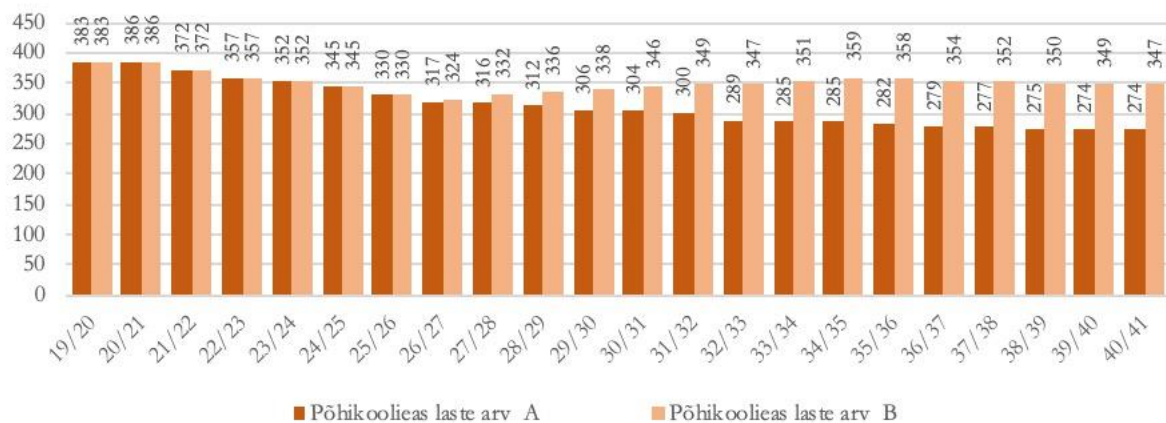
Joonis 39. Laste vanuses 0-18 eluaastat arv Sindi linnas seisuga 1.01.2019

Prognoosi järgi kahaneb lasteaiaaas laste arv õppeaastani 28/29, misjärel stabiliseerub u 170 lapse tasemel prognoosiperioodi lõpuni ehk lapsi on võrreldes hetkeseisuga u 30 võrra (-15%) vähem (joonis 40).

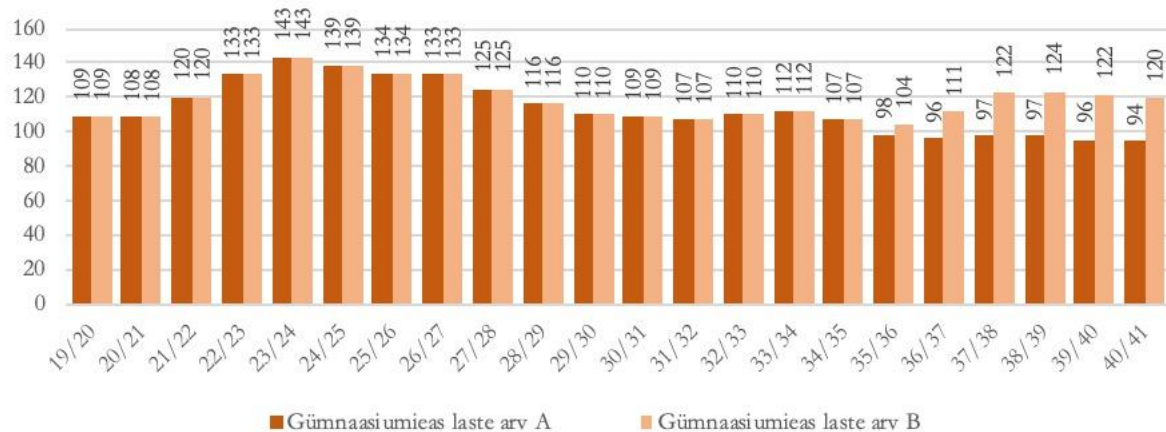
Joonis 40. Lasteiaiaas laste arvu prognoos Sindi linnas

Põhikoolieas laste arv hakkab juba ülejärgmisel aastal kahanema ja langeb õppeaastani 26/27 kiires tempos, peale mida jätkab aeglasemas tempos kahanemist prognoosisperioodi lõpuni. Aastal 2030 on põhikooli eas lapsi u 80 (-21%) ja aastal 2040 110 (-28%) vähem (joonis 41).

Joonis 41. Põhikoolieas laste arvu prognoos Sindi linnas

Gümnaasiumieas laste arv kasvab järgneva viie aasta jooksul enam kui 30 võrra, kuid see kasv on ajutine. Aastaks 2030 on laste arv lähteaasta tasemel ja jääb sellesse suurusjärku prognoosisperioodi lõpuni (jooni 42).

Joonis 42. Gümnaasiumieas laste arvu prognoos Sindi linnas

Aastakeskmise sünnipõlvkonna suurus jääb prognoosiperioodil vastavalt stsenaariumile kas 30 või 39 lapse tasemele. Kuid sündimus on Sindis olnud juba viimased kuus aastat stabiilselt u 1,6 last fertiilses eas naise kohta (ehk taaste-stsenaarium on ebareaalne) ning väljarändajate seas on just pere loomise eas vanusrühmad. Eeldades viimaste aastate rändekäitumise jätkumist, saavad Sindi piirkonnas laste aastakäigud väljarände mõjul olema pigem väiksemad.

7.2. Ülevaade Sindi Gümnaasiumist

Sindi Gümnaasiumi koolikompleksi aadressil Kooli tn 9 kuuluvad ajalooline peahoone ja eelmise sajandi 60ndatel ja 70ndatel aastatel neljas järgus rajatud juurdeehitused¹¹ (joonis 43):

- 1) 1902. aastal kasutusele võetud 3-korruseline peahoone on kultuurimälestis (nii nagu ka kooli 26 964 m² suurune kinnistu tervikuna);
- 2) õppekorpus 1 on 3-korruseline ja seal paiknevad peamiselt klassiruumid;
- 3) õppekorpus 2 on 2-korruseline ja seal tegutsevad Sindi Lasteaia kaks vanemat rühma ja Sindi Muusikakool;
- 4) söökla on tasapinnal 1-korrusega;
- 5) spordisaal, mis on koolitundide välisel ajal avalikus kasutuses.

Kooli juurde kuuluvad staadion ja korvpalliväljak.

Joonis 43. Sindi Gümnaasiumi kinnistu ja hooned

Hoonete ehitusalune pind on ehisregistri alusel 3 732 m², suletud netopind 6 389 m² ja maht 33 145 m³. Hooned on ühendatud kohaliku kaugküte võrku, energiamärgis puudub. Kooli kasutuses on EHIS alusel 4742 m² õppepinda, kooli enda arvestuse alusel 4056 m² õppepinda. Lasteaia

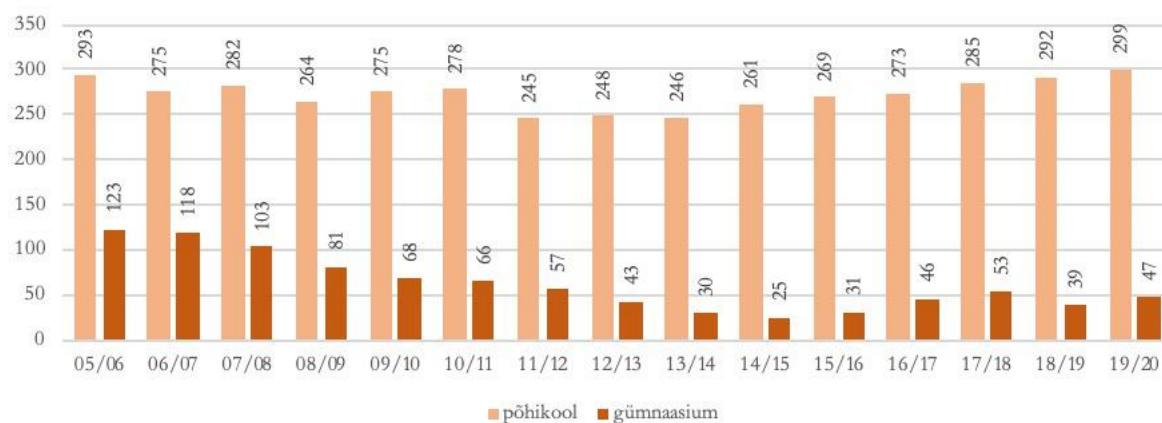
¹¹ Ehisregistri andmed hoone kohta on puudulikud

kasutuses on 299 m² ja muusikakooli kasutuses 376 m² pinda. Koolihoone tehniline seisukord erineb osade lõikes, juurdeehituste ehituskvaliteet ei ole kiita ja energiakulud on suured. Hetkeolukord on üldjoontes rahuldav, kõige halvemas seisus on sööklaosa ja galeriid.

Koolikompleks ei moodusta arhitektuurset ja esteetilist tervikut. Ruumilahendus on ebapraktiline ja ei toeta tänapäevast õppekorraldust. Samuti on tuleviku õpilaste arvu silmas pidades pinda ruutmeetrite arvestuses liiga palju. Teisalt tuleb arvesse võtta, et ajaloolise peahoone ruumilahenduses on tulenevalt kultuurimälestise staatusest ümberkorralduste võimalused piiratud.

Sindi linna 379 põhikooliõpilasest õppis 18/19 õppeaastal 236 (62%) kohalikus koolis, 135 (36%) Pärnu linnas ja 8 mujal. Pärnu linna koolidest olid eelistatumad Paikuse Põhikool (53) ja Tammsaare Kool (20 last). Linna 45 gümnaasiumiõpilasest õppis 18/19 õppeaastal 17 (38%) Sindi Gümnaasiumis, 27 (60%) Pärnu linnas ja 3 mujal.

Õpilaste arv Sindi Gümnaasiumi põhikooliastmes on viimased kuus aastat järjepidevalt kasvanud, kokku enam kui 50 õpilase võrra. Gümnaasiumiastmes on juba viimased 9 aastat olnud õpilasi üldjuhul vähem kui 50 (joonis 44).

Joonis 44. Õpilaste arv Sindi Gümnaasiumis õppeaastatel 05/06 kuni 19/20

Sindi Gümnaasiumi põhikooliastme 292 õpilastest oli õppeaastal 18/19 236 ehk 81% Sindi linna lapsed. Piirkonna laste arv koolis on viimasel kolmel aastal püsinud stabiilne, nende osakaalu mõningane vähenemine on tingitud mujalt pärit laste arvu kasvust. Teistest valla piirkondadest oli möödunud õppeaastal koolis Tammiste lapsi 18, Tori lapsi 8 ja Sauga lapsi 7. Pärnu linna registreeritud elukohaga lapsi 13 (tabel 26).

Tabel 26. Sindi Gümnaasiumi põhikooliastmete õpilased elukoha järgi õppeaastatel 15/16 kuni 18/19

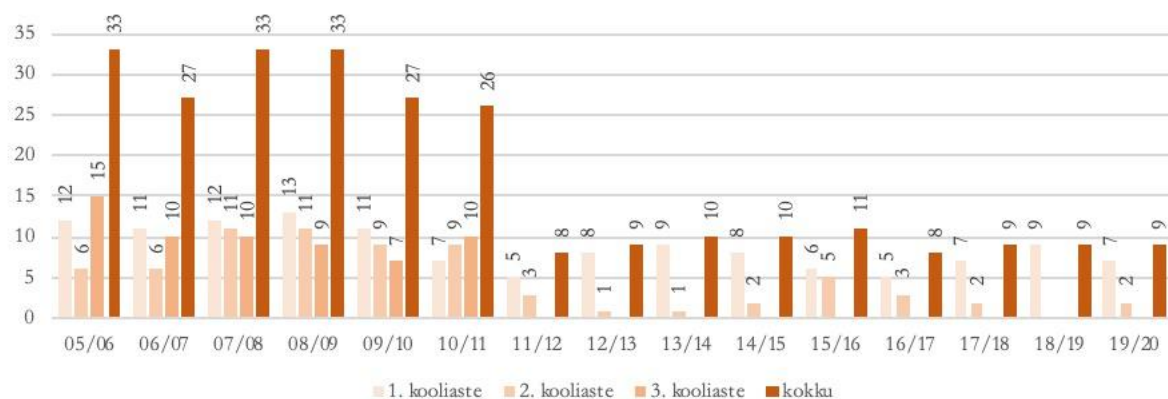
Sindi Gümnaasium	15/16	16/17	17/18	18/19
Sindi	216	232	237	236
Tammiste	13	13	15	18
Pärnu linn	14	10	10	13
Tori	8	8	7	8
Sauga	3	4	6	7
KOV täpsusega	2	1		6
Muu maakond	5	1	6	2
Pärnu maakond	7	3	3	1
teadmata	1	1	1	1
Kokku	269	273	285	292
Piirkonna lapsed	80%	85%	83%	81%

Gümnaasiumiastme 39 õpilastest oli 18/19 õppeaastal 17 ehk 44 % Sindi linna, 14 Pärnu linna ja 4 valla muude piirkondade lapsed (tabel 27). Tori valla kõikidest gümnasistidest (162) käis valla ainukeses gümnaasiumis kokku 14% ehk 21 last.

Tabel 27. Sindi Gümnaasiumi gümnaasiumiastme õpilased elukoha järgi õppeaastatel 15/16 kuni 18/19

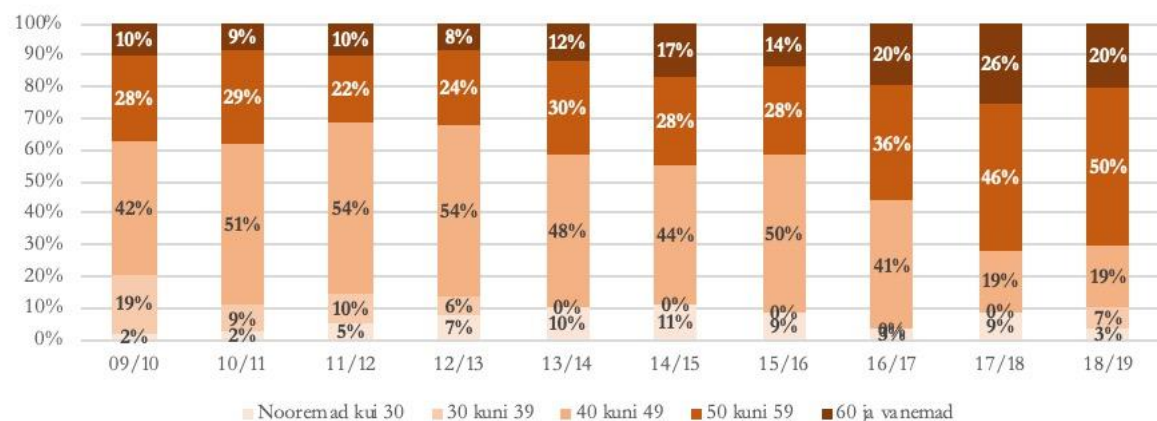
	15/16	16/17	17/18	18/19
Sindi	21	27	29	17
Pärnu linn	6	14	18	14
Pärnu maakond	1	3	3	2
Tori	2		1	2
Sauga			1	1
Tammiste	1	2	1	1
KOV täpsusega				1
Muu maakond				1
Kokku	31	46	53	39
Piirkonna lapsed	68%	59%	55%	44%

Kuigi õpe Sindi Lasteaias on eestikeelne, on Sindi Gümnaasiumis avatud venekeelne õppesuund 1. kuni 4. klassini. Õpilaste arv õppesuunal on viimased üheksa aastat olnud väga väike – nelja klassi peale kokku u 10 last (joonis 45). Õppeaastal 19/20 ei tulnud vene õppekeelele 1. klassi ühtegi last.

Joonis 45. Lapsed vene õppekeelele klassides kooliastmete lõikes õppeaastatel 05/06 kuni 19/20

Koolis oli 18/19 õppeaastal 37 õpetajat ja 24 koolitöötajat. Õpetajate hulgas oli 1 metoodik, 29 pedagoogi, 1 ametijärguta ja 6 mittevastava kvalifikatsiooniga töötajat. Õpetajate vanusjaotuses domineerivad viimastel aastatel enam kui 50-aastased pedagoogid, keda on u 70% (joonis 46).

Joonis 46. Sindi Gümnaasiumi pedagoogide vanusjaotus õppeaastatel 09/10 kuni 18/19

Koolipidamise kulud Tori valla 2019. aasta eelarves on 1,35 miljonit eurot, sh tööjõukulud 1,1 miljonit ja majandamiskulud 240 tuhat eurot (sh kütte- ja energiakulu 84 tuhat). Lisaks koolitoidu kulud 94 tuhat eurot ja investeeringukulud kooli remondiks 65 tuhat eurot.

Riigi toetusfondi eraldis põhikooliõpetajate palgakuludeks oli 770 tuhat eurot ja gümnaasiumiõpetajate palgakuludeks 70 tuhat eurot. Gümnaasiumiastme pedagoogide palgakulu oli kokku 135 tuhat eurot. Muudes kuludes ei ole gümnaasiumiaste eelarves eristatud.

Kooli õppekoha tegevuskulu arvestuslik maksumus ühe õpilase kohta oli 2019. aastal 1812 eurot. Asutuse põhivara jääkväärtus 2018. a. lõpu seisuga on u 920 000 eurot.

7.3. Ümberkorraldused Sindi Gümnaasiumis

Sindi Gümnaasiumiastme jätkusuutlikkuse hindamisel on vaja arvesse võtta järgnevad tegurid:

- Sindi Gümnaasiumi roll Tori valla ja Sindi piirkonna lastele gümnaasiumihariduse võimaldamisel on tagasihoidlik. Tori valla gümnaasistidest käib Sindi Gümnaasiumis u 15% ja Sindi linnast u 40% gümnaasiumis õppivatest lastest;
- õpilaste arv on gümnaasiumi kui kooliastme õppeesmärgi ja tavapärasest korraldusest silmas pidades väike - juba viimased kümme aastat on laste arv olnud üldjuhul madalam kui 50 last ehk keskmiselt vähem kui 17 last klassikomplektis. Gümnaasiumi klassikomplekti optimaalseks suuruseks on 36 last ja soovitatav 6 klassikomplekti;
- niigi väikese laste arvu juures tuleb kooli gümnaasiumiosa õpilastest enam kui kolmandik väljastpoolt valda ehk tegemist ei ole valla nn omavajadusega;
- gümnaasiumiõpilaste osakaal vastavas eas lastest viimasel neljal aastal on Tori vallas olnud keskmiselt 47%. Gümnaasistide koguarv arv Tori vallas on u 170, Sindi linnas 45. Lähikümnendi jooksul leiab aset ajutine paarikümne protsendi suurune laste arvu kasv vanuserühmas;
- Tori valla gümnaasiumieas lastest kolmandik elab Are ja Sauga piirkonnas. Arvestades nende peamist liikumissuunda Pärnu kesklinna suunas Via Baltica trajektooriga ja vahemaad Sindi linnaga, ei saa nende piirkondade laste jaoks Sindi Gümnaasiumi jaoks kunagi olema reaalne koolivaliku alternatiiv;
- kuigi geograafiliselt lähemal (Tammiste) ja samal liikumissuunal (Tori) asuvate piirkondade lapsed eelistavad hetkel selgelt Pärnu linna gümnaasiume, saab piirkonnad lugeda gümnaasiumi võimaliku tagamaa koosseisu;
- arvestades tagamaad, hetke ning tuleviku vastavas eas laste arvu ning osalust gümnaasiumiastmes, on Sindi Gümnaasiumi maksimaalne potentsiaal 120-150 valla gümnaasisti,
- geograafiliselt lähedal asuvas ja hea transpordihendusega Pärnu linnas on valik mitmekesine - olemas on riigi- era- kui ka munitsipaalgümnaasium. Koolid on pigem paremini rahastatud ja koolipidajate finantsvõimekus (arvestades valla muid väljakutseid haridusvõrgu arendamisel) Tori valla omast suurem.

Analüüsile tuginedes saab väita:

- Pärnu linna gümnaasiumide tõmme on tugev kogu vallas, sealhulgas Sindi linnas. Kohalik gümnaasium on konkurentsivõimeline Pärnu linna koolidega alla jäänud. Kuigi kool asub linna keskel ja kohalike õpilaste vahetus läheduses, pole see esimene valik isegi Sindi linna laste jaoks;
- täna ja tulevikus ei ole geograafilisi ja demograafilisi eeldusi ning koolivaliku mustreid silmas pidades võimalik kooli potentsiaali realiseerida - pole piisavalt lapsi Sindis õppe-

eesmärkide ja õppekvaliteedi tagamiseks vajaliku suurusega gümnaasiumiastme pidamiseks;

- Sindi gümnaasiumiastega jätkamise ebaotstarbekus ei ole ainult demograafiline ja geograafiline paratamatus, vaid ka muudest asjaoludest sõltuv küsimus. Asjaolu, et valdav osa kohalike gümnaasistest kui ka kolmandik põhikooliõpilasi eelistab kodukooli asemel Pärnu linna (sh Paikuse osavalla) koole, viitab vajadusele tõsta kooli õppekvaliteeti, sh parendada juhtimist, õppetingimusi ja kooli mainet;
- Pärnu riigigümnaasium (Pärnu Koidula Gümnaasium) on kavandatud 720-le lapsele (seni on õpilasi ca 540) ehk gümnaasiumi sulgemise korral on täiendavad koolikohad Pärnu linnas olemas. Eelduslikud on ka teised kaks gümnaasiumi täiendavate õpilaste vastuvõtmiseks valmis;
- geograafiline lähedus Pärnu linnale ja tihe ühistranspordiliiklus linnaga ei muuda õpet linna koolides oluliselt ebamugavamaks;
- Tori valla kokkuhoid (õpetajate palga kulu 135 000, riigilt 70 000) gümnaasiumiastme sulgemisel on personalikuludelt summas u 65 000 eurot aastas, lisaks osa kooli majandamiskuludelt (v.a. hoonega seotud kulu). Saamata jääb tulu koolikohtade müügist u 25 000 eurot. Lisanduvate kulude suurus sõltub laste koolivalikust. Koidula riigigümnaasiumi koolikoha eest Tori vald tasuma ei pea;
- arvestades võimaliku kokkuhoiu tagasihoidlikkust suhtena Tori valla hariduskulude kogumahtu, on gümnaasiumiastme pidamine pigem Tori valla põhimõtteline poliitiline valik. Senimaani, kuni vald on gümnaasiumi pidamisel võimeline tagama riikliku õppekava täitmiseks vajalike kvalifitseeritud õpetajate olemasolu, turvalisuse, tervisekaitse ja õppekava nõuetele vastava õppekeskkonna olemasolu, võimalused õpilase arengu toetamiseks ning kooli võimekuse pakkuda lisaks kohustuslikele õppeainetele ka valikõppeaineid gümnaasiumi riiklikus õppekavas sätestatud nõuete kohaselt, on see võimalik.
- võib väita, et senisel moel kooli tegevust korraldades ei ole gümnaasiumiastmepidamine otstarbekas. Vaja on selget visiooni ja tegevuskava kooli ümberkorraldamiseks ning ressursse muutuste elluviimiseks. Täiendavad rahalised vahendid saavad aga tulla ainult põhikoolide või valla muude eluvaldkondade arvelt. Samuti on protsess pikaajaline ning ei pruugi ka parima tahtmise juures, arvestades konkurentsiolekorda, anda soovitud tulemust. Kuna Tori vald maksab gümnaasiumi pidamisele juba täna mõtteliselt põhikoolide arvelt peale ning riigi hariduspoliitika on pigem suunatud väikeste gümnaasiumide sulgemisele, siis ei ole sellise arengutee valik kuigi põhjendatud.

Sindi Gümnaasiumis venekeelse õppesuunaga jätkamise vajalikkuse hindamisel on vaja arvesse võtta järgnevad tegurid:

- vajadus üleminekuks eestikeelsele õppele koolides on riigi haridusstrateegia lähtedokumendis tõstatatud ühe olulisima küsimusena majandusliku- ja sotsiaalse segregatsiooni vähendamiseks ehk sidusama ühiskonna loomiseks;
- õpilaste arv õppesuunal on olnud väga väike juba viimased kümme aastat - kümmekond last nelja klassi peale;
- Sindi Lasteaias venekeelne õpe puudub ehk õppesuuna olemasolu koolis ei põhine järjepidevusel;
- Pärnu Tammsaare Põhikoolis on soovi korral venekeelne põhikooliõpe (sh keelekümblus) kättesaadav, kooli on värskelt renoveeritud ja koolis vabad õppekohad on olemas. Sindi linna transpordiühendus Pärnu linnaga on hea.

Analüüsile tuginedes saab väita, et venekeelse õppesuuna olemasolu Sindi Gümnaasiumis ei ole ei põhjendatud ja tuleks esimesel võimalusel sulgeda. Sisuliselt puudub nõudlus, tegevus on korraldatud pedagoogiliselt ebaotstarbekalt ning ei ole ka kuluefektiivsust silmas pidades mõistlik.

Soovijatel on võimalik venekeelsel õppesuunal jätkata Pärnu linnas, kus vastavad võimalused on olemas.

Sindi põhikooliastme demograafiline perspektiiv on aastaks 2030 kujuneda u 270 õpilasega kooliks. Hoonetekompleks on hetkel rahuldavas olukorras, kuid kool vajab tervikuna uut kaasaegset, ajaloolise koolihoonega ühilduvat arhitektuurset lahendust ja siseruumide ruumilahendust. See eeldab juurdeehituste lammutamist. Spordihoone on otstarbekas rekonstrueerida või täielikult uuendada olemasolevas asukohas.

Lähtuvalt prognoositavast õpilaste arvust, on koolihoone ruumivajadus samas mahus Sauga Põhikooli uue hoone hinnanguga. Arvestades ajaloolise osa piiranguid, kujuneb pinnavajadus ühe õpilase kohta küll mõnevõrra suuremaks. Ruumivajaduse hinnangu aluseks on võetud u 13 m² lapse kohta, mille korral pinnavajadus on u 3500 m². Ehitusmaksumus teisalt on jälle arvestades ajaloolise peahoone, kommunikatsioonide ja väliala olemasolu mõnevõrra madalam. Maksumusega 1200 eurot m² kohta kujuneks Sindi kooli rekonstrueerimise ja juurdeehituse maksumuseks u 4,2 miljonit eurot.

7.4. Sindi Lasteaed ja Sindi Muusikakool

Sindi Lasteaia rühmad asuvad kahes asukohas:

- peahoones aadressil Kooli 2a paikneb 11 rühma. Hooned on renoveeritud 2009. aastal;
- Sindi Gümnaasiumi C-korpuse hoone 2. korrusel aadressil Kooli 9 paikneb 2 koolieelikute aiarühma. Ruumid antud asukohas ehitati välja aastal 2014.

Lasteaias on kokku 13 rühma 204 lapsega, sh 4 sõimerühma ja erirühm, keskmiselt on rühmas 15,7 last. Laste maksimaalsed arvud rühmades on vastavalt rühmade arvule ja kinnitatud suurusele sõimerühmades 14 last (kokku 56), aiarühmades 20 last (kokku 160) ja erirühmas 12 last ehk lasteaia peale kokku kuni 236 last.

Sindi Lasteaed on ainuke lasteaed Tori vallas, mille hoolekogu ei ole koolieelse lasteasutuse seaduse § 7 alusel teinud ettepanekut suurendada laste arvu rühmas. Sõimerühma maksimaalset suurust on ettepaneku alusel võimalik suurendada kuni kahe lapse võrra ja lasteaia rühma suurust kuni nelja lapse võrra. Arvestades rühmade jaotust, lisanduks 36 lasteaia kohta ja Sindi Lasteaias oleks kokku 272 lasteaia kohta.

Arvestades, et ka lasteaiaas laste arv linnas hakkab prognoosi alusel kahanema, annab selline ümberkorraldus võimaluse kahe lasteaia rühma sulgemiseks ja võimaluse tegevuse jätkamiseks ainult peahoones. Ümberkorraldused toovad kaasa ka olulise hariduskulude kokkuhoiu vallale. Ühe rühma personalikulu on u 50 000 eurot aastas, aastased kulud väheneks u 100 tuhande euro võrra.

Karl Rammi nimeline Sindi Muusikakooli õpilaste arv on viimastel aastatel tempokalt kasvanud, 18/19 õppeaastal õppis 19 õppekaval kokku 97 õpilast. Muusikakooli ruumid samuti gümnaasiumi C-korpuse hoones, kuid nende suurus ja tingimused ei ole sobivad kooli vajaduste rahuldamiseks. Kool vajab uusi ruume. Võimalikud lahendusvariandid on Sindi Seltsimaja ruumide kohaldamine või siis koolile eraldi uue hoone ehitus.

8. Kokkuvõte ja ümberkorralduste mõjud

Tori vallal on soovitatav edaspidi keskenduda tugeva kodulähedase põhihariduse arendamisele. Eraldi tähelepanu vajab õpetajaskonna järelkasv valla asutustes. Seda nii tulevikuvajaduse kui ka õppekeskkonna kujundamise vaates.

Sauga Põhikool on kestlik kool ja tekkinud ruumiprobleem vajab lahendamist. Arvestades piirkonna põhikoolieas laste jätkuvat kasvu järgnevatel aastatel, siis mida varem - seda parem. Uue koolihoone rajamine Sauga keskuses parandaks oluliselt teenuse kvaliteeti ja kättesaadavust. Analüüsi koostajad soovivad vallal teha valik uue koolihoone kinnistu kohta ja alustada planeerimisprotsessiga.

Tammiste piirkonnas on laste arv viimaste aastate rändekäitumise jätkudes ka tulevikus piisav algkooli avamiseks. Kohalik kogukond on kooli rajamisest huvitatud ja valmis oma lapsi sinna õppima saatma. Kooli rajamine koos kogukonnakeskusega loob eeldused seni suuresti omavalitsuse teenusteta kuid kasvava piirkonna kiiremaks arenguks. Analüüsi koostajad soovivad 1.-4. klassiga kooli rajamist ühendasutusena lasteaiaga, planeerimisprotsessiga tuleks esimesel võimalusel alustada.

Demograafiline olukord, geograafiline asend, konkurentsituatsioon ning valla elanike koolivaliku muster ei toeta Sindi Gümnaasiumis õppe jätkamist gümnaasiumiastmes. Analüüsi koostajad soovivad gümnaasiumiastme sulgeda ja suunata ressursid kaasaegse põhikooli arendamiseks. Seni toimunud gümnaasiumiastmete sulgemise kogemused näitavad, et otstarbekam on seda teha ühe korraga, mitte kolme aasta jooksul. Sama on soovitus ka venekeelse õppesuunaga jätkamise kohta.

Sindi Gümnaasiumi hoone vajab tervikuna uut kaasaegset ruumilahendust, mis eeldab juurdeehituste lammutamist. Seetõttu tuleks jooksvate remonttöödega järgnevatel aastatel olla pigem mõõdukas ning asuda koostama terviklikku uut kontseptsiooni. Kui koolivõrgu korrastamine Euroopa Liidu rahadega jätkub ka järgmisel rahastusperioodil, on gümnaasiumiosa sulgemine toetuse saamise eelduseks. Arvestades Tori valla finantsvõimekust ja muid vajalike investeeringuid, annaks toetuse saamine võimaluse kooli hoonetekompleksi varasemaks rekonstrueerimiseks.

Haridusvaldkonna ümberkorraldamiseks vajalike investeeringute indikatiivseks kogumaksumuseks kujuneb enam kui 10 miljonit eurot: Sauga Põhikool 4,8 miljonit; Tammiste 4-klassiline algkool-kogukonnakeskus 1,5 miljonit ning Sindi kooli rekonstrueerimine 4,2 miljonit eurot. Koolidele ja avalikkusele sportimistingimuste loomine Saugas ja tingimuste parandamine Sindis lisab sellele veel kuni 4 miljonit eurot.

Tori valla eelarve põhitegevuse maht on u 15 miljonit eurot, valla eelarvestrateegias kavandatud põhitegevuse tulek jääb järgnevatel aastatel vahemikku 1,5-2 miljonit, vaba netovõlakoorumus on enam kui 6 miljonit eurot. Võttes arvesse ka valla teisi investeeringukohustusi, ei ole ümberkorraldustega seotud investeeringute elluviimine korraga ja ainult valla omarahastusel võimalik. Investeeringu otsese kasu ilmnenemise ja probleemküsimuste lahendamise seisukohast on mõjusam ja seega eelistatum esmajärjekorras Sauga ja Tammiste koolide rajamine ning seejärel Sindi koolikeskkonna parandamine. Spordisaalid, kuigi mitte esmaklassilises seisukorras, on nii Sindis kui ka Saugas siiski hetkel olemas.

Põhitegevuse tulude ja kulude seisukohast seisneb ümberkorralduste mõju eelkõige koolikohtade ostmise vajaduses muutuses Pärnu linnalt. Vabariigi valitsuse kinnitatud õppekoha tegevuskulu piirmääraks ühe kuu kohta on 2019. aastal 91 eurot, Pärnu linna koolide õppekoha tegevuskulud on piirmäära lähedal. Tori vald ja Pärnu linn on kokku leppinud, et vald tasub Pärnu linna territooriumil asuvates munitsipaalühikhariduskoolides õppivate Sauga ja Tammiste piirkonna laste eest ka linna koolide amortisatsioonikulu, mis on keskmiselt 15 eurot kuus õpilaskoha kohta. Seega

kujuneb ühe lapse koolitusmaksumuseks Pärnu linnas Tori vallale u 100 eurot kuus ehk 1200 eurot aastas Sauga ja Tammiste piirkonna elanikust lapse kohta ja u 1000 eurot aastas mujalt valla territooriumilt pärit lapse kohta.

Sauga ja Tammiste koolide uute hoonete valmides väheneb ostetavate koolikohtade arv mõlema puhul eelduslikult vähemalt 70 võrra, mis rahalises mõõtmes on u 84 000 eurot aastas. Sindi kooli sisulisel ümberkorraldamisel, juhul kui kodukoha koolis õpiks 80% piirkonnas lastest, oleks võimalik mõju samuti suurusjärgus 70 last ehk 70 000 eurot aastas. Kooliõpetajate palkadeks eraldatakse raha läbi riigi toetusfondi vastavalt laste arvule ja kõik koolid on piisava põhikooliõpilaste arvuga. Kui Tori vald suudab koole majandada tegevuskulu piirmäära lähedase kuluga, siis ümberkorraldustega vallal täiendavaid kulusid haridusasutuste majandamisele ei teki.

Valla põhikooliõpilaste õpilasränne valla koolide vahel on olnud minimaalne – eelistatakse kodukoha või Pärnu linna koole. Senise mustri järgi ei oma Sauga Põhikooli uue hoone rajamine olulist mõju valla teistele üldhariduskoolidele, sh Are piirkonna õpilaste haridusvalikutele. Tammiste kooli rajamise korral võib eeldada, et piirkonna lapsed valivad tulevikus kodukohakooli - hetkel õpib 1.-4. klassis Sindi Gümnaasiumis 11 ja Sauga Põhikoolis 5 piirkonna last. Sindi Gümnaasiumi ümberkorraldamisel võib olla mõningane positiivne mõju Tori piirkonna lõunaosa õpilaste haridusvalikutele Sindi kooli kasuks.

LISA 1 Demograafia ja teenusevajaduse prognoos

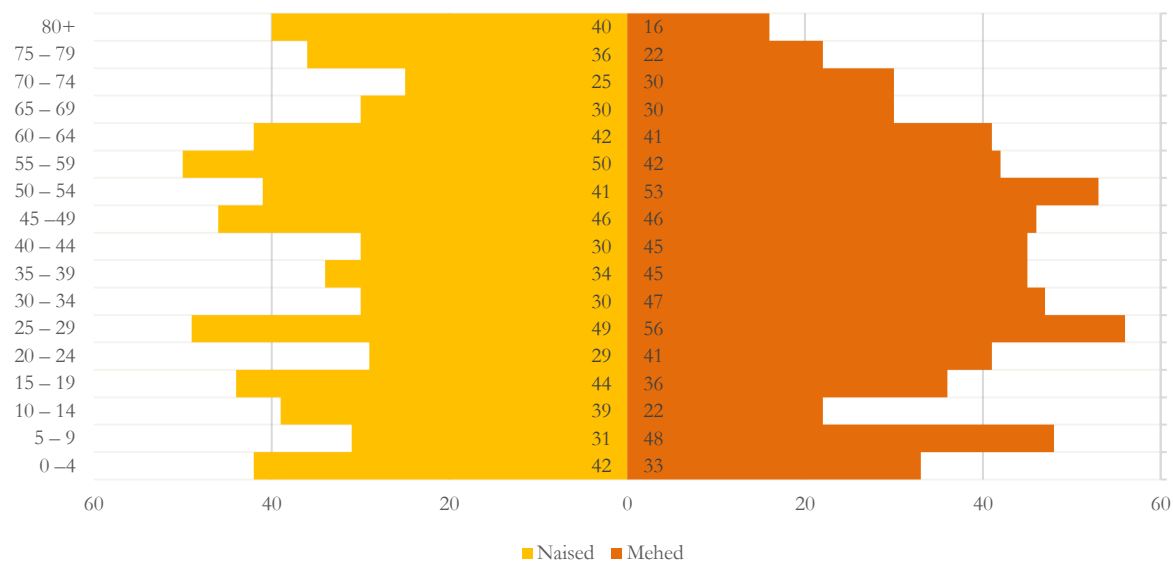
Tori vald

Valla laste arv vastavas vanuserühmas (baas- stsenaarium)

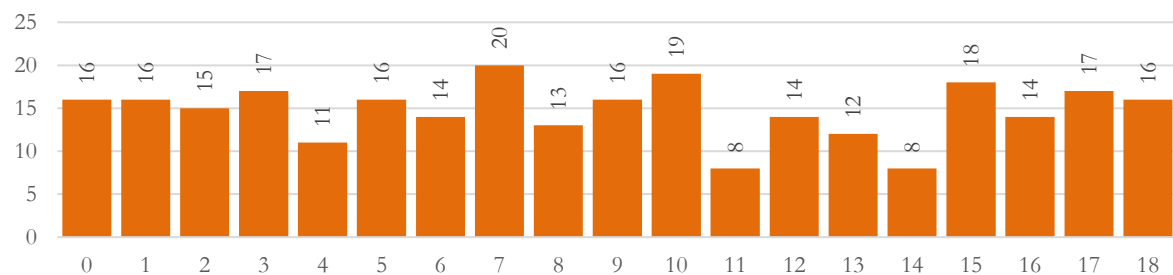
Õppeaasta	Lasteaed	Põhikool	Gümnaasium	Lasteaed	Põhikool	Gümnaasium
19/20	738	1 182	362	0	0	0
20/21	732	1 202	355	-6	20	-7
21/22	723	1 206	368	-15	23	5
22/23	707	1 212	374	-31	30	12
23/24	684	1 221	393	-54	39	31
24/25	667	1 211	407	-71	29	45
25/26	653	1 192	423	-85	10	61
26/27	642	1 170	438	-96	-12	75
27/28	631	1 174	414	-107	-9	51
28/29	620	1 173	386	-118	-9	23
29/30	610	1 157	372	-128	-25	9
30/31	599	1 140	385	-139	-42	23
31/32	591	1 116	404	-147	-66	41
32/33	584	1 086	412	-154	-96	50
33/34	581	1 062	412	-157	-120	50
34/35	579	1 040	403	-159	-142	41
35/36	579	1 022	386	-159	-160	24
36/37	583	1 005	375	-155	-177	13
37/38	588	991	366	-150	-191	3
38/39	596	979	358	-142	-203	-4
39/40	600	971	350	-138	-211	-12
40/41	603	965	344	-135	-217	-18
41/42	609	963	339	-129	-220	-23
Muutus 2025	-11%	1%	17%	-96	-12	75
Muutus 2030	-19%	-4%	6%	-147	-66	41
Muutus 2040	-18%	-18%	-5%	-129	-220	-23

Are piirkond

Rahvastikupüramiid seisuga 1. jaanuar 2019

Laste arv vanuses 0-18 seisuga 1. jaanuar 2019

Piirkonna laste jaotus õppimise asukoha lõikes õppeaastal 18/19

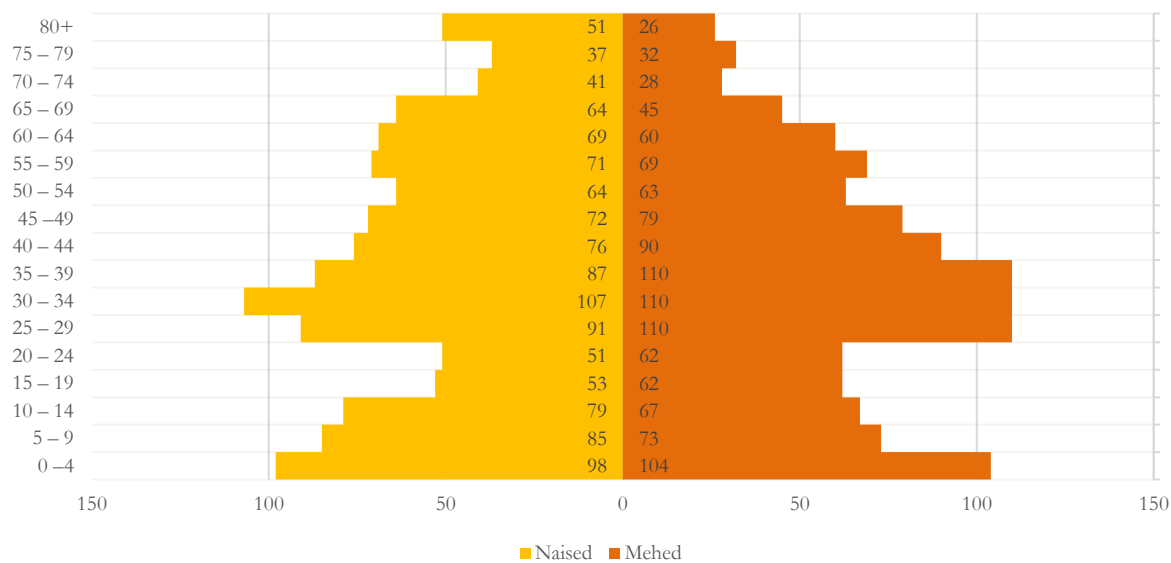
	Are	Sauga	Sindi	Tammiste	Tori	Mujal	Kokku
Lasteaed	53	3	2	0	1	4	63
Põhikool	103	0	0	0	1	18	122
Gümnaasium	0	0	0	0	0	24	24

Püirkonna laste arv vastavas vanuserühmas

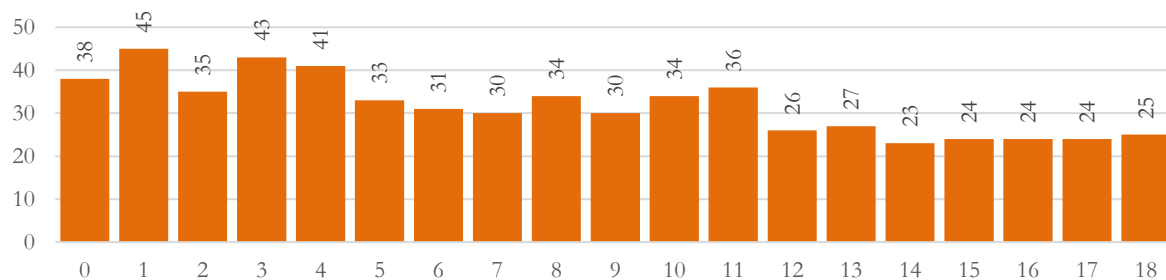
Õppeaasta	Lasteaed	Põhikool	Gümnaasium	Lasteaed	Põhikool	Gümnaasium
19/20	82	125	48	0	0	0
20/21	82	130	42	1	5	-6
21/22	85	131	39	3	6	-10
22/23	84	133	35	3	8	-13
23/24	84	139	34	2	14	-14
24/25	83	139	39	1	14	-9
25/26	82	138	42	0	13	-6
26/27	82	139	47	0	14	-2
27/28	82	136	49	0	11	0
28/29	82	135	48	0	10	-1
29/30	82	134	49	0	9	1
30/31	82	137	43	0	12	-5
31/32	82	137	43	0	11	-5
32/33	82	136	43	0	11	-5
33/34	82	135	47	0	10	-2
34/35	82	134	47	0	9	-1
35/36	82	135	46	0	10	-2
36/37	82	135	45	0	10	-3
37/38	82	135	44	0	10	-4
38/39	82	135	45	0	10	-4
39/40	80	135	45	-2	10	-3
40/41	79	135	45	-3	10	-3
41/42	79	135	45	-3	10	-3
Muutus 2025	0%	12%	-4%	0	14	-2
Muutus 2030	0%	9%	-11%	0	11	-5
Muutus 2040	-4%	8%	-7%	-3	10	-3

Sauga piirkond

Rahvastikupüramiid seisuga 1. jaanuar 2019

Laste arv vanuses 0-18 seisuga 1. jaanuar 2019

Piirkonna laste jaotus õppimise asukoha lõikes õppeaastal 18/19

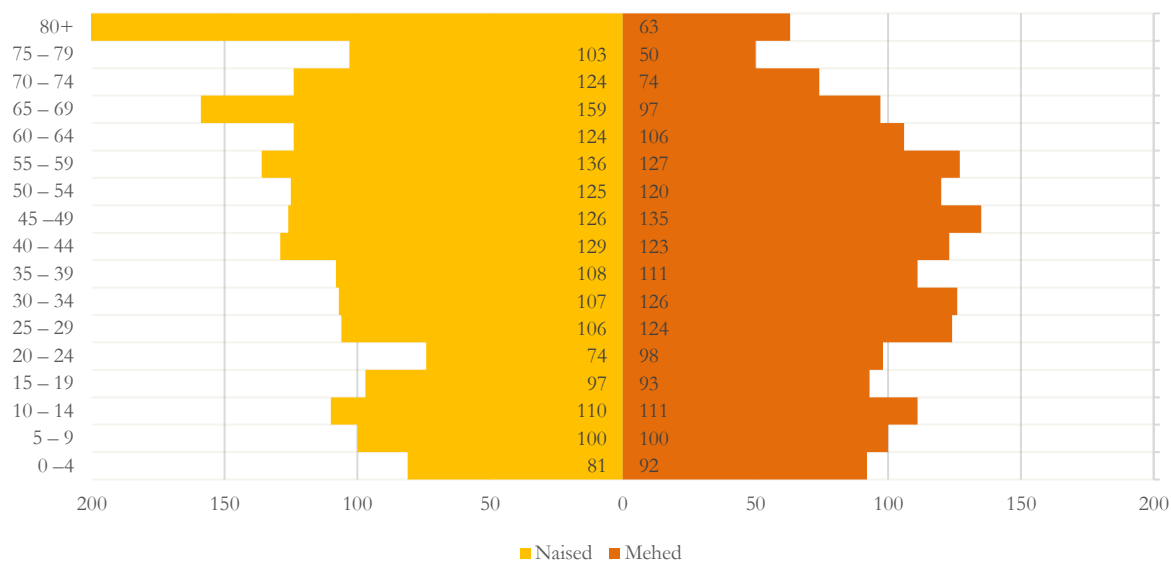
	Are	Sauga	Sindi	Tammiste	Tori	Mujal	Kokku
Lasteaed	0	137	7	5	0	19	168
Põhikool	1	132	7	0	0	112	252
Gümnaasium	0	0	1	0	0	28	29

Püirkonna laste arv vastavas vanuserühmas

Õppeaasta	Lasteaed	Põhikool	Gümnaasium	Lasteaed	Põhikool	Gümnaasium
19/20	214	269	72	0	0	0
20/21	218	278	71	4	9	-1
21/22	214	291	73	0	22	1
22/23	205	308	75	-9	38	3
23/24	201	311	86	-13	42	13
24/25	190	319	94	-24	50	22
25/26	181	328	99	-33	59	27
26/27	175	331	99	-39	62	26
27/28	170	334	95	-44	65	23
28/29	163	336	95	-51	67	22
29/30	158	336	94	-56	67	22
30/31	150	329	102	-64	59	30
31/32	145	316	114	-70	46	42
32/33	141	307	118	-73	38	46
33/34	139	292	122	-75	23	50
34/35	138	277	119	-76	8	47
35/36	138	267	118	-76	-2	46
36/37	140	258	110	-74	-11	38
37/38	142	250	103	-72	-19	31
38/39	145	243	99	-69	-27	27
39/40	149	237	95	-65	-32	23
40/41	154	234	91	-60	-35	19
41/42	158	232	88	-56	-37	16
Muutus 2025	-18%	23%	36%	-39	62	26
Muutus 2030	-32%	17%	58%	-70	46	42
Muutus 2040	-26%	-14%	21%	-56	-37	16

Sindi piirkond

Rahvastikupüramiid seisuga 1. jaanuar 2019

Laste arv vanuses 0-18 seisuga 1. jaanuar 2019

Piirkonna laste jaotus õppimise asukoha lõikes õppeaastal 18/19

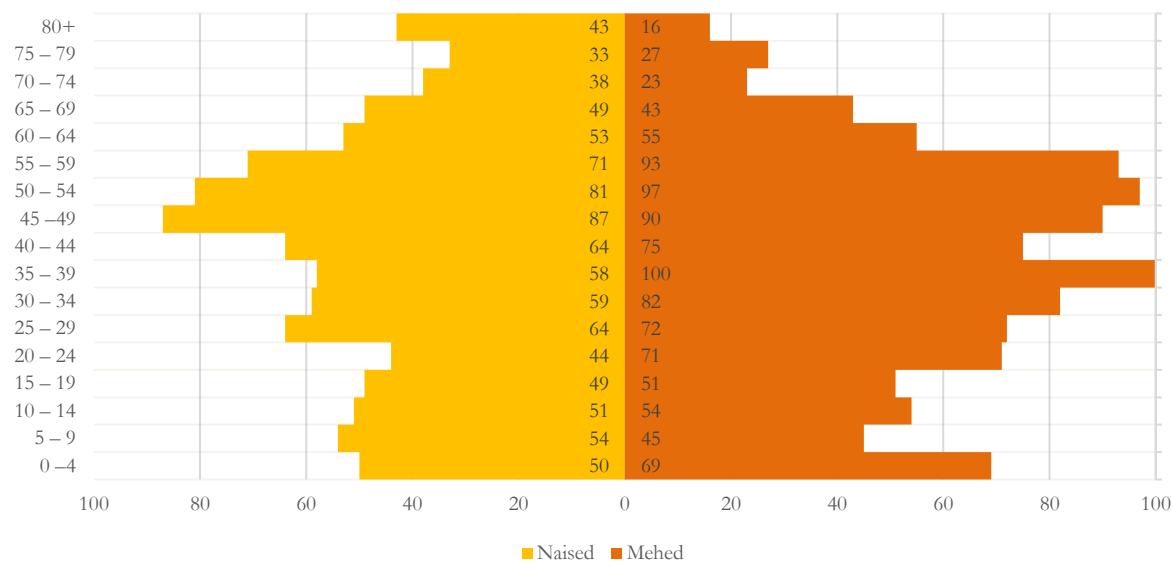
	Are	Sauga	Sindi	Tammiste	Tori	Mujal	Kokku
Lasteaed	0	0	177	0	0	18	195
Põhikool	0	0	236	0	0	143	379
Gümnaasium	0	0	17	0	0	28	45

Püirkonna laste arv vastavas vanuserühmas

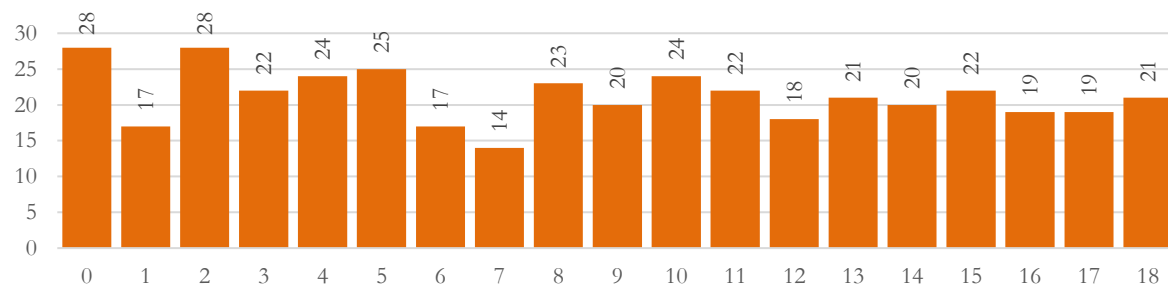
Õppeaasta	Lasteaed	Põhikool	Gümnaasium	Lasteaed	Põhikool	Gümnaasium
19/20	198	383	109	0	0	0
20/21	189	386	108	-9	3	-1
21/22	190	372	120	-8	-11	12
22/23	187	357	133	-11	-26	24
23/24	179	352	143	-19	-31	35
24/25	176	345	139	-22	-38	30
25/26	176	330	134	-22	-53	25
26/27	175	317	133	-23	-66	24
27/28	173	316	125	-25	-67	16
28/29	171	312	116	-27	-71	7
29/30	168	306	110	-29	-77	1
30/31	167	304	109	-31	-79	0
31/32	166	300	107	-32	-83	-2
32/33	165	289	110	-33	-94	1
33/34	165	285	112	-33	-98	3
34/35	165	285	107	-33	-98	-2
35/36	166	282	98	-32	-101	-11
36/37	167	279	96	-31	-104	-13
37/38	168	277	97	-30	-106	-11
38/39	170	275	97	-28	-108	-11
39/40	171	274	96	-26	-109	-13
40/41	172	274	94	-25	-109	-14
41/42	173	274	93	-24	-109	-15
Muutus 2025	-12%	-17%	22%	-23	-66	24
Muutus 2030	-16%	-22%	-2%	-32	-83	-2
Muutus 2040	-12%	-28%	-14%	-24	-109	-15

Tammiste piirkond

Rahvastikupüramiid seisuga 1. jaanuar 2019

Laste arv vanuses 0-18 seisuga 1. jaanuar 2019

Piirkonna laste jaotus õppimise asukoha lõikes õppeaastal 18/19

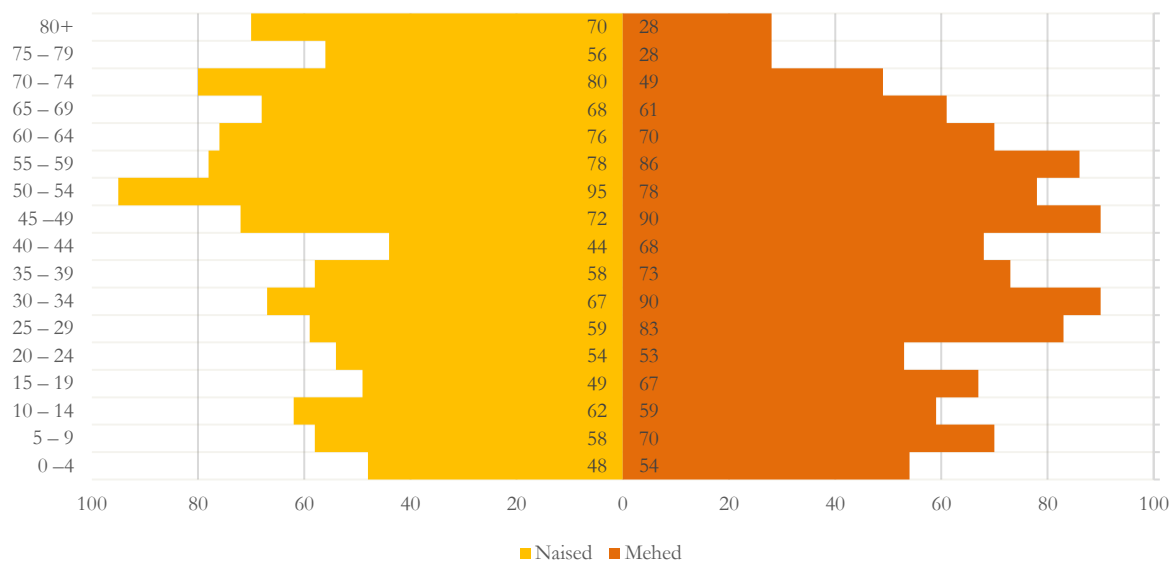
	Are	Sauga	Sindi	Tammiste	Tori	Mujal	Kokku
Lasteaed	0	0	2	85	0	15	102
Põhikool	0	6	18	0	0	150	174
Gümnaasium	0	0	1	0	0	33	34

Püirkonna laste arv vastavas vanuserühmas

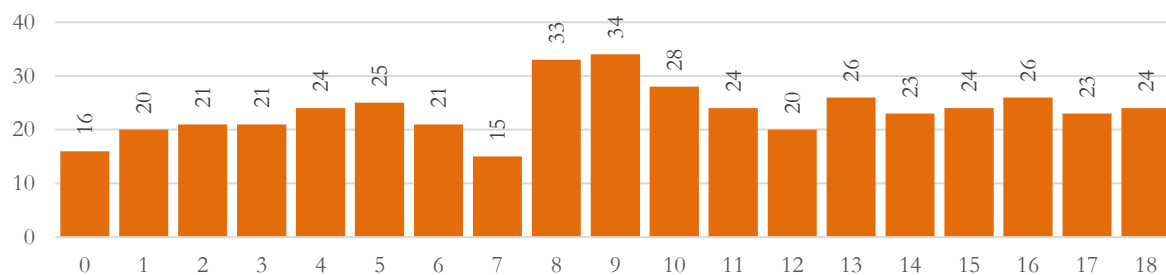
Õppeaasta	Lasteaed	Põhikool	Gümnaasium	Lasteaed	Põhikool	Gümnaasium
19/20	124	180	60	0	0	0
20/21	131	183	61	7	2	1
21/22	124	186	62	0	6	3
22/23	119	190	60	-5	10	0
23/24	110	195	60	-14	15	1
24/25	107	192	63	-17	12	3
25/26	99	196	65	-25	16	6
26/27	94	195	67	-29	15	7
27/28	93	197	60	-31	17	0
28/29	92	198	55	-32	18	-5
29/30	91	192	55	-33	12	-4
30/31	90	185	63	-34	5	4
31/32	89	179	70	-35	-1	10
32/33	88	170	73	-36	-10	13
33/34	87	166	69	-36	-14	9
34/35	87	157	71	-36	-23	12
35/36	87	152	66	-36	-29	7
36/37	87	150	65	-36	-31	5
37/38	89	148	57	-35	-32	-3
38/39	90	147	53	-34	-33	-7
39/40	91	146	51	-33	-34	-8
40/41	89	145	51	-34	-35	-9
41/42	89	144	51	-34	-36	-9
Muutus 2025	-24%	8%	12%	-29	15	7
Muutus 2030	-28%	-1%	17%	-35	-1	10
Muutus 2040	-28%	-20%	-15%	-34	-36	-9

Tori piirkond

Rahvastikupüramiid seisuga 1. jaanuar 2019

Laste arv vanuses 0-18 seisuga 1. jaanuar 2019

Piirkonna laste jaotus õppimise asukoha lõikes õppeaastal 18/19

	Are	Sauga	Sindi	Tammiste	Tori	Mujal	Kokku
Lasteaed	0	0	5	0	90	12	107
Põhikool	0	0	8	0	196	28	232
Gümnaasium	0	0	2	0	0	27	29

Püirkonna laste arv vastavas vanuserühmas

Õppeaasta	Lasteaed	Põhikool	Gümnaasium	Lasteaed	Põhikool	Gümnaasium
19/20	120	225	73	0	0	0
20/21	112	225	73	-9	1	0
21/22	111	225	73	-10	0	0
22/23	111	225	70	-10	0	-3
23/24	111	223	70	-10	-2	-3
24/25	111	216	71	-9	-9	-2
25/26	115	201	82	-5	-24	9
26/27	116	188	93	-5	-37	20
27/28	114	190	85	-7	-35	12
28/29	112	192	72	-8	-33	-1
29/30	111	189	63	-9	-36	-10
30/31	110	186	68	-10	-39	-5
31/32	109	185	70	-11	-40	-3
32/33	108	184	67	-12	-41	-6
33/34	107	184	63	-13	-41	-10
34/35	107	187	58	-13	-38	-15
35/36	106	187	58	-14	-38	-15
36/37	107	184	59	-14	-41	-14
37/38	108	182	64	-13	-43	-9
38/39	109	180	64	-12	-45	-9
39/40	109	178	63	-11	-47	-10
40/41	109	177	63	-11	-48	-10
41/42	109	177	62	-11	-48	-11
Muutus 2025	-4%	-16%	27%	-5	-37	20
Muutus 2030	-9%	-18%	-4%	-11	-40	-3
Muutus 2040	-9%	-21%	-15%	-11	-48	-11

LISA 2 Küsitlusankeet

Hea lapsevanem!

Tori Vallavalitsus viib Tammiste Lasteaia lapsevanemate seas läbi küsitluse selgitamaks välja suhtumist Tammiste külla uue kooli rajamisse. Küsitlusele vastamine võtab aega kuni 8 minutit. Küsitlus on anonüümne.

Kui mitu last Teie peres käib lasteaias? (valikvastused 1, 2, 3 või enam)

Mitme aasta pärast Teie laps(ed) kooli lähevad?

- Esimene laps (valikust 1-7)
- Teine laps (valikust 1-7)
- Kolmas laps (valikust 1-7)

Kui mitu last Teie peres käib juba koolis? (valikvastused 1, 2, 3 või enam, mitte ükski)

Palun hinnake, kui tähtsaks Te peate järgnevaid tegureid oma lapsele kooli valimisel?

	Ei nõustu üldse	Pigem ei nõustu	Pigem nõustun	Nõustun täielikult
Hea maine				
Õppe kõrge tase				
Hea füüsiline seisukord				
Pädevad õpetajad				
Huvitegevuse võimalused				
Turvalisus, koolikiusamise puudumine				
Kooli hea sisekliima				
Asukoht kodu lähedal				
Head transpordivõimalused				
Väikesed klassid				
Tugisüsteemide olemasolu				

Mida peate oma lapsele kooli valimisel kõige olulisemaks? Palun valige ja järjestage 3 peamist tegurit.

- Hea maine
- Õppe kõrge tase
- Hea füüsiline seisukord
- Pädevad õpetajad
- Huvitegevuse võimalused
- Turvalisus, koolikiusamise puudumine
- Kooli hea sisekliima
- Asukoht kodu lähedal
- Head transpordivõimalused
- Väikesed klassid
- Tugisüsteemide olemasolu
- Muu (vaba vastus):

Kas olete valmis oma lapse panema Tammiste Kooli, juhul kui see rajatakse /oleks juba rajatud?

(valikvastus JAH / EI)

Palun põhjendage oma vastust? (vaba vastus)

Kuivõrd oleksite motiveeritud valima Tammiste Kooli, kui see on 1.-3. klassiga kool?

- Vägagi
- Üsnagi
- Pigem mitte
- Üldse mitte

Millise klasside arvuga kooli Tammistes Te eelistate?

- 1.-3. klassiga kool
- 1.-4. klassiga kool
- 1.-6. klassiga kool

Kas Te näete probleemi vajaduses vahetada lapse kooli põhikooli jooksul?

- Vägagi
- Üsnagi
- Pigem mitte
- Üldse mitte

Millised on Teie hinnangul peamised kooli vahetusega kaasnevad väljakutsed? (vaba vastus)

Kas Teie laps käib Tammiste lasteaias?

Jah

Ei

Palun hinnake järgnevaid väiteid Tammiste Lasteaia kohta

	Ei nõustu üldse	Pigem nõustu	ei Pigem nõustun	Nõustun täielikult
Lapse arengut märgatakse ja antakse õiglast tagasisidet				
Lapsele meeldib kohal käia ja ta tunneb sellest rõõmu				
Õhkkond on sõbralik				
Sisekliima on turvaline, kiusamist esineb harva				
Füüsilise keskkond on hea				
Tee lasteaeda on lihtne ja turvaline				
Maine on hea				
Soovitaksin ka teistel siia õppima tulla				

Minu ettepanekud Tammiste lasteaiale on: *(vaba vastus)*

Lõpetuseks mõned küsimused Teie enda kohta:

Sugu

☐ Naine

☐ Mees

Vanus: *(valik rippmenüüst)*

Elukoht (aleviku/küla täpsusega): *(rippmenüüs kõik piirkonna asustusüksused, mujal Tori vallas, Pärnu linnas, mujal Pärnumaal)*

Suur tänu vastamast!